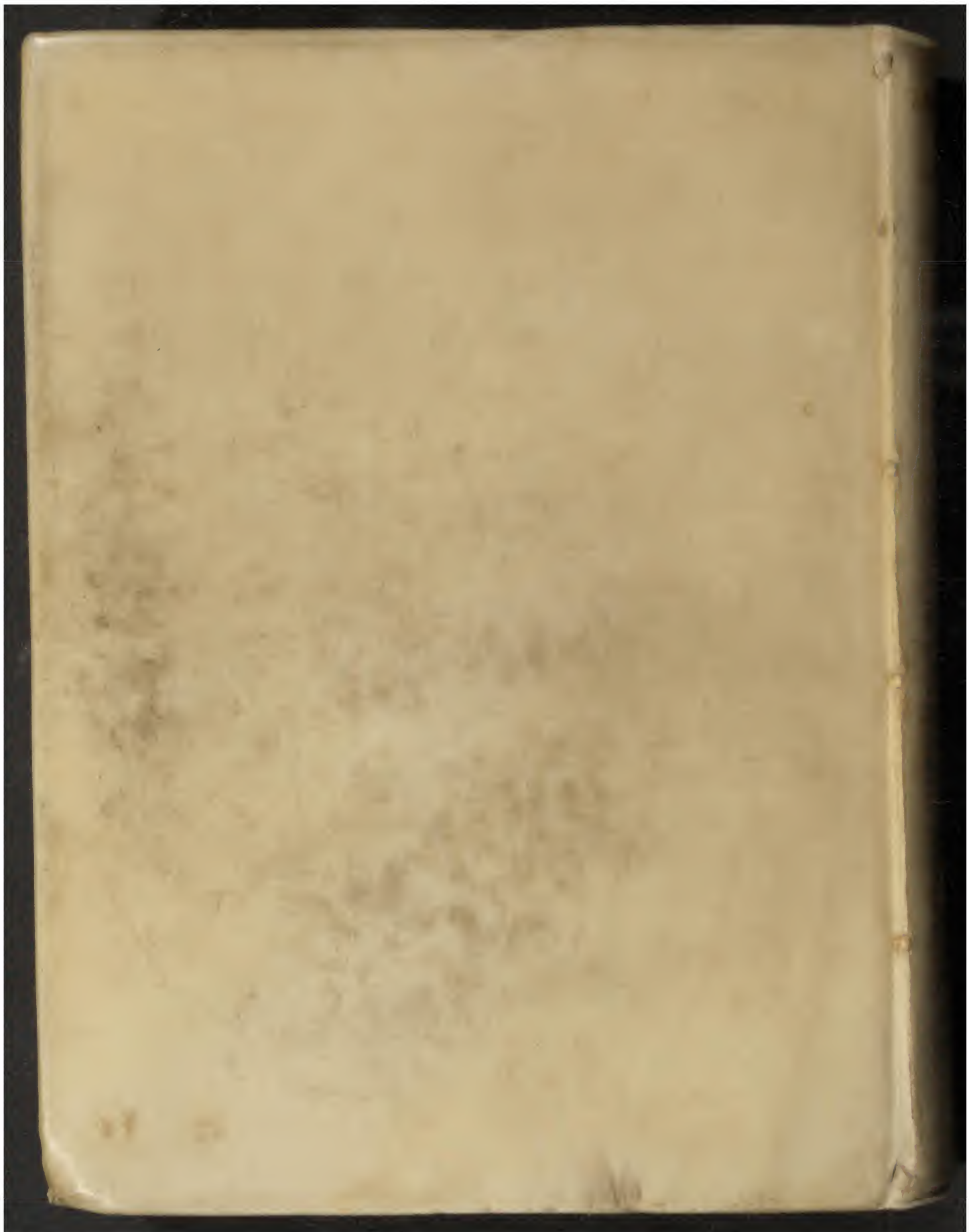

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
760 F 6 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
760 F 6 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
760 F 6 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
760 F 6 [1]

6
KEYSER OTTO
DEN DERDEN EN
GALDRADA
BLY-EYNDE-SPEL.
HET EERSTE DEEL.

Nobilitas sola est atque unica virtus

AMSTELREDAM.
By Porrebant Morgan Boeckdrucker woonende inde Galver
straet by de Wagene-steeg naest de blaetwe Roe. Anno, 1616,

KEYSERO TO
DEN DERDEN
GALD RADA
BLYNDESEL
IN TERSTEDEN

AMSTERDAM
VAN DER WERF
1714

T B O E K

Aen d'Eedele, deughd-rijcke, leerghierighe Ioffrou,
Ioffrou Waelburg van Boshuysen.

De deughde (licfd-vvaerde Dianin) is een oprechte gewoonte des ghe-
moeds waer door de menschen wel leven, dus werdt de deughde nie-
mant aenghebooren vande ouders maer wel aengeboden van Gode.
De verstandighste vande ouden zeydt de deughde te zijn een gelijkenisse Go-
des, ook d'alderbeste gedaente der redelijcker menschen, want deughds woon-
plaats is der menschen heylich en neder ghemoeds, dat onzichtbaer is, ghelijc
de verborghen hemelen de wooningen Godes zijn. Maer d'oorzaek waer uyt
de deughde werdt gebooren inde mensche, zijn God en de menschen te zamen.
Godt als een mildt ghever, en de mensche als een begheerlik ontfanger.

Wanneer dan de deughde werdt aenghepert vande heris tochten, 't zy tot
aenlocking van 't bekende goet, of tot afwijcking van 't bekende quaet:
Zo volghdt daer op (is men dese kennis ghetrou) het daedelike werk van 't be-
kende goet te doen, en 't bekende quaet te haeten. Mijn schryver aen-
merkende de rechte neyging tot de deughde eens Florētijnsche Ioffrou, Galdra-
da, teghens d'ontuchtighe aenrechting van Keyser Otto den derden, rijm-
den dit bly-eynde-Spel. En ik, als een vergeteling, bakende na een Deugd-
lievende-beschermer-Vrou, besloot dit bedrijf aen d'opperstaet-Ioffrou
der Goddin Aræta op te offren, dies mijn teere bladekens byghzaem knie-
len aen't autær V.Eed. beleeftheydt, verwachende d'aenwaerdig, zonder
dat mijn onverdienst twijffelt, want V.Eed. (ten aenzien des generouse gemoe-
den, uns heer-Vader en Vrou-moeder, zulcx aenghebooren is, en naemaels vol-
maektheyt bekomen, mits de stedighe oeffening en voorgang van d'Eedele,
Erentfeste Vrouwe Henrica van Egmond, Mevrou vander Aa,
opghequeekt in beleeftheyts hoogste Academie, waer van hy my bondels
Lof-zanghen zoude kunnen doen spreken, ten waer de wytruchtheyd heurs
Eedelheys waerde zo kenbaer is dat hy eerder gheoordelt zoude werden
Pluymstrijker als goedtrondts te wezen, 't welk hem verdrieten zoude in't min-
ste, onder d'alder Eedelste Egmondens reye, voor gheoordelt te werden)
hoop ik zal het boeck 'tminste plaetsken in V.Eed. beleeftheyds koor laeten
genieten, en beschermen voor spijzighe betweeters, die my meer ontzien zal-
len, ik weezende V.Eed. eyghen, als myns zelven. Vaert wel.

Chi fara fara,

'T SPÊLS VOOR-REEN.

Jalourfe, Niet-gbelicfde. D'afzjnde.

Jalourfe.	I Alourfheyt wurght dit hert	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Vermits my mist weermin
Jalourfe.	Vernielt door quel en smert,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Ick vreed noch ruste vin,
Jalourfe.	Zwierzinnich vol gheraes,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	En leve in wanrouwe,
Jalourfe.	Gans radeloos, helaes,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Vol quyning en vol rouwe.
Jalourfe.	Is zy uyt mijn ghezicht,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Het waer de hoop die voed,
Jalourfe.	Door't missen van dat licht,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	'k Vercracht en mijn ghemoed,
Jalourfe.	Vrees ick het elders schijnt,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	En koor voor t'leven't sterven,
Jalourfe.	Mijn hope dan verdwijnt.	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Om ruste te verwerven.
Jalourfe.	Ha vinn'ghe Jaloufy,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Mijn klachten en gbebeen,
Jalourfe.	De knaging die ick ly,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Mijn weenen en ghesteen,
Jalourfe.	Endruck daert hert in leeft,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	De tranen-vloed mijns ooghen
Jalourfe.	Gheen gh lijck ter wereltd heeft.	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Vervvrecken geen medoogen.
Jalourfe.	Iae't bladeken dat roert,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Iae't schijnt zy schuwich vlucht
Jalourfe.	Schijnt my mijn Nijmph ontvoert,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Als zy hoort mijn ghezucht,
Jalourfe.	En't ruyzen vande windt	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	En tuylt met al mijn zegghen
Jalourfe.	Meer gunste by heur vindt,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Die hier verborghen legghen
Jalourfe.	Als ick die heur verloor,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Ha knaghinghe te zwaer,
Jalourfe.	En zelven my verloor.	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Dat ick zo gh luckich waer
Jalourfe.	De minste gluur heurs oog	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Mijn <i>Philla</i> mocht doorgronden
Jalourfe.	Schijnt nae een ander vloog,	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	De smert mijns hertens wonden.
Jalourfe.	En my mijn schoon ontfteelt	_____	_____
Niet-ghe.	_____	_____	Hier is geen meerder pijn.

Ialourfe.	wa' Ialoufy gheeteelt.	Als nietghe' liefst te zijn.
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	VWat ist? u grill'ghe aert,	Heur ooghen zijn mijn luyfter,
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	Die immer is vervaert,	En myne acht zy duyfter
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	Door mistrouw dat ghy dat	Ha hell'ghe pijn wat quel
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	Verliest 't gheen ghy eens had.	I ck in mijn hertestel.
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	VW' Celia is trouw,	Ter wereltdt zijn gheen klachten
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	Maer is zy nier een vrow?	By mijn verdriet te achten,
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	Die zwack zijn zomen zist,	Ghelieft en niet gheloont
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	En dat zy my verliet?	Met liefd' geen reen verschoont,
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	Tis vreeze diet my doet,	In plaets van liefd' verschoven
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	Dus lacy, zegghen moet,	t' Gaet al 't verdriet te boven,
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	Hier is gheen grooter pijn	Rampspoedichst' is mijn staet
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	Als die Ialourfe zijn.	Van al het quaetste quaet.
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	De vreeze is een schicht	VVel wien hoor ick daer klaghen?
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	Die ghene reen verlicht,	Soud' hy veel droefheyt draghen?
Niet-ghe.	—	—
Ialourfe.	Mits wantrouw vreesse teelt, Die in voorbeeldig speelt; Moordres ghy my verworight, Door wantrouw die steets zorgt.	—
Niet-ghe.	Ialourfe zijt ghy daer?	—
Ialourfe.	Ho Niet ghelieft ghy hier?	—
Niet-ghe.	VVel wat ist dat u deert? VVaerom maect ghy ghelief?	—
Ialourfe.	Ghelief? met groote reen, heeft yemant meerder quelle? VVien ist die droever leeft? en in benauder helle?	—
Niet-ghe.	Om dat ghy zijt Ialours? ghy oorzaeckt zelfs uw' quaet, Vw'cyghen dwaelt u bo'yd, het luckigst' dynes staet V zotheydt nistight zelfs, gh' hebt weer-liefd' uws louffrouwe, VVat kunt ghy wenschen meer?	—
Ialourfe.	Heur weerliefd' te behouwen.	—
Niet-ghe.	Gheeft Celia u reen? waer door ghy 't wijff len mooght.	—
Ialourfe.	Neen. Niet-ghe. waerom claecht ghy dan? u quel en myn, gheloost, Int minst gheen ghelijckheydt heeft, laet my mijn ramp beweenen,	—

Om

Ialourse. Om dat u *Silla* gheen weer-liefde wil verleenē?
Niet-ghe. VVaer vondt ghy grooter quel? myn d'uwen overtreft,
 Vitarre gunstich is, uw' luck dijn glori heft
 Int hooghte top dijn wensch. **Ialourse.** Ach dat u was ervaren,
 'tGheen *Lalousie* knaecht, ick weet ghy zoud' verklaren
 Gheen droefheydt zwaerder is, want dach noch nacht ick rust,
 Mijn leven quyning is, 'k heb moedicheydt noch lust,
 't Schijnt al de wereld tracht my *Celia* 't ontfteelen.
Niet-ghe. Hebt ghy heur weer-liefd' niet?
Niet-ghe. Fy u, *Ialours* ghezint is nimmermeer ghepayt.
Ialourse. VVaerom?
Niet-ghe. Om dat in u zijn reden noch beschayt.
 VVat booght ghy van uw' quel? 't zijn rechte vise vassen,
 Mijn hert, helaes, heeft reen, te buld ren en te raesen,
 Mits 't onverdraeg'lik is, dat *Philla* my veracht,
 Beboert mijn droef gheween, bespot mijn bitt're klacht,
 Vergh'lijckt uw' quelle niet int minste met de myne.
Ialourse. Ick zweer u dat mijn quel is meerder als uw' pyne.
Niet-ghe. Zwijght zwijght, 't is zot geclap?
Niet-ghe. Iae zot gheclap. **Ialourse.** Nu, Niet-gelieft niet te veel inap,
 Onsteekt mijn tooren niet, zwijght of ick doet u blijcken
 VVat *Ialoufie* is. **Niet-ghe.** VVat meent ghy 'k u zal wijcken,
 Om proeven dat mijn quel de uw' te bovengaet?
Af-zijnde.
Af-zijnde. VVel wat gheraes is hier? wat warrighe ghelact
 Hebt ghy nu beyde doch?
Ialourse. *Af-zijnde* vvel te passe
 Comt ghy om onse twist door reen te slissen rasse.
Niet-ghe. *Ialourse* zeyt zijn quel is boven mijn verdriet.
Af-zijnde. Is dit 't ghe kibbel? laes, is uw' twist anders niet?
 Beziect ghy beyd' uw' ramp, en stelt de mijn daer teghen,
 'k VVeet mijn verdriet zal beyd' uw' quellen overweghen.
 Al zijt ghy niet gheliefdt, en ghy vol *Ialoufy*,
 'Tis niet te gh'lijcken by de pyne die ick ly.
 Ha *Af-zijn* bitter-roet, hoe quellich leeft mijn herte.
Ialourse. Ha *Ialoufy* wat baert ghy herte-knaginghs smerte.
Niet-ghe. Maer niet ghelieft te zijn is 't bitterste verdriet.
Af-zijnde. Hoe stedich het ghetraen uyt dese ooghen vliet
 Mits ick verscheyden ben van heur die hoed mijn leven.
Ialourse. En hoe doet *Ialoufy* dit arme herte beven.
Af-zijnde. Vw' quel u eyghen is, uw' *Nymphe* heeft geen schuld'.
Ialourse. VVat quelle hebt ghy doch als ghy maer hebt gheduld?
Af-zijnde. Gheduld? hoe kan het zijn? zoo 'k van heur ben verscheyden?
Niet-ghe. Met een ghelaten hoop de by-comst te verbeyden.
Af-zijnde. De liefde treckt te zeer als d'herten zijn ghetroft.
Niet-ghe. En mijn hert quijnt mits zy my noyt weer-lieven kost.
Ialourse. Mijn hert berst als ick denck heur weerom te verliefen.
Af-zijnde. *Ialoursheyt* zoud' zeer haest een ander weer verkiesen.
Niet-ghe. Mits *Ialoufy* betoont de liefd' niet is ghegrondt,

Ialourfe. Noyt zonder Ialoufy men trouwe liefde vond.
Af-zijnde VVaerom? *Ialourfe.* Vermits men veelst het geen men liefde te derven.
Niet-ghe. Oprechte liefde doet de Ialoufie sterven.
Af-zijnde De Ialoufie spruyt uyt eyghen zelfs mistrouw.
Niet-ghe. En uyt het misbruyck niet van u gheliefde Vrouw.
Maer, lacy, *Silla* wil vryage qualijck hooren,
En nochrans weet zy dat mijn hert heur heeft verkoren,
Mijn eeden zy beboert, tis al te zwaer ghewoel.
Af-zijnde Helacy, niet ghelijckbaer by 't geen ick ghevoel.
Ialourfe. Noch zegh ick dat mijn quet u beyde gaet te boven.
Af-zijnde Inbeelding doet u zulcken dwafen gril ghelooven,
By d'Hemel n ijn ist zwaerst. *Ialourfe.* Ick zweer u 't is de mijn,
Niet-ghe. En ick zweer 't is de mijn. *Af-zijnde.* Hoe? Niet-gheliefst ist dijn?
Een langhe wrevel strijt, comt laten wy ons quellen
Int oordel van al' dees aenhoorders eynd'lik stellen.
Ialourfe. VWant wy verschelen veel. *Niet-geliefde.* Voor my ick ben te vreen,
Af-zijnde Ioffrouwen oordelt dan wie't meeste heeft gheleen.
Ialourfe. Ick mits mijn Ialoufy, die steeds bedrukt moet knaghen.
Niet-ghe. Of ick die weer-liefde mis, van heur die 'k liefde draghe.
Af-zijnde Of ick die door taf-zijn mijns liefs mijn hert uyt teer.
Ialourfe. Ioffrouwen zo, door lust, ghy morghen hier comt weer,
Bienght vonnis op de vraeg. *Niet-ghel.* Mine: va zalt u loonen.
Af-zijnde En ons *Mercur* u zal niet *Lauren* cranskens kroonen.
Ialourfe. Af-zijnde waer nu heen? *Nietg.* Rhetorica die speelt.
Af-zijnde Ick hoor daer is een stem die konstelike queelt.
Ialourfe. VWat is het spels inhoud? *Af-zijnde.* Als Keyser Ott' victory
In *Romen* had ghetrest, ten tyd' van *Paus Gregory*,
Hy keerend' nae zijn *Rijck*, verliefden in *Florens*
Op een Ioffrouw *Galdraed*, maer missende zijn wens,
Mits dat *Galdraed* deughd de Keyser kost afweeren,
Gheeft *Otto* heur ten echt een van zijn grootste Heeren.
d'An heur hier meed afbeeldt wat dat de deughd vermack,
VWaer door *Galdraed* men doen tot hoogheyt komen zach,
Versoeyende de min, waer Keyser Ott' nae henghelt.
Niet-ghe. 'k Hoor datter tusschen dees history is ghemengelt
Een zekere vryage van een ander Vrouw,
Die *Tyter* trouwden eerst een brack daer nae heur trouw,
En *Flavio* aenslaet die wulp zich heur beminden,
En *Tyter* komend' weer, most, laes, zijn *Laura* vinden
Verzamet inde echt.
Ialourfe. Dats vreemt, dit moet ick zien.
Af-zijnde VWat ziet men oock al grillen in onse eeuw gheschieden
Niet-ghe. Af-zijn wellaet ons gaen.
Ialourfe. De klok heeft drij gheslaghen.
Af-zijnde 'k VVeet dat ghy in het spel zult hebben goed behaghen.

} Binnen.

E Y N D E.

P E R S O N A G E N.

Keyser Otto .den. 3.
Hertoch van Brandenburg.
Octavio. *Keyfers Camerling.*
Galdrada, *uvaer op de Keyser verliefde.*
Theophelos, *geomancien.*
Cupido.
Tyter. *Getrouwt met Laura.*
Laura.
Camillo. *Tyters dienaar.*
Kluyfenacr.
Guydeon
Billincion. *Galdradas Vader.*
Flavio.
Bedil-al.
Aræta, *de Goddinne der deughde*
Verstant.
VVille.
Lust.

Het toonneel is Florenca en Arcadia.

KEYSER OTTO

Den Derden

EN

GALDRADA

BLY-EYNDE-SPEL.

EERSTE BEDRIIF.

Keyser.

Keyser Otto.

D E septer die ick voer de vranckē eerst beheerden:
Ha grooten Karel die Romaynse asens leerden
Met glozi dynen naem te upen: uwē kroon
Aeghbaerdigh hebt gheswaydt als *Pepijns* waerden Zoon.
Een Prins sijn hert noyt traght 's boozsatens-Hoofs-Laurieren
't Onroben een ghe blaen om 't eyghen te bercieren/
't Manhaftighe ghemoedt dooz pbers aendzigh haecht
's Dooz-baders lof dooz hun noch grooter zy ghemaecht.
Gheen glozi ist de kroon vant Roomsche rijk te zwapen/
Gheen luck en ist het luck heur lucken u toe blapen
En uw' Romeynsche volck (als twiffelachtigh) vraght
Of Ott' de kroone voert dan of de kroon hem draecht.
Hier hupst een Saxons hert/een Saxons Prins ghebozen/
Die dooz heur-Doxkens heur als Keyser was verhozen/
En d' Hemel bidd' hy Ott' beneme Keyfers maght
Als Otto eyghen-baet meer als 't rijt-nut betraght.
Is wreb' ligh uw' ghemoedt/dees septer moet u teug len/
O Romen/op dat trois u niet geeft willens vleug len
Nae burgerlijcke zrijt (dat kankerlijcke quaet
Die immer zlochten in 't luck des gheruse staet)
Ich dwongh' moedwils ghewar te lust ren nae *Gregoria*
D' rust/en vree/is nu mijn monarchale glozi/
Als 't hoeder-Heer uw's staet/sae hoe ghy luckighs bloepdt
Hoe meerder ick u wens k' uw' Princens boesem gloepd'
In pbers zoete hoop dat Otto zal beleben
D' pbers-wellings-blucht d' Antipodes zal gheben
Doozt moedighe ghezroom/de kennis dat ghy zijt
O Romen Ceres hoozns-lux-proef van tijt tot tijt/
En naghebuurens strand met tydinghs blucht bewellen:

A

Dat

Dits zoet ghemurmureer: die booz'poets teelt vertellen.
 Te d' dwongh u tot uw' luck/ha zraffe en zoete dwangh/
 De bree-spreun uwes zogh geest uw' ghemeente langh.
 Queeckit uw' Romeynen op met boedsel zo een zinnigh
 Dat war-geest nimmer rijst met boncker nicker-binnigh/
 Dat twist-lusts schalcke-dregh het vrede hert nopt raecht
 Waer p'd'le herf'nens wensli/domzinnigh/steets nae haecht/
 Staet gier'ghen diet gheluck in zwang're iht vergaten
 En baechen met gheweldt betraghten d'hooghste staten
 Zyn terghers van opzoer/en haters bande rust
 Ja nimmer hunliens hert'teergier'ge vier uptblust/
 t'Niet kerpghen eerder meerde de blamme hun liens booshept/
 Dies Princen ampt betaemt te temmen dese loofhept
 Booz't wack're oogh int zepl. Gheluckigh is dat landt
 Waer dat de Prince zels houdt d'helm-stock inde handt.
 Veel waenen dat de maght van keiserlijck ghebieden/
 En septer zwapin gh'ober dees Romeynsche lieden/
 Veel glozi mede zleept/als Goden op de aerdt/
 t'Is waer/maer boeght daer by de kroonens wight/en zwaert/
 De zogh/de anghst/de vrees die kroone boerders draghen
 De kroone zal hun meer als t'ampts beheer behaghen.
 De Princens gunst teelt haet/de Prins zyn moorders voed/
 Zp'p'gers queecken op/wiens boos-jalourse-bloedt
 Bebliesen redens oogh/d'een d'ander niet kan liden
 De vzughteloose haet zalt minste luck benpden.
 Gheruste Heremijt/luck-rijcker is uw' klups
 Als t'hoogh'berheben top mijns keiserlijcke hups/
 De klape wanten zyn verciersels uw's tapeten
 Die ghy betrouwen moocht't'ghehep'miste dijs gheweten/
 De mynen hoozen scherp/ Ja zonder dat icht waen
 De lusster-ozen steets my dicht omfinghelt staen.
 D'slape rust gherust/als t'oosten licht komt wecken
 En t'zleghte en recht ghemoedt u tot ghebeden trecken
 Beknielt uw' klups kens grondt/en bindt uw' epgen niet
 Als ghy de inn'ge mensli' bedaghtsaemlijck beziet/
 Daer bindt ghy meerder haef als dien diet goudt bedelben
 Vermits ghy heer-booght blijft/en meester uwes zelven.
 Is uw' watmoerse rock niet lieber als mijn troon?
 Is uw' vergeten Cel niet waerder als mijn kroon?
 En laest u niet zo zoet de dranch uw's daerxkens droppen
 Als my het drincken doet upt Serpentijnsche koppen?
 Ghy racpt zo liebe vzeughd' int rupsen bande bliet
 Die ghy bant top des bergen zilb'zigh sullen ziet
 Gh'lych my de Cimblen zyn/de beinden u beballen
 Zo wel gh'lych my verquicken hooghe marm're wallen/
 De olmen-lommer-tent kan u zo wel behoen
 Booz'zonnens binn'ghe krael als my het pabelioen/

D' biese-

D' biese-bed doet u zo zoet in slaep gheraechen
 Gh' lijck my het veere doet bepronck met goude laecken.
 Dus in uw' arme klups hebt ghy uw' hertens wenske
 't Is 't hert en niet het hof waert 't luck leydt bande menske
 Dies alle staten zijn int reght ghebeyndt ghelegghen/
 De man is d' ask' van al/en 't zwaerste moet meest weghen.
 Vacck in een praghtigh kleet schuple wel een goet ghemoedt/
 En d' ootmoedt onder een kroon zo wel als klupsnaers hoet.
 O Hemel/hoochhe God/mendt ghy mijn zinnens waghen
 Op dat ick niet betraght als 't gheen u mach behagghen.
 Nu Comen is ghezilt/en ick Toscanens staet
 Van wetten heb bezoght ist reden dat ick laet
 Een heerscher in mijn plaets om mijn ghemeynt te hoeden/
 't Is noodigh dat het zy een Prince mynes bloede/
 Goedaerdigh/zedigh/trouw/die wackerlyck d' aeght' zorgh/
 Wien best? Ich aght mijn Reef/Marquijs van Brandenburg/
 Betrouwen mach 't beheer.

De Marquijs van Brandenburg.

- Keyser. Hier komt hy/wel ghebonden/
 Van waer/Reef/is de komst? Brand. Heer van de jaght.
 Keyser. Wat honden
 Hebt ghy ghelept int veldt?
 Barnden. Acht byacken/maer de zon
 Was booz mijn komste op zoos dat ick niet en kon.
 Keyser. Den douw' was opghedrooght.
 Branden. Ich kost gheen reuck-spoor treffen
 Hoe lude dat ick deed mijn hoorens windt op heffen
 De Hasen waren 't schupl. Keyser. Liet ga de Valcken blien?
 Branden. Zo haest/mijn Heer/als ick een goede prop kost zien
 Voorseg- Ich gaf de vogel bypdom op een blught patrysen/
 sing van Doch schuplden int gheboomt/daer nae liet ick hem rypen
 't geen de Pluck nae een Coztel-dupf die zulck verweere deed
 Keyser. Dat zy de Valck zo zeer gh' lijck hy het dupfken beet.
 van Gal- 't Was wonder om te zien/'k aght dat het dupfken doghte
 drada ver- De Valck alleen van heur een treck becxken versoghte
 foght die Zo woystelden het dier/en op heur wiecxkens dreef
 zijn lust Dat niemant oord'len kost waer dat het beestien bleef.
 eerbaer- De tijt my oberviel/en durst niet langher bepden
 lick ont- Vermidts uw' Majesteit doch heden meent te schepden
 wortelt. Van hier/zo ick verstaet. Keyser. 'k Ben anders nu b'raen/
 Want heden meen ick nae Sach'rias seest te gaen/
 De florentynes Sant/dus maecht ghereet u allen/
 Ich weet het mijn ghemeent upnemend' zal gheballen.
 Brandenb 't Doet ondersaten wel als zy hun Prince zien
 Ghelnielt met hun ter Kerck'/jae d' yber bande lien
 Deboutelyche groepdt/want nae de Princen leuen

- Men ziet dat de ghemeent hem naerstelijck begheben.
 Keyser. Neef Brandenburg ghy weet hoe dat ich heb gheselt
 Toscanen onder wet/en alles wel berzeldt
 Met burgherlijcke raedt/dat ich niet magh ontbeeren/
 Een Hoofman om al 't lant in mijn naem te beheeren/
 Wien acht ghy de bequaemst?
- Brandenb. Belaes uw' Mapestept
 Weet wat verburghen zoogh daer in verburghen leydt/
 De volcken zijn vol trots/dees byp-Toskaense lieden
 Niet lyden kunnen dat een byemdt Heer zoud' ghebeden/
 En d'inghebozen heeft veel nadoght.
- Keyser. Heeft 'is waer?
 Waer al Toscanen mijn zo bond' ick gheen ghebaer/
 De Paus heeft zijn ghedeeldt als Kerckelijcke goeden.
- Branden. Zo dat uw' Mapestept moet wesen op zijn hoede/
 Want waer de geestelijckheyt een dingher inne dwinght
 Te met/met langher handt d'al v'heerschigh in de dzinght.
- Keyser. Heef zins de ijt huys de goeden, zoon ghebozen
 Van Keyser Karel, heeft Toscanen veel verlozen/
 Mits 't landt bereschepden was/en hem ten deele viel
 Pistoja, Luca, Pisa, Chiusa, en behiel
 Volterra, Ares, Luna, maer de ander landen
 Doozt bleven al ghelijckelijck inde Pausens handen/
 Arghelijckelijck belepdt vermagh met Princen veel/
 Mups bleef met ghedeelt/nochtans wast zijn gheheel/
 De geestelijcke rep is loos/en gierigh mede:
 Neef Brandenburg ick wens'k' niet als mijn landens byede/
 Die zoogh' berepht mijn ampt/mijn septer daerom swaert/
 Op dat boozsigtighepdt mijn boozneem zo belapdt
 Dat ich het erf mijns kroon in byed' en rust-mach houwen.
- Branden. Zo moetmen binden een die t'landt men mach vertrouwen.
- Keyser. Wien oordelt ghy?
- Branden. Mijn Heer/het is een zware byaegh.
- Keyser. Nochtans ep'sk' ick uw' raed'/als byns en bloede-maegh/
 Want ick uw' oordeel acht meer als van ander Heeren/
 Verskert ben ick dat ghy u niet zult afheeren.
 Want geen my dienstigh is.
- Branden. Mijn Heer/ick wens'ke dat
 Ich om u dienst te doen zo groot vermoghen had
 Ghelijck ick wille heb.
- Keyser. Of my pets moght vertoonen
 Daer ghy my dienst kost doen zoudt ghy u oock verschoonen?
- Branden. O Mapestept ghebiedt
- Keyser. Marquijs/geeft my uw' handt/
 'k Zagh gaten dat ghy bleeft hooft-heersker mynes landt.
 Wat zocht ghy Neef?
- Branden. Belaes mijn Heer/wat kan ich zeggen e

'k Weet

'k Weet dat in dese last zeer beel ghebaren legghen.
 Doch zoot uwt' Wapensticht my erensstich ghebiedt
 'k Ghehoorsaem willigh/Heer/hier is ter wereldt niet
 Dat Brandenburgh verschijckt als tot 't rijer nut mach strecken.

Ottavio.

Keyser. Ghy zult een Keyser's hert tot u/en d' alwen trecken
 Beraed u/Heef/daer op.

Ottavio. Mijn Heer d'eeldom van hier
 Versoeken all' ghelijck/met heusighe manier

Keyser. Te knielen aen uwt' voeten/zal ich hun in leyden?
 Heef Brandenburgh dencht wel op 't gheen ich u nu zegde/
 Want moghen ich bertreckt int vzeken banden dagh.

Branden. 'k Bid Hemel hy mijn wil nae zyn wil sturen magh.

Alle dry binnen.

Tyter. vvesende in Arcadia.

Florentia hoesters/wel eer/mijns lentens jaren
 Hoe heughlyck al uwt' blapingh Epters beelden waren
 Zyns wisse hoops ghesmeek/ghy mildt uwt' tepels gaet
 Waer aen gheduur'ghe wensh't berlanghen heeft g'helaest
 'd Onleffelycke doost om epndl. jck te gheraecten
 Men 't liebe beetrkens bliet waer seughden meest nae haken.

Florentia,
 is gebout
 op d'oever
 vande Re-
 viere Arna
 Op uwen Arna-oever baken ich de bloede
 Mijns biggel-tranens strom (dooz bangheyt mijns ghemoede)
 Wbarsten/met ghebeen mijn knagingh te vertellen
 Aen Laura en heur 't naere beeldt dooz oogh te ztellen
 Van luckeloose Epter/en doozt langh ghesmeek
 De woedtheit ganslyck uyt mijn schoone Laura weech/
 Jae ebenaerden 't gheen waer ich was toe gheneghen
 Niet dooz een lasse hoop/maer maechten heur mijn eeghen/
 En nu ontrucht ghy't my/en zendt my in Arcad
 Waer ich dees ooghen steets in bracke bloeden baed'
 Mits ich 't ghetintel mis mijns Lauras liebe lighen
 Als Dochter-bruwe dooz 't betweende zonnens lighen
 Ha Epters schoon. Waer om ghenoeghden ghy u niet/
 Toscanen/dat ich willigh my ghebruycken liet
 In dienste/aende Albeonse heerskerinne
 Elisabet. En liet my oock hy Jacob binnen.
 Den d'Gensen Christiaen. Alberten Isabel
 Herdts's Hertogen. En moedigh myne dienst ztel
 Tot uwt' Toscanens nu hy spaensen Philips den tweeden.
 Mijn pbec deed my oock hy Branchens Luys leden.
 Want niet ghenoech ghedaen dooz een gheringh Toscan
 Maer dwinght hem uyt Europa hy d'Arcadiaen/

Staecht asem uw' ghesught/geest tijt betraende ooghen
 De bebingh mynes tongh op dat heur woorden moghen
 Afbeelden/laes/de zwert mijns borstens nauwe knel/
 De wurgingh mynes hert/de pars mijns zielens quel.
 De flae ulve hettens walmt/uw' laeulwe tranens weenen
 Niet maghtigh zyn 't verdziet upt 't huplen noch upt zteenen/
 Al donderden 't ghesught/al bloogh uw' tranens bloedt
 Met zulck ghedruys/en blught ghelijck de zee-God doet
 Onmaghtloos waert/helaes/om klaerlijck upt te drucken
 Wat dat die kribb'ge Vrouw' u trotfigh laet ontrucken.
 Het is noch goudt noch haef/noch reghters soel of staet/
 Noch kroon noch septers zwart 't geen/laci/imp verlaet.
 Wat ist spreekte ztonne hert of schreumt ghyt te beschypen
 Wt anghst wy bepde hier begraven moghten blyben/
 Die glozi waer te groot booz Ziels-diebegh-wantrou
 Dat die dus trouw'lijck liefd't zo dzoebigh zterben sou.
 Waert oock om een Princes? of opper-Heur vorstinne?
 Of tweede Vrouw' Diaen? of eenighste Keps'rinne?
 En Engel deses reub? Keen/maer om zulcken een
 Die Heur-vorstinn'/Princes/Keps'rin/Diaen/alleen/
 En Engel is mijns ziels/heur boegben al dees namen/
 Want heur verdienst verdient al dese staten t'zamen.

Theoph.

Mijn Heer steeds in gheklagh? Tyter. Theophelos dat ghy

Reght grondelijck verstant de kinagingh die ich ly
'h Weet dat medoghen zond' ontschuldighen mijn klagen.

Theoph.

In onluch b'hoort de man hem mannelyck te dragen.

Tyter.

Als quelle niet verkracht 't manhaftighe ghemoedt.

Theoph.

Quel is niet meer als 't geen de mensk' zich zelfs aendoet.

Tyter.

De liefde 't kragtighst is 't geen ons kan ober heeren.

Theoph.

Die oberheeringh moeten redenen verweeren.

Tyter.

Gheen ooghenblich/helaes/is Laura upt mijn zint.

Theoph.

't Zyn tekenen ghewis uws ober trouwe min.

Tyter.

Ghetrouw'/jae zo getrouw' die and'ren gaet te boben.

Theoph.

Heer/al uw' doenten doent my bastelijck gheloooben.

Tyter.

Zoveel ich niet en doe als Laura wel is waerdt.

Theoph.

Te heftigh bindt ghy u aen. t'ijelijck deser aerdt.

Tyter.

't Is mijn verkrachte ziel die daer toe is gheneghen.

Theoph.

Seer qualijck aght ich/Heer/zult ghy u dan belegghen

Om leeren d'eedle kunste der geomancp/

Die reghte dochter is van d' Astrologij.

Tyter.

Theophelos de tijt die ich daer in bestede

Seer nutbaerlijck ich aght/en mogh'lijck zal daer mede

Beletten mijn ghezint zo stedigh niet en woelde

In Lauraes Lief ghedaght 't geen nu onrustigh boelde

In dool hofliche paen de zinnens kooze wand'len.

Theoph.

Heer/zoort u zo ghelieft laet ons boort eerste hand'len

Van d'hemelen die elde zyn in hun gheral

Gh'lijck ich upt dees figuer/mijn Heer/bedupden zal

In

A F B E E L D I N

Van d' elf Hemelen.

Theoph.

Theoph.

Tyter.

Theoph.

Tyter.

Theoph.

Tyter.

Theoph.

Tyter.

Theoph.

Tyter.

Theoph.

Tyter.

Theoph.

Tyter.

Theoph.

In d'eersten Hemel heert alleenelÿck de Mane.
Mercur de tweeden. En de derden Venus name.
De Zonne inde vierden. Mars de vyfden heeft.
En inde zefsten zigh God Jupiter begeeft.
Saturnus inde zebenst' Hemel is gheseten.
Daghst' is boort firmament der starren/en planeten.
Den Christalynen Hemel men de neghende aght
De thienden Hemel ist diet eerst' bewegingh' braght.
De elfden is de zeet van d'opperken beheerder
Diet al en alle sturt zo boben als hier neder.
Doch nopend' d'elfden/ thienden/en de negenst'/Heer/
Die ztel ich inde God geleerdens oordel eer
Als my/ich spreek alleen van d'aghste/of de starren/
Want inde eerste drie daer zoud' men in verwarren/
Geomancia gh'raecht dees drie int minste niet/
Maer wel de ander aght. Voor eerst'/mijn Heer/men ziet
Het held're firmament met starren sijn verciere/
Die nimmer upt het spoor/en matens loop hun stieren/
Als dupsent twee en twintigh/zichtbaer/in ghetal:
Noch dupst'ren vyf/en neghen donckeren/in al
Des specken so groote starren als de kleenen
Die in het firmament/plaets-houdende/berscheenen.
En 't hemelsche verwulst die d'aerde gang omringht
In vier en twintigh uren hun ghetintel dwinght
Zijn middel-punt: dats d'aerd': gheheymenis verhoelen/
Beweghend' al en al op hun bestemde volen:
De Hemelen staen vast/doch 't Hemels firmament
Des starren/die voor d'aghsten Hemel werdt bekend/
In zes en dertigh hondert Egyptesche jaren
Zijn ommeloop gheschiet/en die gheteller waren
't Jaer voor drie hondert, daghen/boben ses mael thien
En vyf. Saturnus Hemels omloop moet gheschien
En dertigh Jaren net. En Jupiters omringhen
In twaelf. Mars in twee. De zon zyn loop moet dwinghen
In thienmael dertigh daghen boben seftigh vyf/
En strickt gherekent/noch omtrent ses uren sijf.
Mercur/en Venus bepde gh'lyck de zon hun sturen.
De maen in zeb'nentwintigh daghen/en aght uren.
En onghetwiffelt is het hemelsche gheweldt
Als overheerder bande laghe aerd' gheselt/
So datmen aende zon toe dnydt de binn'ghe hetten/
En 't bukten deel der aerd' moet zigh ghebupgsaem zetten
Geght onder Mars/Mercur/en hoelhept bande maen/
En 't grofste deele gang onder Saturnus staen.
De bogtighepdt des lughts wy Jupiter toe schryben/
Des waters boghte is allen de maens bedrypen.
Der dinghen schoonhepdt gang men Jupiter toe dnydt

Maer

A F B E E L D I N G H E

Van d' elf Hemelen.

In d'eersten Hemel heert alleenelÿck de **M**ane.
Mercur de tweeden. En de derden **V**enus name.
 De **Z**onne inde vierden. **M**ars de vyfden heeft.
 En inde zesten zigh **G**od **J**upiter begeeft.
Saturnus inde zevenst' Hemel is gheseten.
 Daght' is boort firmament der starren/en planeten.
 Den **C**hristalinen Hemel men de neghende aght
 De thienden Hemel ist diet eerst' bewegingh' bzaght.
 De elfden is de zeet van d'opperken beheerder
 Diet al en alle sturt zo boven als hier neder.
 Doch nopend' d'elfden/ thienden/en de negenst'/Heer/
 Die ztel ich inde **G**od geleerdens oordel eer
 Als my/ich spreek alleen van d'aghtste/of de starren/
 Want inde eerste d'ie daer zoud' men in verwarren/
Gromancia gh'caelit dees d'ie int minste niet/
 Maer wel de ander aght. Voor eerst/mijn Heer/men ziet
 Het held're firmament met starren sikh vercierren/
 Die nimmer upt het spoor/en matens loop hun sieren/
 Als dupsent twee en twintigh/zichtbaer/in ghetal:
 Noch dupst'ren vyf/en neghen doncheren/in al
 Ses specien so groote starren als de kleenen
 Die in het firmament/plaets-houdende/berscheenen.
 En 't hemelsche verwulst die d'aerde gang omringht
 In vier en twintigh uren hun ghetintel dwinght
 Zijn middel-punt: dats d'aerd': ghehepmentis verhoelen/
 Beweghend' al en al op hun bestemde polen:
 De Hemelen staen vast/doch 't Hemels firmament
 Des starren/die boort d'aghten Hemel werdt bekent/
 In zes en dertigh hondert **E**gyptesche jaren
 Zijn ommeloop gheschiet/en die ghetelet waren
 't Jaer boort d'ie hondert, daghen/boben ses mael thien
 En vyf. Saturnijs Hemels omloop moet gheschien
 En dertigh Jaren net. En **J**upiters omringhen
 In twaelf. **M**ars in twee. De zon zijn loop moet dwinghen
 In thienmael dertigh daghen boben seftigh vyf/
 En stricht gherekent/noch omtrent ses uren vyf.
Mercur/en **V**enus beyde gh'lyck de zon hun sturen.
 De maen in zeb'nentwintigh daghen/en aght uren.
 En onghetwiffelt is het hemelsche gheweldt
 Als oberheerder bande laghe aerd' gheselt/
 So dat men aende zon toe dnydt de binn'ghe hetten/
 En 't bukten deel der aerd' moet zigh ghebupgsaem zetten
 Diegt onder **M**ars/**M**ercur/en koelhept bande maen/
 En 't grofste deele gang onder **S**aturnus staen.
 De bogtighepdt des lughts wy **J**upiter toe schypben/
 Des waters boghte is alleen de maens bedypben.
 Der dinghen schoonhepdt gang men **J**upiter toe dypdt

Maer

- Maer 't ztofen 't wesen upt de kracht van Venus spruyt.
 De haest' of schijthigheyt stuurt Mars/en Mercurt heyden.
 't Volheerden in booznemen moet Saturnus leyden.
- Tyter. Waer sproot het upt dat in booztpden is gheraemt
 Al dees planeten dus hun namen zijn ghenaeemt?
 Om beter te verstaen het geen ghy wilt belegghen.
- Theoph. Zeer gaerne zal ich u de eerste oorsprongh zeggghen.
 Saturnus noemden zy de Vader vande Goon/
 De tpdens schieker/die int top des hooghste troon
- Saturnus. Met wijs heydt/en boozsicht de mensken al besturden/
 En tot manhafte doent hun moedighlyck aenbuurden/
 Behoeder vant verholen deel des hertens wensck/
 Beheerende de dood en 't leven vande mensck.
- Jupiter. En Iupiter die heeft zijn name eerst ghekreghen
 Van Iuvans pater, dats/hulp-Vader/daerom pleghen
 De ouden hem des Hemels Coning ofte Heer
 Te noemen/mits zijn grooicheyt/hoogheyt/kracht en eer
 Gang onberwinbaer was/die pder een most vieren/
 En daer beneben goetd/medooghlyck goetdertieren/
 Lucksaligh/wijs/en bzoed/jae alles booz hem beeft/
 Met bugghsaemlyck ontsigh wat op de aerde leeft.
- Mars. Mars die was eerst van Maiors synen naem ghegeven/
 Dats gh'lyck een neppingh die ter oorlogh wert ghedreven/
 Heet bloedigh/hoogh' in moedt/een onberwinbaer hert/
 Wiens aert en wesen pder tot bloetd-oorlogh tert/
 Ontseptert/en ontkroont/Dorst/Coning/Prins/en Keyser/
 Bpinoedigh/openhertigh/en int minst geen Deyser:
 De heiten hy beheert/en ober 't vier ghebedt/
 Een bloedighe planneet dooz syne adzen schiet.
- Sol. De zon hy d'oude wysen Phebus was gheheten/
 Apollo/ooch/of 't light/waer tyt dooz wert ghemeten/
 Diet reeg'nen doet/en rypen/dziesen/en ooch dzijft
 De starren als booght-heer/wijs/goedigh/mild/en strijft
 Na bzeughd' en lust/berquicht tot bzinghtbaerheyt/zer aerdigh
 Zijn hoesterende graeght verciert de telghen vaerdigh:
 De Chaldeen noemen hem in hunliens tael *Adad*
 Dat is *Alleen* gh'lyck of hy alleen maghte had.
- Venus. En Venus, schoonhepts proef-stuck zy wel namen moghen
 Vermits de blpde lonckingh heures tintel-joghen/
 Beballigh/lieflyck mildt/medoghend'/scis/en zoet/
 De ziels vermaeckster/en ontroerster onses bloetd/
 Ghenaemt armaphrodijt want zy tweelinghen dwinghdt
 Mits sy in vrouwe herten en in mannens dzinghdt.
- Mercurius Mercurius die is de heersker des verblpdingh
 In heughelijche tyt/en bzinght de Goden tpdingh/
 Als Hemels taelman/mits hy stedigh bloeyt in bzeughd/
 De ouden hy weer jonght/en dattelt inde jeughdt/

Lanz.

Op reden-kabelt-wijs/en kan zijn mate houwen/
By mannen is hy man/en vrouwe by de vrouwen.
De maen bermits de nacht ghenaeemt is Proserpija
Mits zy de naere nacht licht doot heur held're schijn/
En boot twee hoornen/spits/want al de sterrens swieren/
Oock d'leemten/en de tijt nae heur hun stieren :
't Ghesap/en aerds gheplant doot heur hun teeling won/
En is ghenaeemt de vrouwe of Susser bande Son.

Tyter.

Mijn Heere/upt dit les so kundt ghy grondigh weeten.
De namens waerom/en de kraghten der planeeten.
Doot dees tijt ist ghenoech/laet by my uw' figuur
Der Hemelen/ich bind wel een bequame uur
Om oeffenen het gheen Theophelos my zepden.

Theoph.

Tyter.

Tot moezhen/Heer/ich gae. Binned.
Ick sal uw' komst berbeypden.
Leer gierigh was ick opt/na wetenschap ick tracht/
Daer/laci/ t schijnt mijn zinnen woedigh zijn verkracht/
Mits zinnens-koot-onrust de arme geest soo terghen
Dat zy bootbeeldingh/laes/niet anders durben bergen
Als dat zy sedigh spelen met mijn Lauras beeldt/
Ja so 't ghedaght/onboets/op ander beelden speelt
Terstont mijn herte klaeght gh'lyck of de ziel upt teerde n
En rusteloos tot dat ick t weer nae Laura keerden.
Theophelos die gaf my s' Hemelens figuur/
En zal ick nimmer binden d'aenghename uur
Dat ick mijn Hemel zie? Daer Laura zwaert de kroone/
En ick boort outaer kniel/als 'thuur bant schoonste schoone.
Gondt boete-weer haen-Drouw' is nu uw' lust gheboet
Nu ghy mijn trouwe hert met helligh bitter boedt?
Hebt ghy het op mijns luch tot 's Hemels spits gheresen
Om dat gheheugh'nis zoud' mijn zielens knaeghtster wesen?
Daer zijn de gouden draen daer ghy in hebt verwert
Het hert/en zielens ziel een trouw' Toscanens hert?
Helaes het schijnt ick noch de krul'ge loekens steele/
En bant pbozen bel een zoet treck-bercken stele/
Zo dactlyck locht het haer/Ja laet opt bel ghepint
Een kus-bercklicher-munt van die goed-ronds bemint.
's Haers schaduw' terghet so zoet/'t schijnt of daer onder rusten
Veel Godens zielen die om stryft de haren kusten/
En dzinghen met gheweldt na heur so lieve oot/
Wt pber wien van hun eerst hebben magh gheboot.

Camillo.

Camillo.

Tyter.

Mijn Heer/d'Ambassadeur van Persen komt u binden.
Ja moght het zijn ghesant van Laura/mijn beminden/
Die my de minste mare van die Engel broght/
Helaes/wy hebben zelden daermen gaeght nae zocht.

Beyde binnes.

Bedil-al.

Ter wereldt niet gheschiet
Dat mijn oogh niet en ziet,
Ia wat de Wilken Willen,
Mijn Momuslycke aert
't Gheheyme niet bewaert
Maer moet het al bedillen.

En steets ick hun belach
Het gheen ick dach aen dach
Door wulpsheyt zie ghebeuren,
Een yder heeft zijn zot
En troetelt zijn Marot,
Mits elck een heeft zijn keuren.

De waen-weet acht zijn haef
En maectt zigh zelfs een zlaef
Ia werdt tot staet gherefen,
Al is hy dwaes en gheck
In hem is gheen ghebreck
Hy moet de wijsste wesen.

Iae spreeckt de wyl een woordt,
Doch zotlijck, 't moet ghehoort
Zijn gh'lijck schriftuurens klaerheyt
Zo blindt dees eeuwte is
Dat alles is ghewis,
Zijn loghen is de waerheydt.

Dan laet een reen-rijck-man
Al zegghen wat hy kan
Met reden wel bekablen,
Doch so hy niet en heeft
Gheldt-luck, daer elck om sweeft
Zijn waerheyt zijn maer fablen.
'k zie dat een arme maeght
Die anders niet bejaeght

Als eere, en nae kloeckheydt,
Om dat heur leghe beurs
Omkeeren moet de keurs
Het meysken inde hoeck leydt.

Maer Lobb' righ die heeft gheldt,
Al wast ghewoeckert, 't zelt
De dibb' righ zo ten toone,
Heur scheelheydt niemant ziet,
Heur staem' ringh achtmen niet,
't Is 't puycken aller schoonen.

Al waer zy broets en mal
Om't ghelt men wincken zal,
Alwaer de maeght versleten,
Al stonck heur asem vuyl
De gier'ge broeydse vuyl
En zal niet willen weten.

Daer solt de fobert heen,
En meent dat hy alleen
Door d'eghte heur sal houwen,
De sloof die is so gayl
Dat al heur stof is vayl
Zoud' daeghs wel duyft mael trouwen.

De maeght die niet en heeft
Als wat 't hand-werck heur geeft,
Doch vroom en wel gheboren,
Daer werdt niet nae ghevræght,
Zy niemant laes, bevræght
Dus gaet heur lent verloren.

En d'ander int ghemeen
Die zmeectmen met ghebeen
Met koest'ringh, en doudeyningh,
De tijt hun niet verdriet
Hoe wel men niet en ziet
Weer-licfdē of heur meyningh.

Int

Int laeste moer die trout
Dat sobert langhe rouwt,
Moet vaeck de metten hooren,
Ia so hy heur sleghts dreyght
De lammen quidam kryght
De flenters om zijn ooren.

Daer zit de kladdelbel
En sobert indè hel
Gh'lyck morsebellen blincken,
En so hijt heur verwijt
Zeyt zy hem weer ter spijt
Mijn schyven zijnt die klincken.

Ha watten droeven huys,
En watten zwaren kruys
Als lobbrigh is met kinde,
Het waer dan wel van noode
Dat sobert op zijn schoot
Traraerde zijn beminde.

Als ick het wel bezie
Ick boert met dese Lie,
Fluxbaerten zy weeromme
Zy zegghen in verweer
Gheldt liever als de eer,
En maken my dan zomme.

Want als ickt wel bevroedt
t Schijnt dat het wesen moer,

Flavio.

Bedil-al. Vrient Flavio waer heen?

Flavio. Wat gater om ten hobe?

Bedil-al. Wat wonders en wat breemts ghy sult het niet gh'booben.

Flavio. Ghy weet van als/wat ist?

Bedil-al de Kieper niet vertrecht

Het schijnt zijn sinn lijchept hert-toghrigh is verwecht.

Flavio. Tot Zacharias seest.

Bedil-al. Singseur/ ten kan dat niet wesen.

Flavio. Waerom? hy is debsot.

Bedil-al. Is daer upt niet gheresen/

Deen Flavio het is wat anders dat het doet.
 Flavio. Het schijnt dat ghy dan weet 't gheheyme zyns ghemoeds.
 Bedil-al. Ich gis de waerom wel dees neyginghe upt reelden.
 Flavio. Wat is?
 Bedil-al. Ich weet het.
 Flavio. Wat?
 Bedil-al. Het zijn de liebe beelden/
 Die lockten luste daer.
 Flavio. Die inde Kercke staen?
 Bedil-al. Deen Flavio/maer die daer upt en inne garn.
 Flavio. Nu klapperken ten boeght u niet so veel te segghen/
 Wat meent ghy dat een Kesper dat zou onderlegghen?
 Zwijght/zwijght/bedwinght uw' tongh'.
 Bedil-al. Nochtans zo weet ich dat
 Zo seker gh'lyck ich weet ghy Laura garen had/
 Waer zy is Tpters vrouwe/en wilt ghy z'hem ontbypen?
 Doch Laura eerbaer is/ghy zult daer niet bedpen/
 Al is hy in Arcaed/sp' dagh'lycx byleuen heeft/
 Ich weet dat ghy in hope van berkeyghen leeft/
 Van Laura/zonder twyffel/blyft heur Tptec trouwe/
 Doch kreeght ghy heur zo trouwen ghy eens anders vrouwe/
 Was dan niet wel beschickt?
 Flavio. Zwijght/hout uw' snater zyl.
 Bedil-al. Zyl Flavio? en hoe? zo ich niet zwijghen wil.
 Flavio. Ghy booswicht houdt uw' tongh'.
 Bedil-al. 'h Wil nae m'n luste sprekken.
 Flavio. Ghy sprekken?
 Bedil-al. Sprekken.
 Flavio. Had hy my nu niet ontheken
 Ich had hem leeren wygen. 't Schijnt hy't al bedilt.
 Na Laura so ghy/Lief/mijn quelle niet en silt
 Zal Flavio zyn ijt in naerigheyt upt teeren.
 't Is nu haest ijt ich weer nae d'olmen hoef moet keeren
 Alwaer mijn Laura heeft verdaght baert booz het laest:
 Ach hoe m'n ziele haecht/ach hoe dees polse raest.

binnen.

binnen

Galdrada.

Het doolhofs-parck mijns geest heeft zulcke breeemde hoecken.
 Dat als ich my verlies my zelven breeg te zoeken/
 Vindt ich Galdrada/laes/zo schryck ich booz de bonde/
 De leydt-zar my verbreemat die my opt kruspat zonde
 Twee weeghich dies verbaes wat nutbaer is te kieser/
 Dooz anghst ich op de wegh Galdrade moght verliesen:
 d' Eerste is de maeghdens staet/de tweede is de egh/
 Wiens honinghs-zoet my terghen dapper zwaers bebeght/
 Zo dat berkeysingh blyft in breefes raedslacgh hanghen/
 Natuur bedwinght de eerst dooz teelinghs zwaerck verlanghen

De

De werelt byaldt opt schoonst / die repnhepdt zo veracht
 Ghelijck de eghtens bzeught my eerbaerlijck toelacht /
 Ha gouden repne staet / Lauriere-krans der maeghden /
 Die opt Galdzadas ziel om repnhepts pzonck behaegghden /
 Wat glori obertrest de staet des zupb're ziel ?
 Waer ick ghebupghsaem en ontsichghelijck booz kniel:
 Ha hepl' gen deser aerdt / o Eng'len onses eeuwen /
 Wiens kraghte obertrest de libiaense Leeuwen /
 Verwinsters des natuur / vleys-dwinghsters / die om eer
 Te hab'len ztellen niet natuure boven leer :
 Bedaerde hobaerdy / hobaerdigh machmen zeggen /
 Hoe waerdigh repnhepts ernst in u verburghen legghen /
 Deughds-gloep' ghe konckens vier / die aghten nietens niet
 Al wat u 't vleyske ghetergh upt gapl bekooz ghebiedt /
 Al wat de lodd're vrouw' dooz lippe-bptinghs-kussen
 En minne-asemg-geur p'pumpstrijckich waent te blussen /
 Verdoben zp dooz deughd' / ha eers-star die zo trouw'
 (O zielens baechens light / ha dubb'le-kroone-vrouw')
 Dooz oeff'ninghs tengel leert het zoetste lieff' 't onberren /
 't Graeght' dat natuure wenskt om u top niet begeeren.
 Doch hepligh is de echt / ha dubb'le hepl'ge staet /
 't Gheen repnighept beschut / uw' heplighepdt my raedt.
 Florenta onghetoomt / laes / zwieren uwe jeughden
 Bzood' dzoncken luste zmeecht de danielhepdt huns bzeughden:
 Eght-schenners bloost van schaemt / ghy bittert 't heplighe zoet
 Als vleys lust lep-bzouw' is tot d'eghtens Lauren hoedt /
 De staet is zelven repn / laes / hoe de ziel moet schrieken
 Als wulps hepdt d'hepl'ghe eght dooz misbruyck doet versticken.
 Ha zoetste liefdens bandt wat ongh'lijck u gheschiet
 Als ghy dooz dien u zwooz weer werdt ghedaen te niet /
 Hoe bloedloos moet de handt in dood'lijck bleek besterven
 Als d'arme handt de bandt van eghtens-eed' moet derben ?
 Hoe beeft de narm van schaemt als lust daer in beslupt
 Een wulpsigh dier in plaets van zyn gheswozen bzupdt ?
 Van anghst' de lippen van hun Carmosyn verliesen
 Als zp in plaets van liefds een minne kus verliesen.
 Waerom ? om datmen niet ghenoot van s' Hemels Heer
 Als alleen tot ghebzupck zyns glorijs / lof / en eer.

Laura.

Galdr.	Daer's Laura / lief / waer heen ?	Laura. Alleen om u te binden.
Galdr.	Beleefdelijck ghy steets my 't uwaerts wilt verbinden.	
Laura.	De Kesper heden gaet nae Sacharias seest.	
Galdr.	Hebt ghy hem daer ghezien ?	Laura. Ich bender niet ghewoest /
	Doch zoot Galdzaed ghelieft top zullen derwarts wand'len.	
Galdra.	En op de wegh ick pets met Laura noch moet hand'len	
	't Gheen Flabio aengaet / en my zeer heeft ghequelt	

t Schijnt ghy hem staet te spracch/ulw' saem ghy reuchloos ziele
In peder eens berisp.

Laura. Om dat hy my komt spreken?
Galdr. En loofelijck betraght ulw' vaste trusw' te bzenen/
D zelven ghy mis doet.

Laura. Galdzadza laet ons gaen/
Doch voor wy schepden zult ghy't grondigher verstaen.

beyde binnē

Kluyfenaer.

Gheen rust noch lust ich vind' als in mijn stille cel
Het wereldsche ghewoel dunckt my een nare hel
Dol raserij/ghespootli/ghedraef/onruchtigheden/
Wanlatenhepdt/ghedapng/en wulps-gaple-zeden/
Bedroghe: de haet/en nydt in opp're trots hepdt zweeft
De nicherlijcke praght gheheel vooghdpe heeft.

Billincion.

Kluyfen. Billincion ghy hier? in dees bergeten hoeken.

Billinc. Ich quam met grage lust om u/Heer/te besoecken/
't Is langhen tijt berleen dat ich u niet en zagh/
Hoe wel mijn Heere steets in mijn ghedachten lagh.
D welbaert ich verhoop. Kluyfen. h Dank God voor zyn ghenade
Billincion hoe is doch met Joffrou Galdzade?

Billinc. Zeer wel.

Kluyfen. God lof. Veel tijtszp daeghlijcx my verzelde/
't Schijnt z'op my is berlieft want baech ich met ghewelde
Van reen heur porren moet om tijd'lijck te berrechen
Voor dat de zonne dupcht.

Billinc. Heur nepginghe gang strecken

Tot leeringh/en mijn Heer/waer wetenschap in bloepdt/
Veroozsaecht dat heur pber meer en meerder groepdt/
h Denck zp u moep lijck balt. Kluyfen. Ach neen ich zie heur garen.
Onlanghs verleden zp en ich gang twisfigh waren
Alleenlijck op twee woorden/ Nepgingh/en begeert/
Zp waenden 't was een tocht die dese twee beheert
Gheneghenthept of nepgingh/en begeert (als bozen)
Maer naderhandt zo gaf zp noch de zrijt verlozen.

Billinc. Mijn Heer verscheelt de nepging/en begeert dan pet?

Kluyfen. Zeer beel bermits begeert is zonder zonde niet

En nepgingh gans lijck bzp.

Billinc. Ich kan dat niet verzinne.

Kluyfen. Billincion ghy kunt de redenen haest binnen/
Weest hongh' righ/haecht nae boer ghy zult in geender wijs
De heure gheben-plaets nae d'een of d'ander spijs/
Maer trachten om natuur alleenlijck te berfa den
Al waert met warr en bpoor/daer nae komt dan 't beraden

Als

Als hongher is ghesliff/ wat smaect ghy t zoetste acht
Dan speelt de lech're tongh in uw' brood- bronck ghedacht/
En hebt begeerte nae de delstaetste zmaken/
Maer uw' begeerten dan upt gulsighepdt nae haecken/
Niet upt uw' honghers graecht/maer nae uw' tonghengs lust/
Vermits natuurens hongher inde neppingh rust/
Dus is begeerte zondt/en neppingh niet.

Bellinc.

Mijn Heere

Ik verstaet het ondersche 'dt/en beslighept uws leere/

Mijn dochter reden heft d'it zp u baech besoecht/
D'wysse leeringh heur verstant hermeert en kloecht/
En wien weet-gierigh is verzelbt zich met de wpsen.

Kluyfen.

Een epgghenschap ich steets in uw' Galdzaed' moet pypsen/
Dat is zp nimmer weten wil het gheen s'weet/
Miskrouwend' van heur zelfs/en dat maect heur ghereed
Om buyghen onder dien/waer zp yets upt kan t'erken/
Maer die han zelben aghten wijs die blipden gecken.
Dus isser niemant wijs als die zich minst vertrou/
Want die heeft leeringhs lust/en hem aen d'arbeidt houdt/
Galdzaed onlanghs verleen heeft hert'lyck my ghebeden
Ick heur doch zenden zoud' een spiegel-schryft of reden
By een verzamelt waer de mens'k' zich zelfs doozken/
En gh'lyck ick tot heur nepping zeer wil-baerdigh ben
Heb ick het reghte beeldt t'welck zp versoecht ghebonden/
En oock met lentens roosen cieraelyck ghebonden/
Ick bid u dyaeght het mee. En zeght Galdjada dat
Ick in mijn klupshen geen bequamer spiegel heb
Die myne liefd' aen heur godsalighet moght zemen/
Om wel de niethepdt vande mens'k' te leeren kennen.

Bellinc.

Ick byenght heur willigh Heer.

Kluyfen.

Vertoest dat ick het hael/
En zeght heur dat zp in dees spiegel treenemael
Verstaen zal wat wy zyn/t' staet daer al in beschieden/
De eyndens loop des tijt/en waerom dat wy leven.

Bellinc.

Ick danck u dooz de gift

Kluyfen.

Zeer garen is ghedaen.

Bellinc.

Mijn Heer met uw' verlos.

Kluyfen.

Wilt in Gods name gaen,
En ick nae mijn ghebedt/
Groet heur zeer mynent wegghen.

Bellinc.

Den hemel u behoed'.

Kluyfen.

En gunne u zyn zeghen.

bey debinnen

Theophelos. Camilla.

Theoph. Zeer garen/zo ghy kunt tot leering u begheben/
Ik u onderrechten zal.

C

Cde

Camillo.

Theophelos mijn leven.

Ich leereloos verseeft/maer nu my graegh'lyck last
Na wetenschap/ en d'pber nimmer in my rust.

Theoph.

Het is my lief Camill', doox eerst moet ich u zeggen
Dat het begrijp des gloobs moet in boozbeeldingh legghen/
Nemmerckt wel op mijn reen/ de Hemels gloob bestaat
In een hol-lichtaems-rondt/ doox wiens herts middel gaet
Een lini gh'lyck een ask' /waert alles op moet drapen/
En d'uptwaerts eynden in twee polen hun verschapen/
Op welcken ask' de Hemel stuurt zyn loopinghs baert
Dus's Hemels gloob ghenaeemt/ en t' mid-punt is de aerde.
D'Ask' eynden (nae boozbeeldingh) polen twee bedupden/
De opperst' strecht naet noozden d'ander nae het zupden.
De groot e cirk'len zyn gherekent zes in al
De twee colluuren, Horizon, Equinoctial,
Zodiac, Meridiaen. Nu zyn der noch vier kleenen/
Tropijcken twee/ en oock twee polen ons verschenen.
De horison verdeelt den Hemel diemen ziet
Dan t' anderdeel waer ons ghezicht kan strecken niet/
Als wy op't blacke veldt bezightende bequame
Bond' om men waendt de aerde' en Hemel sluyt te samen.
Meridiaen dyp hoeckigh loopt doox d'horizon
En is de cirkel waer de zon zyn loop op bon/
En steets zyn blught en gangh daer onder moet bebesten.
Verdeelende de gloob gh'lyck matigh oost en weste.
Meridiaen staet bast 30 langh wy noozdwaerts gaen
Maer gaende oost of west verkeert Meridiaen.
De Equinoctial Meridiaen doox znydt
En eben wyde tusken pder pole leydt/
Verdeelende de gloob mid-matigh van maekander/
Het eene aen het zupden/en nae t' noozden t' ander.
En als de zon int krys-punt zyne plaetse byenght
Zo is de nacht en dagh/by ons hier/van een lenght.
De zodiack is twaelf-graden breedt ghemeten/
En dient alleenlyck boox de plaetsingh der planeten/
Dus pder planeet zyn maen te oock beheert
Gh'lyck ons by de oude wpsen werdt gheleert/
De eerste zes zyn booghden van het koude noozden/
En d'and'ren heeren over zupdelijcke oozden.
Int midden van de Zodiack d'eclipsis lijn bestaat/
Van welcken lijn de zonnens Center nimmer gaet.
En gh'rahende de zon/en mane alle bepden
Ond'r een Semediameter dat doet verscheyden
Het zonne licht van ons/mits Pheeb' van eclipseert
Mits dat de maen de zonnens heldre licht weer keert/
Maer upt men dupd'lyck ziet en grondigh werdt bebonnen
Dat van de maen is tusken d'aerde en de sonne.

Camill
Theop
Camill
Theop

Camill
Theop
Camill
Theop
Camill
Theop
Camill
Theop

- Camillo De twee coluuren twee Meridianen zijn/
 En zyn den in twee deelen de Eclipse syn/
 Dooz Aries en Libra d'eerste deelen komen
- Theoph En daerom equinoctiael coluur die noemen.
 In Cancer, d'ander en in Capricorn verzaemt
 En is daerom coluur solsticial ghenaemt.
 Dees twee verdeelen in vier deelen all' de jaeren/
 De lenten/zomer/heresst/en de winter nare.
 Aries, Taurus, Gemini de lent beheert
 Cancer, Leo, Virgo de Zomer-tyt bereert.
 En Libra, Scorpius, Sagittar d'heresst houden/
 En Capricorn, Aquar, Pisces de winters houde.
 Camillo dits de grondt/hier mede ist ghedaen.
- o. Theophelos ich heb u' zeggghen wel verstaen.
 he. 't Gheheughen moeter zyn/want daer ist in ghelegghen.
 o. Ich zal u' zeggghen wel doozt daeghelijcse plegghen
 Dast printen int begriff.
 he. Deemt met u desen vol/
 In beelddt u dat ghy ziet int midden van het hol
 Het aerdeghen en den Hemel daer rond' inne zweben/
 Gh'lijck ich u heb ghezeydt/dit zal u baerdigh gheben
 De kennis vande gloob.
- llo. Dooz dese tyt niet meer.
 he. 't Is wel zo ghyt verstaet.
 llo. Theophelos myn Heer
 Ten hobe is ghegaen/ich moet hem daer ghemoeten.
 phe. Ich bid u wilt myn Heer zeer dienstelijke groeten.
 Zyn Majesteit/zo 't schijnt/hem heeden dan verhoort.
 llo. Theophelos tis zo ich bid u niet een woorde
 Myn Heer bermacken wilt dat ich by u kom leeren.
 phe. Waerom? ich weet zyn herce alle kunsten eeren/
 Het leeren losbaer is/'t niet weeten achmen schant/
 Dat isser nutbaer als de oeff'ning' vant verstant.
 llo. Theophelos haert wel/
 De tyt dwing' hi my te schepden.
 phe. Ich om 't gheselschap zal u tot het hof gaen leyden. beyde bannen.

TVVEEDE BEDRYF.

Bedil-al.

Heb ich het niet ghezeydt? ich kan pronostikerem/
 Ich ken de gaple lust van Princen en van Heeren.
 De keiser is verzot/maer weet ghy wel op wien?
 Op wien hy is verkieft? wel spreekt ghy niet goe lien?
 Gheschaemt ghy u om 't volck/ghy kint nochtans wel snappen/
 Bedlien

- De twee coluuren twee Meridianen zijn/
 En zyn den in twee deelen de Eclipse lyn/
 Dooz Aries en Libra d'eerste deelen komen
 En daerom equinoctiael coluur die noemen.
 In Cancer, d'ander en in Capricorn verzaemt
 En is daerom coluur solsticial ghe-naemt.
 Dees twee verdeelen in hier deelen all' de jaeren/
 De lenten/zomer/herest/en de winter nare.
 Aries, Taurus, Gemini de lent beheert
 Cancer, Leo, Virgo de Sommer-tyt bereert.
 En Libra, Scorpius, Sagittar d'herest houden/
 En Capricorn, Aquar, Pisces de winters houde.
 Camillo dits de grondt/hier mede ist ghedaen.
- Camillo. Theopheles ick heb u' zeggghen wel verstaen.
 Theophe. t' Gheheughen moeder zyn/want daer ist in ghelegghen.
 Camillo. Ich zal u' zeggghen wel doozt daeghelijcse plegghen
 Vast pynen int begriff.
 Theophe. Deemt met u desen vol/
 In beelde u dat ghy ziet int midden van het hol
 Het aerdeghen en den hemel daer rond' inne zweben/
 Ghelijck ick u heb ghezeydt/dit zal u baerdigh gheben
 De kennis vande gloob.
- Camillo. Dooz dese tyt niet meer.
 Theophe. t' Is wel zo ghyt verstaet.
 Camillo. Theopheles myn Heer
 Ten hobe is ghegaen/ick moet hem daer ghemoeten.
 Theophe. Ich bid u wilt myn Heer zeer dienstelycke groeten.
 Zyn Majesteit/zo t' schijnt/hem heeden dan verhoort.
 Camillo. Theopheles tis zo ick bid t' niet een woort
 Myn Heer vermaen wilt dat ick by u kom leeren.
 Theophe. Waerom? ick weet zyn herte alle kunsten eeren/
 Het leeren losbaer is/ t' niet weeten achmen schant/
 Wat isser nutbaer als de oeffning' vant verstant?
- Camillo. Theopheles baert wel/
 De tyt dwinght m' te schepden.
 Theophe. Ich om t' gheselschap zal u tot het hof gaen leyden. beyde bannen.

TVVEEDE BEDRYF.

Bedil-al.

Heb ick het niet ghezeydt? ick kan pronostikeren/
 Ich ken de gaple lust van Princen en van Heeren.
 De Kesper is verzoet/maer weet ghy wel op wien?
 Op wien hy is verkieft? wel spreekht ghy niet goe lien?
 Ofschaemt ghy u om t' volck/ghy kint nochtans wel snappen/
 Bedallen

Bedillen/en gh'lyck ick ghebuurkens doent' beklappen/
 Dan doch het staet my byp/en my het best betaemt/
 Maer weet ghy wel waerom? 'bedil-al ben 'ck ghenaeemt/
 Doch deelen onder u myn kuurkens oock wel weeten
 Al zynse niet gh'lyck ick bedil-al oock gheheeten.
 Nu raed bien hy beminde? 'tis zulken moopen mapdt/
 Galdrada is heur naem/'k wedd' datz' hem niet ontzapdt/
 Doch ick verneem hee al/en zal u tydingh byenghen
 Ofaende Keyfers vier Galdrada heur zal zenghen.

binnen.

Keyser Otto verliest zynde op Galdrada, liggende te bed-
 de inde schoot van Venus, en Cupido aent voeten-eynde,
 mickende zyn pylop's Keyfers herte, in een vertooning:
 hy ontwakende treedt uyt zyn bedde, en de gordyne schuy-
 vende ziet mē Venus noch Cupido niet meer. En hy spreekt.

Keyser Otto.

Wat wezelt in myn borst? wat schijnt roemt myn zinnen?
 Aan ooghe-krachtens-mich een Keyfers ziele binnen?
 Aan dit manhafte hert dat Romens trofs verwon
 Beweeght zyn door't ghesicht eens Florentijns zonn?
 Neen: Otto soud' een vrou een Sarsens Prins verwinnen?
 Neen: soud' een Keyser nu de hintse min beginnen?
 Neen / borst weet uw' ghemoede booz die hert-teering-gril/
 En teughelt zo uw' wil dat wille zo gheen wil/
 Dan dat uw' wille tracht de wille zo te menten
 Dat pder upt de wil uw' redens wil mach kennen.
 Wil Otto? neen/'k en wil: weet/tonghe/wat ghy spreekt/
 Neens-wil is zo ghekracht dat redens teugel bleeckt.
 Ha Pomphe/keur-Dorstin/een Princens ziel ghy roofde/
 De ziel? ja:/t is de ziel/gheen Sarsens opt gheloofde
 Dat een ster dat vermocht het gheen een Keyser zweert/
 't Gheloof te vaster groept als 't onderbindingh leert:
 't Gheloof en is gheen weet/'t gheloof is zien noch voelen/
 O ziel ghetupght ghy dan bant vier 't welck niet kan koelen/
 Als door de asens walmt die langhs de lippen blucht
 Van die schoon/die Goddin/die vrou waer ick om zucht/
 Om zucht? ja zucht op zucht/en zulke zuchtens hetten
 Die doodens blecke beelt in dit ghezicht doet zetten/
 Doods? doods/jae doods/zo doods dat goed-ronds ick behoer
 Ich heer noch Meester van myn zelven/laci/ben.
 Ha luttighe Florens hoe trofsigh mooght ghy booghen
 Dat ghy een Keyser hebt zyn Keyfers ziel ontooghen/
 O Prince wêrdt uw' slaef/slaef? slaef/jae slaef/helaes/
 Nu Otto boedsel steelt upt heure oogghens aes.

Nature 't was u ernst uw' kunst-proef zo te raeken
 Dat ghy daer dooz van/heer/een sob're knaep zoudt makens
 Is uw' wil nu ghetref: ick leber u op al/
 En willigh aen u werck mijn septer off ren zal/
 Mijn septer kroon en rijck wil Otto graegh'lyck gheben
 Die Engel-Kepserin/ziel-houdster mijnes leven/
 Dooline/hemel-luur/tou reffe/adamant/
 Noemt moedigh dat ghy hebt de Roomsche-Dooft ontnants
 Ontmant: jae gang ontmant/dooft terghen uwes ooghen
 Want upt dees bleesche klups hebt ghy mijn ziel ghetooghen/
 Dooft oock het leven ras/en dan met glozi roemt
 Euroop u moozder in van Kepser Otto noemt.
 O binn'ghe lonckens-bier. O felle-voet-ghefficker/
 O datle trotse gluur. Waerom (o al-beschicker)
 Ghaeft ghy een vrou de macht te heersken ober my/
 Die noyt man heeft ghebreest/en schicht ghy nu dat zp
 Een Kepser slabe maecht: bp Otto 't zal niet wesen/
 Al is mijn liefd' int top mijns zinnens kooz gheresen/
 Al zit liefd' in dit hert/al woeldt liefd' in dees bozst/
 't Is nu tijt dat ick toon 't hert van een Sarsons bozst.
 Wegh kittelich ghedaght/wegh lock-blees/staecht uw' terghen
 Uw' lust-boet ghy behoozt aen Otto niet te berghen.
 Graeght my zo nae 't hering des narren van een vrou
 Dat ick mijn Maesteyt gheheel bergeten zou?
 Wat boel ick: o 't is min: heeft minne zulke hetten
 Dat die blam smelten kan de zeeg'len mijns landts wetten?
 Sal wetten-fligher zelfs de wetten ober treen?
 Ha zucht upt d'oebe walmt. Hoe oozloght lust en reen
 In dees beknelde kas/ist gans upt mijn ghedachten
 Dat ick de eere meer als minne-lust moet achten?
 Den goeden Prins verscheelt so veel met den Cyran
 Dat d'een de deughd' ontziet 't gheen d'ander niet en kan.
 Den goeden Prins niet pleeght als met een goedt beraden/
 Cyranne niet betracht als luste te verzaden/
 Maecht bande lust een wet:helaes/wat grofverschil
 Bedachtsaemheyt stuurt d'een/en lust de anders wil.
 Gheluckich is dat landt die zulke Princen zetten
 Waer dat de Princen zelfs zyn tuchtlings hunliens wetten.
 Soud' ick mijn ondersaet in onzer tasten an?
 Onwaerdigh ick dan voer de name eenes man.
 Seleuces straffe straf/hem opper-faems-lofbachte
 Mits hy zyn zoone straffen die een vrou verkrachte.
 Wat leed't ghy Romen ramp/ellendt/berdziet en hoon
 Dooz lusts-boedt-bitter-voet van Tarquijs zotte zoon/
 De griekens hoerdom deed hun Kepser rijck vernielen.
 De byanchens heerschigh staecht mits zp daer in verbielen.
 O wee die Prins wiens last zo bukten deughds-spooz loopt

Dat hy zijn kroon en eer booz minne-waer verhoeyt.
 Ik Behen dat liefds natuur in my ghelijck in andren
 Bespoorde vaenen bindt om blind' lings dooz te wandren/
 Maer zo mildt als den Hemel hooghe staet in y gunde
 So zeer betaemt dat ich in waere deughd' uptimunt.
 Oreden/ wat bermach de lust-dwangh uws bermoghen?
 En soud' ren Princens ziel ontpriest zijn dooz de ooghen
 Gens Florentijnse zon? wat? zal de bid-plaets zijn
 Het wulps nets bedroghe van gale-mings-booght-lijn?
 Bedaert/Otto, bedact/helaes wat kan ich willen
 Soot onrust deses borst de zinnens kooz onstillen?
 Ik Wil dat ich niet en kan/t bermoghen my ghebrecht/
 De felle minnens blijm de hertens ader steecht.
 O narm ghy zwoort te zijn uw' Keysers-rijck ghetrouwe/
 En haecht ghy naet bebat of lusts-koel van een vrouwe?
 Ja/ja? wat? zeght ghy ja? schaemt u van zotte woort/
 Ja/Ja/noch zeght ich ja. Gheen mens ik my overhoozt/
 Zeght heymelijck wat u deert/laet nu mijn tongh' ghetuyghen
 Hoe dat mijn hert en ziel booz die Vrou-Engel buyghen/
 Ja stryden ich mijn kroon en septer ztel te pant/
 Alleen om t zoet ghenot des troetelingh heurs handt/
 En t Keysers-rijck niet een booz t gh'raken heures lippen/
 Alzoud' my eer en faem met schande gh'lijck ontzlippen.
 Spoozt daegh' raeds' bood' uw' loop/Pheeb upt uw' tente treet
 Op dat ich aen heur zend' des Keyserslijcke weert.

Octavio.

- Octavio. Wat of de Keysers schozt? hoe dat zijn zinnen woelen.
 Keyser. De Cpber kan de brandt myns herte niet verhoelen.
 Octavio/wat tijt?
 Octavio. Mijn Heer' tis middel-nacht.
 Keyser. Is Brandenburg noch hier?
 Octavio. Neen Heer/hy heeft verwacht
 Langh' nae uw' Mapestept.
 Keyser. Ik Had pets te overlegghen
 Het gheen mijn staet bereysst.
 Octavio. Mijn Heer/ wel machmen zegghe
 Dat Princen zijn volzorgh.
 Keyser. Het onderbinden leert.
 Octavio. God hoed' uw' Mapestept.
 Keyser. Ghy weet niet wat my deert/
 Noch oock niet weten mooght: tongh' heelt uw' menners schande.
 Octavio wat oordelt ghy van dese landen?
 Octavio. Mijn Heer/ nopt dier ghelijck ich in mijn leven zach.
 Keyser. En/laci/nopt in my diergh'lycke knagingh lach/
 Verwonnen is uw' Heer/berwoest zijn zyne zinnen
 Dooz banghigheyt/helaes/ik en kan niet overwinnen.

Het heers kende gheweldt van des verkrachte ziele/
 Na dat het teere hert in schoonheits heur verbiel.
 Dast dat ghy moeghen boegh booz zonnens licht uptbzeiten
 D'Heer Brandenburg aen zeght ick noodich hem moet spreken.
 En zlupt het beds-gordijn laet my in stille rust.

Octavio.

God geef uw' Wapensteyt waer neppinghs slaep nae lust.
 Na Hemel wat macht zijn? wat mach de keiser deeren?
 Het bapnsen is mijn best/tijt zal ons alles leeren.

bianca.

Galdrada.

Lesende in Boëtius vande vertroostingh der wijsheyt.
 Het vijfde boeck de vierde Prose.

DOesprack Zy, oudt is dese beklachte vande voorsienicheydt van M.
 Tullio, daer hy de voorsegginghe deylt, krachtelijck ghehandelt, ende
 oock van dy selve langhe ende vele naghelpuert: maer geenfins van uwer
 eenighe tot noch toe naerstelyck of zekerlyck ghenoech volvoert. VVelx
 duysterheids oorzaak is, dat de beweginghe vande menschelycke betrach-
 tinghe niet en magh genaken tot de eenvuldicheid vande Godlycke voor-
 wetenheid. VVant zo de zelve eenigfins bedacht mocht werden, en zonder
 ghants niet twyfelyx overblyven: t'welck ick ten laetsten zulx zal poghen
 te ontdecken ende te verklaren, na dat ick eerst ghehandelt zal hebben de
 dinghen, die dy beweghen. Alzo vraghe ick, waeromme du niet krachtigh
 ghenoech en achtet de redene der gheenre die dit beantwoorden: welcke
 reden hout dat de voorwetenheid des willen vryheid niet altoos en behin-
 dert: overmids zy de voorwetenheid niet en acht te wesen eenige oorfa-
 ke van noodzakelyckheyt inden toekomende dingē. Neemstu de bewyzinge
 des noodzakelycheids der toekomende dinghen oock erghens anders uyt,
 dan om dat de dinghen die voorsien zijn, niet en moghen niet geschieden?
 Ist dan dat het voorweten den toekomende dinghen gheen noodzakelijck-
 heydt toe en brengt, zo du onlanghs hier voor hebste bekend, waar door
 zouden de uytganghen der willigher zaken tot een zeker gheschiednisse
 der dinghen wordenghedwonghen? &c.

Waar 't luck zo gunstigh dat ick 't gheen ick heb ghelesen
 Steets in boozbeeldingh' mijns gheheughenis moght wesen
 Zo rijcken het verstant: al is het oozdel goet
 Dooz rijpheit des vernusts/ 't welck beyde rijfen moet
 Dit redelijck verstant: zeer wepnigh zo vermeughen
 Zo by 't verstant ghebreect/ 't onthouden en 't gheheughen/
 Om nae berepse des tijt te brengen ab'lijck boozt
 Het gheen men bozen heeft ghelesen/of ghehoort.
 De wijsen achten het vernust/en rijpheits oozdel
 De straele des verstants/maer niet tot zulcken oozdel
 Dat wijsheits gaben zo hoogh kunnen zijn verheben
 Als gh'heugingh' vant verleen gheen hand-repck en wil gheben:

Want

Want heningh is de boedster bant verstant/en geest/
 Gh'lijck 't leven de booghdinn' des lichaems is gheweest.
 Mithridates die was vertiert met zulck gheheugen
 Dat twee en twintich talen had hy in vermeug hen
 Den zijne onderdaken te antwoorden ras/
 Ghelijck of pder tael zyn moeders-spraecke was.
 Den Persiaensen Coning/Cyrus, int heyl-belde
 Al zyn krijgh-lupdens tal hy naem en tor-naem telde.
 Iulius Caesar had memozi zo groot/
 Gh'lijck/VVillius, beschrijft/dat hy in tijt van noot
 Self schreef/en oock een ander al zyn zegghe hoozden/
 De derden schreef in haest upt 's keisers mondt de woorzen
 Die hy boozepd/en Caesar zelven noch pets las/
 Dus deed vier wercken t'zaem/en pder eben ras.
 't Zyn wonderen ghewis/wat dese Princen deden
 Want 't kan niet zyn bebest door redens kloechste reden/
 Maer heughelijck gheluck die d'Hemel hunliens deeldt
 Als Hemels milde gunst zo mildelijcke speelt
 In aerdsche Creatuuren/Goden op de aerde.
 Themistoclis memozi meer gheheugh bewaerde
 Als pement zijnes eeuw'/doch dees gheleerden man:
 Mits pder tracht te weten meerder als hy kan:
 Verzelden met een ander/die noch in memozi/
 Scheen of hy obertrefen and'ren/en de glozi
 Van heugens Lauriers pzonck hy waerdich was alleen
 Dies hy Themistoclis betrachten: door zyn reën:
 Te starcken zyn memozi. Desen hooghgheleerden
 Verschoontent: al hoewel hy alle leeringh eerden:
 En zyn ghebooztens sterr' die luyt-rep had ghehad/
 Dat hy gheheugens-weet volkomentlijck bezat:
 Maer dat hy wensiten om die wetenschap te weten
 Hy wel bergeten kost het gheen hy woud' vergheten.
 'k Acht dat de oeffeningh memozi zeer versterkt
 En daegh'lijcx meer verkleecht hoe dat die meerder werckt/
 En hoemen minst' vertrouwt hoe dat men minst' ghedencken
 Zo dat ons eyghen zlof heylt gh'heughenis doet krencken.
 Wech zotte taefel-boeck/wegh met pot-loot/en krijt/
 Vermits ghy het bederf van ons memozi zyt/
 Het schijbb'len op uw' blaen/wiens zomheyt wy vertrouwen/
 Veroozsaecht dat wy zelfs niet in ghedachten houwen/
 Vermits 't daer zeker staet met leeren afgebeeldt
 En 't eelste onses gheest ghy quack'los ons ontsteeldt.
 Ist niet beboeringh waerd: het gheen wy daegh'lijcx pleghen?
 Onlanghs berleen quam: my ren ionghen boerman teghen/
 Die zynen parwasaen ten hoof ghelevert had/
 En op zyn slincher bozt met wit krijt had ghekladt
 De vier en beertich pondt diert zupel had gheweghen/

Had nu by ongheluck door wybving / of door reghen
 t' Ghemael gans upt ghegaen / wat had de boer ghedaen?
 Gheen raed als dat hy weer naer weghen had ghegaen/
 Dan had hy't eerst vertrouwt de krachte zijns ghedencken/
 Zo kost de regen noch de wybving dat niet krencken.
 De Dupsman ick herschoon bermits zijn kleene reen
 Maer dat ick onse Florentynen, int ghemeen/
 Met zussen zie verzelt / akeheugen is der ving'ren:
 Die wap'ren hren en weer / en holle bolligh zling'ren/
 Maer door zo doen gheheughen aende draghers gheest
 Dit schijnt my hinder spel / en dit verdziet my meest.

Billincion.

- Gald. Waerom ist dat wy niet Mithridates nae spoozen?
 En Cyrus. Zijn gelijck: en Caesarlijcke hoozen?
 De arbedt beel vermacht / in d'aenbangh't al bestaet/
 Hier is ter werelbt niet dat zigh niet leeren laet/
 d'Onsterffelijke ziel heeft wonderbaer vermoghen.
 Billinc. Galdrad a / dochter't schijnt uw' geest is opghetoghen:
 Gald. Hoe ist: wat hebt ghy booz?
 Gald. Heer Vader het ghedacht
 Steets op pets wercken moet.
 Billinc. Ziet wat uw' Vader bzacht.
 De klupsenaer't u zendt.
 Gald. Ich danck mijn Vader plicht'lyck.
 Billinc. Hy zepden my ghy upt dit spiegelken zeer licht'lyck.
 D'zelven kennen zult / ick weet niet wat het is.
 Gald. Zoo't bande klupf naer komt zo ben ick wel ghebois
 Dat dit pets goedts moet zijn.
 Billinc. Ghy zult het wel bevinnen/
 Gald. Hoe aerdighe heeft hy't al met rooshens gaen bewinnen.
 Billinc. Waer waerd ghy booz de noen?
 Gald. In Zacharias feest.
 Billinc. Zaeght ghy de Keyser wel:
 Gald. Ik Ben daerom daer gheweest.
 Billinc. Ist niet een destigh Prins?
 Gald. Manhaftigh int ghezichte
 Hy deed my bloosen Heer.
 Billinc. Waerom?
 Gald. Want noyt hy lighte
 Zijn ooginghe van my/
 Ik Was / Vader / heel beschaemt.
 Billinc. Ist daerom ghy zo haestigh upt de Kercke quaemt?
 Gald. Ich ga / Galdradza blijf / besteedt uw' nuren deughdigh.
 Ga werden Beremijt / mijn herte is zo bzeughdigh
 Mits ick uw' gift ontfangh: wat of het weesen mach?
 Nicuschierighepdt niet silt booz datmen's zelve zagh.

Binnen

Der

Met rooskens dus bekleet? wat macht doch eynd'lych wesen?
Wat schryft staet hier? is best ick eerst dees reg'len lese.

Wel eer verciert met blonde-haer in trotse prache
Nu inde wurmens kluyse, waer ick u ver wacht,
Dies nu aen my
V spieghelt vry
In u w' ghedacht.

Wat spieghel mach het z'jn? ach tis een baerheneel/
Mijn hert verschrikt/helaes/doch 't is onf' allen deel
Ha eele-baechen want die naem g'w' wel mooght draghen/
Dats baechen-eel/aen u w'p onse weesen zaghen.
Bedaer de Heremijt/de spieghel die ghy z'ndt
Salzada heur/helaes/warachtelich dooz h'nt.
Waer is nu 't krull'ghe haer? 't ghestrenghel uw's bleghten?
't Verweende doozhoofst's glans waer ghy uw' p'upck op reghten?
Het bartelende oogh? jae noemden 't intel-light/
Waer is de minne-gluur bant b'upne ooghs ghezicht?
Waer is 't pboze bel? waer z'jn de roose wanghen?
Waer z'jn de perlen nu die aen uw' ooren hanghen?
Waer is 't robpne roodt? waer is nu 't Pectar-nat
't Welck wispeleuur'ghe gril doght gh' op uw' lippen hadt?
Waer is de asem's geur? waer z'jn de gaple woozden?
Die minnaers-linapen upt uw' bartel-spreken hoorzen.
Waer is uw' tober-stem? waer is uw' lonck? u'w' lach?
Waer is de schoonhepdt diemen eertijts in u zaght?
Waer is uw' mar'm're hals? met r'chghelijcke drapen.
Waer is nu 't zoet ghesmeek uw's tonghengs kunstigh blapen?
Waer is het zneeuwte wit uw's boesems lodd're bozst?
Waer ghy b'oodzonchelich de minn' hup's besten dozst.
Waer is de zup'd're handt daer ghy in glorieerden?
Waer is uw' siere gangh daer p'der u om eerden?
Waer z'jn de voeten nu die d'ribbelden ter vaert?
Waer is 't helaes/waer ist? in vuple modd'ghe aerd':
Als 't eynde uw's begin/het gheen ghy nopt bedoght/
Maer dooz de wolcken steeght uw' trots tot d'hooghe loghte.
En nimmer aerd'-waerts z'eght waer eerstmael ghy upt sp'oot
Wibanden aeterdoght des schizichelijcke dood.
En smielden nimmer neer met bierighe ghebeden/
Maer na uw' lusts ghetergh gheb'upchten ghy uw' leden.
Waer is de p'acht/de trots die ghy hier hebt ghetoont?
Waer ist tieraet daer ghy dit hoof'tmeed' hebt ghecroont?
Waer z'jn de helden nu? wiens daden z'jn beschreben?
Waer z's Achilles, Hector? waer z'jn die ghebleben?

Waer is nu Caesar, en den stouten Hanibal ?
 Waer is Vlisses, Ajax, en Tropanen al ?
 Waer is nu Schipio ? waer is nu Alexander ?
 Waer is nu Marc Aureel ? helaes/en veel meer ander
 Hof waerde mannen al in eeuwighe duurend' les/
 Delaes waer zijnse nu berrot/ber teert tot zot.
 Waer zijn de helben nu waer zijn de hooghe ghelcerden ?
 Waer is Virgi Homeer, die hunliens eeuw bereerden ?
 Waer is nu Cicero ? waer's Plato en Terens ?
 Va liebe beeldt ghy toont de niethepdt bande meng.
 Wat bozbert nu 't ghebouw' van troitse hooghe wallen ?
 Als 't wisse epndt u wis int laeghe graf doet vallen.
 Waer toe diendt d' hobaerdy ? waer toe dient onse pracht
 Als wy booz wurmen-aes ter aerde zijn ghebzacht ?
 Bedachte Heremijt wat mocht ghy beter zennen
 Waer dooz Balzaba zoud' heur zelven leeren kennen ?
 Hoe aenghevaem ghy zyt hol-ooghe-naer-gezicht/
 Verschickelijcke beeldt/en kan dit arme wichte
 Met woordens beelden u volcomentlijck niet zegghen/
 Piet int ghezicht maer in mijn hert wil ich u legghen/
 Als 't waerdighste juweel 't gheen immer ich bezat/
 En 't leereijckste beeldt dat opt Balzaba had.
 Ghy maeghden waer de deughd' had immer in beheeren
 Ick bid u Pymphen wilt nu stichtlijck met myn leeren/
 Wat wy helaci/ zijn naet epnde onses d'zast
 Verplaetsende van hier nae 't schickelijcke graf.
 Auffrouwen ziet/ich bids/de niethepdt onses waerde
 Verhupfende van hier nae d'aechelijcke aerde.
 Doch zonder dat ghy u bant baecheneel verschicket/
 Want onse eed'le ziel na zielens heplhepdt micht :
 Het lichaem is ons slechts booz kotte tijt ghegeven
 Maer d'onsterflijcke ziel om eeuwigelijck te leven/
 Het lichaem keert weer nae de aerde waert eerst uytsproot :
 En brenghet booz erf-deel meed' d'onzek're wisse dood :
 Dus keert het lichaem nae zijn eerste-moeder-weesen/
 Met recht dan niemant v'hoort de dood zo zeer te breezen.
 Wat breeft ghy ? 't naere graf ? breeft booz onhepl uw's ziel/
 Verlooz ick 't lichaem en de hepl mijns ziel behiel
 Behoort de zielens geest zijn glozi te bewysen
 Waerom ? dooz zeck' r'hept van opstandingh/en berripsen.
 Hier mede Joffren ick booz 't laest beslupten zal/
 Het beeldt 't welck ghy hier ziet is ons ghelijck in al/
 De hoofden zijn ghepront met doerckens net ghebouwen/
 Maer wilt dit booz ghelwis en zekers zeker houwen
 Al ist dat u dit beeldt afkeerelijck mis haeght
 Dat pder van u zulcken beelde hy u draeght.
 Ick keert nae mijn Bocers om zien wat hy zal zegghen

Van 't beeldt/wanu wijsheen in dit boeck berburghen leggen.
Tauriert uw' waerde hooft/wijd-ruchtelick besaemt/
Vtrootfinghe der wijsheyt verhr'lyck zijt ghenacmt.

Sy gaet zitten, lesende in Eoëts.

Cupido.

Mijn al vermoghent hepdt/mijn heerf kende gheweldt
Die ober hert/en ziel/mijns tughelinghs is ghestelt
Zoud' die Galdzadas bozst zo wel niet kunnen gh'raeken
Ghelijck ich Otto doe in mpne blammen blaeken?
Wat hindert mpne ernst? de wercklijch: pdt heurs gheest.
Had ledigheyt zo wel by heur verzelde gheweest
Lang had de schicht mijns tocht de oberhant ghewonnen/
Maer mits heur zinnens kooz-steets oeffninghs nepping' bonnen.
En 't koozbeeldt mpnes zoet nopt treften heur ghedacht/
Heeft gaple p'ick'lings smaek niet byughtbaelijck ghewacht.
3 Als inde lent heurs jeughs-bloeds-tergingh-alder-minnigh/
En zoud' zo teeren hert niet dertel zijn en minnigh?
Ghenieticht waer natuur/waer mijn natuur upt teeldt/
Die upt God Jupijns bozst trok zpne weesens beeldt.
Da alder Goden wet/verkrachster dooz u zoethydt/
Dwangh-bzou der zielens graecht diet raepken des gemoed leydt.
Galdzaed ben ich dijn zelfs/het eelst dat ghy bezit
Waerom bewelmdt ghy 't licht van mijn bemikte wit?
Ondopt uw' boesems bzost/laet uwe kill' verwarmen/
Doozt lodderlijck ghedruk zijns Keyserlijcke narren.
Han uw' berweende schoon meer glozi treffen hier
Als dat ghy dooz weer-min upt blust een Keyfers bier?
Wat hoogher roem wenst ghy? wat wilt ghy meerder booghen
Als dat een werelbs-God knieldt dooz het licht uws ooghen?
De scepter die hy zwapdt gheraecht in u gheweldt/
En immer han een bzou niet hoogher zijn ghesteldt?
Galdzadza/liebe nymph/wilt Keyfers rasingh stillen/
Ghy mascht u heersheres zijns Keyserlijcke wille.
De kroon die Keyser boert bertieren zal uw' prupck/
Als teken dat ghy zijt Toscanens schoonste pupck.
Wtmunsteres der rap van all' uw' ghezellinnen/
Verkregghen? hoe? alleen dooz zoet natuerlijck minnen.
Beweeght u niet 't ghenot van staet/van praecht/van lust?
Ich zweer Galdzada dat mijn Godhepdt gheene rust/
Noch noegingh' minnier heeft mits uw' st'fzinnigheden
Mijn kracht u dwinghen zal vermogghen niet de reden.
Schijckt ghy niet dooz 't gheweldt mijns hemelsche belap?
Of is uw' hert verhardt dooz 't goddelijck gheblap?
Ten past Cupido niet 't slicfloopende schoon-sp'eken

Op desen boogh/ich zweert/op u tongh lijck te weechen/
 Op-bevrosen bost/die uw' natuur misdoet/
 Waech ick ter vaert ghedwee door 't pzeutelende bloedt.
 't Meest dat in d'uckten doet is dat zp steets is bezigh
 In s'ichtelijcke doent/so handt-gebaer als lezigh
 Dies bond' ick nimmer plaets om wercken in pae kuur/
 Zy stelt de leere boven d'heylighe natuur.

(Hela/wat ick bedenck? het werckelicke leven
 En zinnens-staegh-ghewoel doet heur gheen tpe gheben
 Om beelbelick het zoet te smaechen mijnder aert/
 Ach/da t zp in heur droom eens papiden minnens waerd/
 En boelden 't hoor' ghezoet mijns goddelijcke straelen/
 Zoud' ick heur nae d'ontwaech in mijn gheweldt niet haelen?
 Door zoete afersmaech van 't smakelijck bedrog?
 En 't gheen zp gheest'lijck had dan zocht lighaem'lijck noch/
 't Gheloof/gae na heur toe/ich zal heur doen beminnen
 Op dat mijn Otto mach zjn zielens wensche binnen.

*Midlertijt Cupido spreekt zic Galdrada aen een zyde
 vant toonnel hebbende by heur een braeyraem, een spelle-
 merck kussen, een spinnewiel, en ander vrouwe wercken,
 met een luyt, klavecinghel, en viool, met sommige boec-
 ken, en leest, daer nae Cupido ghesproken hebbende
 spreekt. Galdrada.*

Gald. Hoe wijslijck spreekt Boets, hoe trefte ghy lout're waerheyt/
 Der-ziende-vloech-berstant/het supb're licht en lilaerhepdt
 Als edele vernuft/dijn rijn en proos ondeckt
 D'bestighepdt/dies lust tot lesen meer verwecht.

*Zy leest in Boets binnens monds, en midlertijt spreekt
 Cupido. Galdrada hem niet ziende.*

Cupido. Wat boecken of zp lest? oft waer de kunst der minnen/
 Of priaeps lodd're spraek/en dat heur jeugdhens zinnen
 Gheboelden minnens lust.

Gald. Boetius ghy spreekt
 Niet hepdens'lijck/ha wijs-ghelcerden hoe uptbrechte
 Dijn langh-verburghen weet/en in uw' reen 't bewijs leydt.

Cupido. Ha/'t is Boetius vertroostinghe der wijsheydt,
 Het is gheen theem door heur/'t boeght de gheleerden best.

Gald. Ghy zecht niet of 't is all' met rebenen bebest/
 Gheen Christen lilaerder kan van wijshepdt filosofheren.

Cupido. Wel waerom mach zp nu doch in Boets studeren?

Ten

Gald.

Ten is gheen vrouwen stof/te hoogh streckt heur ghezindt.
Da hoogh-geleerden man/in u men duydt'lick bindt
De wijshepts mynn/waer upt men zulck gheweer kan smeden
Dat al 't ghehibbel zwicht dooz kraghte uwes reden.

Galdrada leeft binnens monts.

Cupido.

Zy geeft geen stont noch rijt om wercken nae mijn lust.

Gald.

Gheluckighe Boets in ballinghschaps onrust
Onst inde liebe schoot zyns vrou philosophie
Int bitterste toeval beroont ghy u meest blye.
Der eyghen troost u troost/alleen hebt ghy ghezell
Der heughelijck verquicht ghy u in uwe quel.
Wat is de wijshept doch? een goddelijck in geben/
Die inde swaerste ramp ghenoeghelijck kan leben/
Een Bias int bezit/die rijckt dooz 't gheen hy wist/
In toebals kadelingh een Aristotelist.

Cupido.

'h Verstaet niet warse zeydt/begintse griecx te spreken?

Gald.

In alles geeft Boets van wijshept 't reghte teken.

Cupido.

Het boeck is upt heur handt/nu false ledigh zyn/
Flux pyl ick mynen boogh/en treck heur in mijn lijn.

*Cupido pylt zyn boogh, en midlertijdt neemt zy eenigh
heurs handt wercken in hande, en Cupido spreccke.*

Cupido.

Ho'/ho'/al weer int werck ick kan heur niet gheraken
Ten waer de leegheydt wonde duyv' l een kussen maken.
Ich weet niet heur geen raed'. Dooz ick daer gheen ghespel?
Derzelt niet zoet ghesangh/nu zal zy mogh'lijck wel
Beweghen/ziet wel toe/nu pple wilt niet facien.

*Galdrada neemt Boets en leeft binnens monts, en de Mu-
sijck volhert, Cupido vertoest, en de Musijck eyndigen
de sprecckt Cupido.*

Cupido.

Wat leest zy weer? de pochen mach het boeckkens haelen/
Wat ikers werck is dit? hoe? dese malle mapde
Van wijshept reutelt schier/maer saght/Cupido/bapdt/
Wat d'eene uir niet wil in d'ander kan ghebeuren/
En zal zo zoet ghespeel heur lesens lust niet steuren?
Wel waer of nu heur geest doch is int 't spel of 't boeck?
Zaght/zaght/Cupido/saft/stelt u in dese hoeck/
Want moogh'lich zal hier noch wat breekt upt moghen boorpen?
Het schijnt zy niet het spel heur gans niet wil bemorpen/
Wat of Galdrada denckt? ick moet wat nader treen
'h Verkracht heur wil zy niet/zy is nu doch alleen.

*De Musijck volhert, en Cupido schuyldt half after het
gordijn.*

*ordijn, en Galdrada leest, en valt in slaep, de musijck
eyndeghende spreeckt Cupido.*

Cupido.

*My dunckt Galdrada slaept/ach of zy nu moght droomen
Myns pyckelende coght/'k en wil niet nader komen
Doe dat ick zeker ben/slaep/heer bebanghen heeft/
Ha Hemel/liefdens God/nu zyne wensche geeft.
Ik vertoef om zien of zy heer leen oock zal beweghen/
'Doozichtig/want int goed belepde ist werck ghelegghen.*

De musijck speelt, Cupido vertoeft en de musijck eyndeghende spreeckt Cupido.

Cupido.

*Zy slaept/nu treed' ick naer/en legh my aen heer zy/
Om lust'en of zy oock pets droomen zal van my/
Ghevoelt zy't zoet mijns schicht zo ist spel gang ghewonnen
Half is het werck ghedaen als 't eerst wel is begonnen.*

*Cupido gaet aen heer zyde legghen, de musijck speelt
langh, en Cupido valt oock in slaep, en musijck eyndeghende ontwaecht Galdrada, en spreeckt.*

Galdrada.

*Ha Hemel/hooghe Goon/wat monster zie ick hier?
Laet uw' maght Hemel toe die schickelijcke dier
Galdradas slaep verzeldt? diet arge wicht opt haten/
Hoe uw' boozigtighepde dees zotte kuur toe laten?
Daer deese repne boest was immer van beghint/
Ick gaf het wicht noyt plaets/geen uure/zond'/noch tijt/
Om 't loofse-minne kof in mijn ghezindt te dzinghen/
Bedaerde boozicht kost het boefkens kraght bedwinghen.
Ghedooght ghy Hemel nu dit boefwicht n'y verrast?
En dus vermeet' I en zout mijn zupre hert aentast?
Hy Minne-god/sp sielt/hoe zyt ghy hier ghekomen?
Wat raed? op dat die schalck zyns glozi niet mach roemen
Hy myne boest besleep/'t is best ick stucken breech
Zijn boogh/en met de pijl zijn loofse hert door steeck/
En meesteresse blijf zyns goddelijck ver moghen.
Ha schichte die ontmenscht de mensken door de ooghen/
En d'herten weced'lijck wondt/en ghy ghepeefde houdt/
Die in uw' blucht/en znuur geen redeus mate houdt/
Ik verfoep dijn dwase kraght/'t schijnt dat my nu ghebreken
De krachten om my van de Minne-god te wreken.
In plaets dat ick zijn hert doorsteeck/gheraedzaem bin
Ick met zijn super. bepd' zyn narren 't zamen bin/
En zo ghebleugheldt laet gheweere loofse hem legghen/
Zo mach ick 't mijader lof/en glozi waerlijck zeggghen
Ick meer mely met hem had als hy met ons heeft.
Mijn gheest is gang verbaest dat/laes/mijn herte beeft/*

Am

Ich gae/en laet u God gheweerloos/en ghebonden/
En wensck dat alle maeghden mijn doen nae doen konden. binnen,

Galdrada binnen, en Cupido blijft slapende gebonden, de mu-
sijck speelt, en eyndeghende ont waeckt Cupido, en sprecker.

Na Goden wat is dit? Cupido dus verheert?
Ghebonden/en ontblindt: by d'Hemel goden 'k zweert
Ich uw' balbadigheyt nae myne macht zal wreken.
My ppen/ach/wien heeft mijn ppen derben bzen?
Mijn boogh? die oock ontpeest? wien heeft dit sapt bestaen?
Galdzadza wech? 't is zy/zy heeft het my ghedaen.
Na wapenloose God/uw' narmen dus ghebleugelt?
De wapenen waermeed' ick goden heb gheteugelt/
Sp u/Galdrada/sp/'t is alleen uwe schuldt/
Ich zweer u/dat ghy myne straffe lyden zult.
Mijn moeder is verzien/mijn moeder heeft gheweeren/
Die uwe byzonne bozt niet kunnen wederheeren.

binnen,

Keyser Otto. Marquijs van Brandenburg.

Keyser.

Reef Brandenburg 't beheer mijns landen in Toscanen
Stel ick in uwe handt. Ghy zult mijn onderdanen
Met reckelijck bestier in teughel houden staegh.
Daet welbaer mijns ghemeent ick Keyser's zorghedracgh.
De wetten zijn gheselt/doet hun die onderhouden.
Op niemant als u zelfs en zult ghy u betrouwen.
Wond-speelers schubt booz al/niet lichtelijck ghelooft/
Op dat onwaerde gunst u niemant en ontrooft.
Uw' hobelingen boed (nae oud' ghewoont) met woorden/
Maecht niemant groot ten zy ghy't my ghebeden hoorde.
De na-ghebuuren grensingh aende landen mijn
Is noodigh datmen steets meed' wel eendrachtigh zijn.
De geest'lijckheyt en laet int minste niet in sluppen/
Want zouden licht in uw' beheersking heym'lijck kruppen.
Desgh'lijck den eedeldom met reenberadingh mydt
Dat ghy met hun niet al te openhertigh zijt.
De Paus moet ghy booz al ootmoedigheyt betoemen:
Doch zo hy pets ghebedt tot nadeel mijnes kroone/
Gheeft antwoort dat ick u niet gaf volcomen macht/
Dan dat ghy eerst daer op van my ghebedt verwacht/
En maecht booz al wel in zijn gunste steets te blyven
Tot dat ghy antwoort hebt opt gheen ghy my zult schyben/
Zo wint ghy tydt daer meed'/hier in voorzichtight zyt
Men wint niet wepnich zo men winnen kan de tyt.
Laet dit de baecke zijn daer steets ghy op moet ooghen.
Mijn Heer het zal gheschien nae plighetlijck vermoghen.

Brandenb

E

Octav.

Octavio, en Guydeon.

- Keyser. Octavio wat nieuws?
 Octavio. Heer Guydeon het weet.
 Guyd. Ick hoorn met d'oude beed/
 Dat uwe Maesteyt de dood-slach wil vergeben.
 Keyser. Als daer meed' waer gheboet de doode man zijn leben:
 Waer is de vrouw?
 Guyd. Myn Heer/int hof 3p nae my wacht.
 Heb deernis met de vrouwens bitterlycke kracht.
 Keyser. Medoogh ick niet misprijs.
 Gnyd. Heer gunt heur dan ghenade.
 Keyser. Wat dunct u Brandenburg? wat zult ghy hier in raden?
 De vrouw des dooden man is heure echten quijt/
 En met heur kind'ren nu ghebrek en armoed' lyt/
 Het by- zijn heures mang moet d'ander vrouw' onbeeren/
 Versoekend' dat heur man weer in myn land' mach keeren.
 Dien heeft het meeste recht? 3p die heur man is dood
 Of d'aer wiens man noch leeft/maer leeft in groote nood?
 Ken wien van beyde zal ick hier myn gunst betoonen?
 Brandenb. Dooz eerst de dood-slach/Heer/en kan ick niet verschoonen
 Ten 3p by ongheluck de selbe is gheschiet.
 Het ongeluck trest meest dien die niet dooz zich ziet.
 Guyd. Het toe-bal van onluch kan pemant qualijck blieden.
 Keyser. Zo zoud' by toe-bal moeten zulck misbal gheschieden.
 Guyd. By toe-bal?
 Keyser. By toe-bal.
 Guyd. By toe-bal/Heer/ick acht.
 Keyser. Zo is die meest bezijt die zich dooz toe-bal waght.
 Guyd. Die toe-bal vaecken valt op dien diet meeste schroomen.
 Keyser. Zoud' dan by toe-bal elck zijn ongheluck opcomen?
 W' oordel ick daer inne vol twist-reeden'n bin/
 Want niemant quam in last by brochte zich zels daer in:
 En werckt by zels zijn ramp/zo hant gheen toe-bal weesen
 Mits upt zijn epghen wil de onghelucken reesen.
 Brandenb. Met wille niemant opt in ongheluck gheraecht/
 Keyser. Want wille blucht't onluch/maer naet ghelucke haecht.
 't Is waer dat wille is een kraechte des ghemoede
 Dies wille streckt zo wel tot quade als tot goede.
 Gheen werck is zonder wil. Zo pemant't quaet verliest
 Ist niet zijn epghen schult zo by dan't goet verliest?
 Heeft dees dood-slager nu de quade wil verkozen
 Waer dooz de ander/laes/zijn leben heeft verlozen
 Hoe hant dan toebal zijn?
 Guyd. 't Was wille by toe-bal dooz't aengheheste bloet.
 Keyser. Zo zecht ghy dat die in zijn toozen pers misdoet
 Den eerder dooz het toe-bal dan verschoonen moeten.

't Ghen

't Gheen hy in dooren deed moet hy bezadicht boeten.
 Guyd. V Maest pt daer in gheb. upcht de naechte reen.
 't Is uo' ghevaede die hem helpen kan alleen.
 Keyfer. Ghenade in een Prins is hooghelijck te pypsen.
 Guyd. Wilt uo. ghevaede dan aen dese vrouw' bewpsen.
 Keyfer. Ich neem het in beraed/ en zulcx de vrouw aenzeght
 Mijn ampt betaemt te gheben pder zijne recht. Binnen.
 Guydeon. De Keyfer is ontfelt/zijn zinnen elders woelen.
 Brandenb. Octavio wat ist? zecht ons doch uo' gheboelen/
 Ghy weet doch al 't gheheym/ghy kent de Keyfers hert.
 Guydeon. Zijn Maestpt/men ziet/is peters in berwerdt.
 Octavio. Helaes/de Prinsen hebben ghelijck wop hun vlaeghen.
 Brandenb. 't Is breeender als wop immer inde Keyfer zaghen.
 Guydeon. Hout dooz ons niet secreteet
 Brandenb. Octavio wat ist?
 Octavio. Hoe kan ich zegghen 't gheen ich zelven niet en wist?
 Guydeon. Niet wist? t is ver van daer.
 Octavio. En of ich het mocht weeten/
 Maent ghy dat ich my zelven zozeer zoud' bergeten
 't Ontdecken 't geen mijn Prince aen my had vertrouwt?
 Brandenb. Octavio hoe zeer secreteet dat ghy u houdt
 De mompelingh int hof en houdt gans niet verborghen.
 Octavio. De Keyfer zepdt dat hy vertrecken zal op moeghen/
 Daer mede ist ghesilt.
 Guydeon. 't Vertreck heeft langh geduurt.
 Brandenb. Het deert my dat ich zie zijn Maestpt dus treurt.
 Guydeon. En zonder dat wop pels hem kunnen helpen braghen.
 Brandenb. De liefde tot ons Prins doet ons de waerom braghen.
 Octavio. Heer Brandenburgh ghy kunt u Prince helpen niet/
 De quelle die ghy in mijn Heer de Keyfer ziet
 Moet gheestelijcke zijn 't gaet mijn verstant te boven.
 Brandenb. Octavio dat kan ich qualijcke ghelooven.
 Octavio. 't Ghelooven staet u by.
 Guydeon. Men mompelt dat hy z en
 Seer schielijck zijn verliest op een toscansense vrou
 Galdzada: weet ghy t niet?
 Octavio. Ich bid u laet my zwoghen/
 Om niet dooz heel gespreck ondanch mijns Prins te kerpget. Binnen.
 Guydeon. Heer Brandenburgh 't is breecht.
 Brandenb. En lijckwel is het waer.
 Guydeon. Wat kan de minne doen/helaes/in wat ohebaer
 Zijn Maestpt zijn eer en fame nu gaet stellen
 Alleenlijck om een vrouw'.
 Brandenb. De minne boncken quellen
 Afgrpselijck zijn hert.
 Guydeon. 't Is deerlijck om te zien.
 Brandenb. En so w nae zijn lust zijn wil niet laet gheschier

Zo bress ick argher quaet/dolhoofdigh zijn mings lusten.
 't Is best wy bapnsen nu 't Octavio versusten.
 Onyd.
 Brandenb. Dat ghy de Keyser spzaecht my dunckt ten waer niet quaet.
 Guydeon. Helaes de minne schichten volghden nimmer raed/
 d' Afradingh eerder doet de blammen meer ontfeken.
 Noch beter waert dat ghy de Pyns daer van soud' spreken/
 Mits uw' authoritept.
 Brandenb. Dat heeft een bals ke schijn/
 Berispt en willen Pincen doch van niemant zijn.
 Dan dat zijn Maestep my zelfs daer van bermaenden
 Zo moght ick zegghe 't gheen zijn bloed-berwant betaemde/
 Waer nu hy't my berzwyghet/en dat hy't my onthout
 't Is teken dat hy my zijn lusten niet vertrouwt:
 Doch zulcken bzeemden aert in lust verburghen legghen
 Dat wy de doent bestaen/maer schament ons te zegghe.
 Guydeon. Zo is het best dat wy ons beyden houden stil.
 Brandenb. Om gheen ondanch te hebben hoor ons goede wil.

Sinnen.

Laura.

Arcadia die heeft
 Mijn Tyter/waer om leeft
 Ghy noch bedroefde vrouwe?
 Du Tyters beeldt ghy derst
 Al weenende/laes/sterft
 Doozt knaghen uwes rouwe/
 Benebelt u ghezicht
 Du ghy 't verweende licht
 Ws waerde zon moet verben/
 Ghy hebt doch in uw' hert/
 De waerom uwes smert
 Laet daer uw' geest in zwerben.
 d' Al-werkingh bande tijt/
 Heeft Laura, laes/ter spijt
 't Beelt heures ziel ontrocken/
 Wyeckt u van dit verdriet/
 En nae u graef-kupl bliet
 Laet d'aerde u in zlocken.
 Verdzencht u dooxt ghebeen/
 Het klaghen en 't ghesceen
 Die upt dees bozste dzinghen/
 En laet u droebe ziel
 Men 't beelt daer ick hoor kintel
 Een naere hymne zinghen.

Flavio. Comt uys zeer droevigh.

Laura.

Flavio.

Wel Flavio hoe dus? wat isser dat u quelt?
 De droefhept mynes hert de ware tekenen stelt

Wat

Laura. Wat ick inwendig draegh/doch/schoon/ ghy moet het weeten.

Flavio. Ick weeten? Flavio het zijn booz mp secreten/

Laura. 't Ghehep me uwes herte is mp onbekent.

Flavio. Zo ghy de oozsaech/laes/ban mijn upt teeringh bent?

Laura. Ick Flavio? hoe dat? heb ick u grondt ghegeven/

Flavio. Dat ghy verhozten zoudt u jeughdelijcke leven?

Zoo' k met de werelddt bayns nu' k bande werelddt herterck

Booz't mensck'lyck onnut teel/en 's Hemels toozn verwoeck/

Maech ick 't dood bed de plaetse van bedroch veel eerder

Vernieldt de dood mijn hert/en mijn ghevaer vermeerder/

Lang heb ick u gheliefdt/nu' k/laci/u verlaet/

Doch om u harde hert ick u nochtang niet haet/

Maer 's Hemels boozsicht dupdt ick toe ghy waert missonstich/

Dus sterf ick wel ghenoecht al leefden ick afgunstich/

En nimmer graeger was nae u weer-liefds verwoerf

Gh'lyck ick nu willich ben/en recht ghelaten sterf.

't Gheen onverbosmijck is waer dwaeshepdt te beklagen.

Dant misbrypck daumen pleecht moet elck zijn laste dzaghen.

De pl-berstelen tijt waer pder mensck in faelt

Werdt wel met rouw' beklaecht/maer nimmer weer verhaelt.

'k En wil de passijs smert die ick leedt niet vertellen/

Vermits mijn naere ghedaent u die booz ooghen stellen.

Alleenlijck zegh ick dat ick liefden alleen u/

En leefden recht om u/en om u sterf ick nu/

Ja 'k zweer die lasse hert int sterben gheen berouw' leydt.

Laura. Waerom?

Flavio. Alleen vermits ick proef de aert mijns trouhepdt.

Na/npmphe/schoonste schoon/ist mogh'lyck dat uw' hert

Ghang geen weedsoghingh boeldt/beooghende mijn smert:

Maer gh'lyck ick heb gezepdt 't is blyten u vermogen/

Na Laura, al te woed'. doch als deef' dzoebe ooghen

De schizichelycke dood al sniekende toeluyckit/

En d'alderlaeste zucht 't hert onder tranen dupckt/

Het laeuwwe bloed verkleumt/en deese leden styben/

Zal in uw' liebe hert gang geen na-knaghing blyben?

Dat dese jeughdens lent dooz woedhepdt werdt vernielt.

Na npmphe booz mijn dood/dwinghdt liefdt mp/ich ghelanielt

En noch boozt laeste bidd' dat als ick ben verschapen

Ghy mijn bedzoefde geest in uw' ghedacht laet wapen/

En boed' op u beklach/waer dooz mijn ziel verquicht/

Hoe wel mijn hert om u nu zuchtende versticht.

Laura. So mpne dzoefhepdt mocht u quels verlichtingh weesen

In tranen ick berdwien/maer uw' quel is gherefen

Met onbedacht berkieg/waer ober uw' herts pijn

Dooz mp int minste nummer wel gheslist kan zyn.

Maer gh'lyck de Salamander lang int vier gheboedt

Hy zels de heete brandt int eynde verdoen doet/
 So moet u liefde oock die eerst d' zinnen bonnen
 Dooz tijt gheniericht zijn en blyben overwonnen.
 Mijn quellingh is niet kleen zo u int minst boozbeelde
 Ich d' oozsaek ben waer uwt u zierke is gheteelt/
 'k Gheloof dat ghy my liefot/ich u niet/ghy moet dulden
 Vermits't onmoogh'lik is u liefde te verschulden.
 Onmogh'lik Laura? hoe? ist om d' onwaerde mijn?
 Helaes/u deughden meer als mijn liefd' waerdich zijn.
 Doch om u p'ss's tocht ten deel gherust te stellen
 Wil'k u ghelijck aen mijn vriendt de loop mijns tijt vertellen.
 D'f Jaren ist verleen ich ernstigh was verzocht
 Ten hewelijck van een/dien ich eer waerder docht
 Met een Princes in d'echt als niet my te verzamlen/
 Zijn liefd' en mijn weer-li: fo'/dooz Hemels schickingh/ quamen
 In ebenaerge wil't mach al niet zijn ghezept/
 't Ghern iusken hem/en my de liefde herst belept.
 Na Laura wiens wast lief? laet my zijn name weeten.
 't Is Cpter.
 Cpter heeft u/nimphe/gang vergeten.
 Doch nae zijn lang ghebyr verkreegh hy 't gheen hy zocht.
 Laura. De tijt my zulcken blyck zijns trouwe liefde bzocht
 Dat ich het zoet gheheym mijns herte most upt spreken.
 Flavio. Wat?
 Laura. Mijns weer liefd'/en gaf hem zulcken wiffen teken/
 Ja d' hemel als ghetupgh/nam ich tot vaster bandt/
 En trouwen hem.
 Flavio. Hoe doch?
 Laura. Mer dees gheluck'ghe handt/
 Dooz mynen eghen man daer ich hem oock booz houwe.
 Flavio. Alscheent u doen zo zoet hebt ghy nu gheen beroutwe?
 Laura. Na Flavio, berou/? zo kent ghy Cpter niet/
 Toscanen in dees eeuw' zijns gh'lycke niet en ziet/
 Ghestadigher ghemoedt/deughd-liebender ghezinde/
 Manhaftigher ghelaet/kan Flavio niet binden
 Ter werelbt/hof ghy hem/'k weet dat ghy zegghe zeudt
 Dat ich volmaecht heyd heb in weesen zels ghetrouw/
 In heusheydt opghequeecht/nae kunsten recht weetgierich/
 Lief-taelich/wel bespaecht/beballik/en manierich/
 Vermaechelik van geest/aentreckelik van aert/
 Die steeds een anders meer acht als zijn eyghen waerd/
 Doch meerder moedt als luck/en meerder eer als rijckheydt
 Teelt zijne sters-gheboort/doch boort gans geen ghelijckheydt
 In gaben geestelik/die ich veel meerder acht
 Als goude bzallingh diemen van fortupn verwacht.
 'k Heb opt mijn mik ghestelt om d'eghte zo te treffen
 Dat ich dooz myne man mijn glozi mach verheffen/

En 't luck heeft my ghedient / mijn hoop heur wensche heeft /
 De waerdt' ick Tyter acht die op de werelt leeft.
 Hoe wel / 't mijn ongheluck / nae ick hem had verkozen
 Zeer schielick al mijn bzeughdt berdzietich heb verloozen /
 Vermits ons Prins hem heeft nae den Arcadiaen
 Ghezonden / d' Hemel weet niet wat bedzoest ghetraen
 Ich zyn af-zijn bezucht / maer verre upt mijn ooghen /
 Doch all' 't berand ren die tijts tyden bzenghen moghen /
 Zalk' nimmer bannen npt de trouhepde mynes ziel :
 't Is Tyter, booz wiens beeldt ick nacht / en daghe kniel.
 Doch Flavio ick beken dat ick my zeer vermaecte
 Als ick by toe-bal in u heus gheselschap gh'raecte
 In reden-habelingh / als oeffeningh mijns geest /
 Waer in u scherp vernuft de wetsteen is gheweest.
 Waer Flavio al kost ick vastelick ghelooben
 Ghy Alexander waert / en Tyter den verschoben
 Verachten Thursites, jae ghy Vlisses waert /
 En Tyter, Midas was / of dat ghy had bergaert
 Een Cresuslijcke haef / en Tyter in armoede
 En naeckthept Codrus was / den Hemel my behoede
 Ha Flavio, ick zweerde / dat immer Laura zee
 Verlaeten Tyters liefd' / of bzeeken myne trou.
 Neen / Laura, nimmer zal u Flavio dat raden /
 Hoe wel dit arme hert meer en meer werdt beladen /
 Mits ick de hoop berlies die my lang heeft gheboedt.
 Ha Flavio, mijn bziendt / bezadicht u ghemoedt /
 Laet redenen u ziecht / en doods ghebaer verzoeten.
 Het geen men niet vermach / helaes / wy laten moeten /
 Tats wijsfelyck ghezept / toont nu uw' manne hert.
 Mijn zinnen zyn te zeer in uwe liefd' berwert.
 Ontwerdt die dooz de tijt die 't heftichste kan sissen.
 Mijn leven is onnut zoo 'k / Laura, u moet misse.
 Ontwoztelt uwe liefd' dooz krachte bande reen.
 Hier is gheen hulp booz my als dooz u / mijn wy / alleen.
 Ha Flavio het deert my u gheklach te hoozen.
 En 't is mijn glozi dat ick dooz u gae verloozen.
 Bedzoefder toe-bal / laes / ick nopt booz deesen zagh.
 't Is troost lijk Laura dat ghy boeldt mijn herts gheklach.
 Gheboel maer zonder dat ick hulp aen u kan gheben.
 't Is hulp ghenoch ghy weet ick om u laet te leben.
 'k Schyck als ick daerom denck / en liefdt ghy niet mijn eer ?
 Gh'lyck 't hept mijns eyghen ziel / jae durst ick segghen meer.
 Sacht Flavio bedaerdt / bedwinght u passijs krachte.
 Daer is niet dat ick hoogher als mijn liefd' kan achten.
 Misdoet den Hemel niet / ha Flavio bedaerdt.
 Verlicht ghy Laura dan de last die my bezwaerdt.
 Helaes / waert in mijn macht ick deed het Flavio graegh'lyk.

Flavio. So u wil willich is hoe comt de daad so traegh'lijck?
 Laura. Waer mogh'lijckheyt ghehzecht is wille zonder brucht.
 Flavio. So is de hoop/helaes/mijns lebens my onth lichte.
 Laura. Waer is u manne hert? waer zijn uw' moedicheden?
 Flavio. Waer liefde ober heert daer bluchten alle reden.
 Laura. Neen Flavio, de liefde kan zonder reen niet zijn.
 Flavio. Niet zonder reen? waerom stilt reen dan niet mijn pijn?
 Laura. Om dat ghy geeft geen plaets liefde's doent te oberweeghen.
 Flavio. Is in plaets-ghebingh dan de hulp mijns quel ghelegen?
 Laura. Dat is ghy wel bedencht d'oorzpongh uwes liefde's begin.
 Flavio. Niet als een oorzaeck ick in myne liefde bin.
 Laura. Hoe Flavio? wat wast? ick bid uw' spreek u herte.
 Flavio. In d'oorzaeck die ick heb ick alle lievers terte.
 Laura. Ghy tert in d'oorzaeck maer int wijs verkiezen niet.
 Flavio. Gheen kiesingh zonder oorzaeck nimmer hier gheschiet.
 Laura. En is so wel ghegrondt de liefde uwes zinnen?
 Flavio. So wel/ha Laura, dat ick u nopt kost beminnen.
 Laura. So terghden u geen lust.
 Flavio. De gaple lust is quaet.
 Laura. So liefst ghy zonder min.
 Flavio. Om dat ick minne haet/
 Want minne luste spruyt upt heete graechtens wille/
 Mt 's herts broodroncken tocht/en vaerdichlijck is stille.
 Laura. Vermits die schielijck sterft.
 Flavio. Min doort ghenieten nieticht.
 Laura. De liefde blijft stantvast.
 Flavio. Ghelijck de min verbliet licht.
 Laura. Vaeck zepden ghy dat liefde niet zonder min kan weesen.
 Flavio. Maer min wel zonder liefde in d'herten is gheresen.
 Laura. 'k Staet toe het geen ghy zeght/so kan de liefde dijn
 Rae't geen ghy boozen zepd' niet zonder minne zijn/
 'k Verweer my met geweer van uwe eppen zeggen/
 Hoe kunt ghy Flavio mer reden dan beleggen
 Flavio. Dat ghy my niet bemint?
 Vermits mijn liefde heeft
 De oberchant van min/en liefde geen plaetse geeft
 Die dartelet lusts tocht dan als het is noodzakelijck
 Om d'eedele natuur te gunnen het bermakelijck
 't Gheen onse weesen heeft/en als die is ghepapt
 De minne schielich blucht/maer liefde niet van ons schept/
 Dan blijft als opper-heer int kraghtichst onses zielen
 Dus kan de liefde de min/maer min liefde niet vernielen.
 Laura. 'k Verstaet uw' meeningh wel/doch hebt my niet ghezepd
 Wat d'eerste oorzaeck was ghy uw' liefde hebt ghelept
 Dus erenst'lijck op my.
 Flavio. De schoonheyt uwes weesen.
 Laura. Mt 'tptelijcke schoon is dan uw' liefde gheresen/

Het

Het welck de ijd't vernielbt/zo werdt dan oock ghesliff
De hefticheydt uws liefd' als u het schoone mist.

Flavio.

Dat waer ondanchbaer zijn vant geen men heeft ghesliffen
't ghenieten van het schoon upt botten zulche looten/
Dooz kennis vant ghenot/ dat eeuwich in ons leeft
Een danckbaerlike liefd'/dooz 't gheen de jeughde heeft
Zo smaeckelik ghesmaecht: dus onse after-jacten
Zo danck'lik lieben dan ghelijck of zy jeughdich waren.

Laura.

Ghenomen 't waer het schoon dat u eerst heeft gheterghy
En heeft de lock-lust doen u om gheen min ghebergh't
't kan niet zijn/zo ick meen/want heeft het schoon ghedwongen
Te plaetsen uwe liefd' zo is dooz 't bloedt ghedwongen
De nepping uws hert/die lust-wens't heeft gheraecht
Dat ghy naet schoons ghenot dooz minne hebt ghehaecht.
En ghy zeght dat de min u nopt heeft overwonnen/
Van ick zegh datmen zonder min niet lieben können/
Dit strijt recht teghen 't gheen ghy boozen hebt ghesepdt.

Flavio.

Zacht Laura zacht dit is scherpsinnelik belepdt/
Wat/zoudmen zonder min gheen liefde kunnen draghen?

Laura.

'k Bewijst.

Flavio. Hoe dat?

Laura.

Seer licht/beantwoordt maer twee draghen:

Laura.

Wat is de echte liefd'? Flavio. Versaeminghe om teelt.
So weet ick dat u doozdel en mijn niet verscheeldt.

Flavio.

Du vraegh ick of de min in d'echt niet werdt bebonden?

Laura.

Onmeder spreek'li k mits ons aengheerfde zonden.

Mel Flavio ghy zecht men om boozt-teeling huwt/
En 't waer de kinder-wijn de echt zoud' zijn gheschuewt/
't Is waer/maer baech men ziet dat zom in echte paren
Van lichtwel inde echt gheen kinderheng vergaren.

Flavio.

God heert nae zyne will'. Maer/schoone Laura/staecht
De twist-reen/en spreek't lief/van 't gheen mijn hert na haecht.
Zal dese liebe handt/die ick ootmoedig kusse/
De knaging mijns herts-vier dan nimmer/Pymphe/blussen?
Sult ghy/hert-breeckster/steeds niet achten het ghewoel
En rasern die ick in dese borst gheboel?

Ma Laura, waerde lief/heeft Tyter u verlaten/
En hunt ghy/schoonste perl/hem mits d'ontrou niet haten?
Wat snoder spijt ter werl't kan hy u/Laura/doen?
En wilt ghy inde boosheyt Tyters misbrupck boen?
So lieben pymphe als ghy zou pemant die vergeten?

Laura.

Ghy Flavio moet van zijn trouheyt dan niet weten.
De trouheyt is hy zelfs/al ben ick upt ghezicht
Ma Flavio, ick ben zijn vzeughdt/zijn al/jae 't licht
Dat zup're Pheeb up'straelt/en boedende doet schynen/
Om donck're naere nachts benebel te verdwynen/
Is niet zo aenghenaem/ghelijck hy de glozi acht
Dat Lauraes liefd' alleen beheert al zijn ghedacht/

f

Te

Te eel is zijn ghemoedt/te broom is hy ghebooren
 Als dat zijn trouwe liefd' tot my zou zijn verlooren.
 Flavio. Verandering bynght de tijt.
 Laura. Maer niet int broom ghemoedt.
 Flavio. Na Laura ghy en weet niet wat het af-zijn doet.
 Laura. Niet weet ich ber' als dat.
 Flavio. Al zijt ghy hem ghetrouwe
 Meent ghy dat Tyter daerom oock zijn woozdt zal houwen ?
 Laura. Neen/laci/daerom niet.
 Flavio. Wel waerom Laura dan ?
 Laura. Om dat hy is een man.
 Flavio. Om dat hy is een man ?
 En waendt ghy dat de mans hun liefd niet kunnen wijs len ?
 Hoe vast ghy vrouwen meent uw' stucken te bedi's len.
 Laura. So spreekt ghy teg' u u zelfs/dats 't mannelik gheslacht/
 Dit onberstant en heb ich noyt van u verwacht/
 Vermindert ghy uw' aert om Tyters waerd' te mind'ren.
 Neen/Flavio, dit zal mijn trouwe niet berhind'ren/
 De Jalouſie verkracht u reden/zo ich meen.
 Flavio. De Jalouſie ? neen/neen/Laura, Laura, neen.
 Laura. Verdziet u niet de liefd' die ich tot Tyter draghe?
 Flavio. Lief/zonder ſpreken werdt beantwozdt uwe draghe?
 Laura. Zo moet ich gh'looben vast dat onse trou u ſpijt.
 Flavio. Wat vruchten haert doch ſpruypen upt de haet en nijdt?
 Laura. Gang gheen/de wan-gunſt baert niet als een bzuighloos knaghen.
 Flavio. Dies ſchuew ich haet en nijdt om geen ghelmaeg te draghen.
 Laura. Waerom ſcheldt ghy/zoo't blijckt/ mijn Tyter booz ontrou ?
 Flavio. Om dat ich/gh'lijch een vziendt/het nutbaerſt raden zou.
 Laura. Iſt nutbaer dat ich gh'loof my/Tyter, heeft vergeten ?
 Flavio. 't Blijckt dat in eyghen doent de menſchen 't minſte weten.
 Laura. Waer eyghen-zin vermomt de rebelijcke wet.
 Vermom men my de reyn om dat ich liefde zet ?
 Flavio. Neen/om dat ghy gheloofte zijn trouwe niet kan byken.
 Laura. Ick heb van zijn ſtantvast te groote en vaſten teken.
 Flavio. Waer in/ich bid u/zeght/hebt ghy zijn hert ghezien ?
 Laura. 't Is onbedacht ghebzaecht vermits 't niet kan gheſchien.
 Flavio. De werelbt is zo loos dat ick't niet reyn mach draghen.
 Laura. En zonder niemant trou zijn dat waer te beklaghen.
 Flavio. Dat zegh ich Laura niet/'k allern van Tyter ſpreek.
 Laura. Ja alwaer Tyter valſch mijn trou ich nimmer breech.
 Flavio. So hebben reden upt/waer redenen in bloeyden/
 En waer ich in u plaets ich Tyter dan verſoeyden.
 Licht ghy u zelfs zo kleen ? zo lieben waerden vrou/
 Sou die ſtantvaſtich zijn/als Tyter is ontrou ?
 Laura. Die Jaren was hy wech/en heeft u laten treuren/
 Flavio. Arcadia, ich gis/heeft zo veel minne-heuren
 Daer Tyter in het werdt/dat hy u booyt vergeet/

Neen

Laura. Neen Flavio.

Flavio. Hoe dat?

Laura. Om dat ick beter weet.

Flavio. Waer door?

Laura. Door byeen die ick van hem heb ontfanghen/
Die tughen wel de ernst/en watten gh' raeg verlanghen
Op nae zijn Laura heeft/ elck uur schijnt hem een jaer.

Flavio. 'k Gheloof wel dat h't schijnt/ is alle schijpen waer?

Laura. Hoe? twijfelt ghy daer aen? zo kan ick niet berzinnen
Wat proeven zijnder liefd' dat ghy zoudt willen binnen:
De woorden acht ghy balst/ en 't schijpen van ghelijck/
Wat tekenen zijns trouw/ zeght mi/ wat meerder blijck
Ghy epstien wilt tot meer bevestingh zijnes trouw.

Flavio. Die arch en listich is zal woordt noch schijpen houw.

Laura. Alwaert dat Tyter wou mi laten op niet kan.

Flavio. Waerom?

Laura. Om dat hy is mijn echt-ghetroude man.

Flavio. O man?

Laura. My man.

Flavio. O man? zo zijt ghy niet u'w' zegghen/

't Moet zijn is hy u man.

Laura. Daer zijn gheen reden teghen.

Flavio. Niet herkelik verzaemt.

Laura. Dan bast door God vereent.

Flavio. 'k Gheloofde/ Laura, niet dat ghy sprecht Ghelijck ghyt meent.

Laura. Gheloofst het bast en zeker dat ick Tyter achte
Door myne echte man/ en ick in zijn ghedachte
En ziele ben gheplaest/ door zijn hand-trou en eed
Die hy mi in het by- zijn mijnes maeghen deed /
Notariael verbondt is tusken ons beschreven.

Flavio. Zo hebt ghy dan u'w' trou onbrecklijck wech ghegeven.

Laura. Het is zo ick u zeggh' en ben mi zelven quijt.

Flavio. Na alderdoefste eeuw' / o alderweerdste tijt.

Wart uyt benaude borst de laste znick uws leven.

Na klesing waerom was mijn hert en ziel ghedreven

Naet onberkeijch're schoon? wat poeden u'w' gheweldt

Wat ghy in Lauras handt u'w' leven hebt ghestelt?

Doch Laura, Moorderin 'k wil u mijn doodt vergeden.

Ach Flavio, helaes/ hoe deese leden beven/

Gh'lijck of de kill' ghehoud' door bode was mijns doodt/

En deese azems tocht mijn lebens lucht toe sloot.

Na/ Flavio, beklacht dat liefde u doet sterben/

Wits ghy van/ Laura, laes/ gheen hulp-repcht kunt verwerben.

Verschept benaude ziel uyt dees beknelde kas/

Du Laura ick berlies/ berlies ick 't leven ras.

Migera. Thy siphon, Aletto, helse spoken/

Die d'onderzaegghde Vlamm int hert's furneys laant stoken/

F 2

Binnen.

Repcht

Recht u't verwoeste tocht aen dit wantrouw' ghe hert/
't Gheen in benardt ghewoel gang nicherlik verwert.
Ghy bulderende Plut' zendt Ach'ron upt u't hellen
Dat ich dit naere rif in zyn gheweldt mach stellen.
D' smook-bier-sulpher-hol gheen meerder schzickingh heeft
Als d'pselike hel daer Flavio in leeft.

Maer toe is 't leven nut zo 'k Laura niet gheniete ?
Maer toe is 't leven nut zoo't niet is als berdziete ?
Maer toe is 't leven nut nu Laura my ontblucht ?
Benebelt hemels top/berdonckert held're lucht/
En laet my in het dypster mijn gheboort beklaghen/
Ruckt of de laeste schakel mynes dzoëve daghen.
Of wilt ghy dat ich Arna doorz mijn herts ghetraen
Heur stedigh blieten stut/en stille houde staen ?
En gang Toscanen schzickt booz Flavios bedzypben/
Op dat mijn name mach in stael gheheugen blzben.
De Tyber zo ghy wilt belet ich heure bloedt

Hy treet Alleen niet doorz ghetraen maer doorz my warlich bloedt.
zijn pon- Helaes het schijnt de Hel noch Hemel my niet hoorzen.

jaert.

Kluyfenaer.

Flavio.

Verzaeghde wil zal dan dit arme hert vermoorden.

Kluyfen.

Bziendt wat is u bestaen ? u zelven doch bedaert.

Flavio.

Doet meerder ongheluk en wasser op de aerd'.

Kluyfen.

Wat deerdt u ? bziendt hoe dus ? wilt ghy misdoen u zelven ?

Flavio.

Om dees benaude man in d'aerde te bedelben.

Kluyfen.

Dats boben u vermoogh'/'t is niet in uwe macht.

Flavio.

Ten zy my wille doorz't wantrouwen werdt verkracht.

Kluyfen.

God hoed' u booz wantrouw'/'t zyn nicherlijke tochten.

Flavio.

Die een te-wreedden-brou doorz af-keer in mijn bzochte.

Kluyfen.

Een bzouw ?

Flavio.

Helaes/een bzouw/de wreedsste dieder leeft.

Kluyfen.

Hoe ? is 't een bzou ? een bzouw ? die u dees oorzsaech geeft ?

Een bzouw ? En om een bzouw' wilt ghy u zelfs verhozen ?

En om dees bzouw' zal ich my zelfs in d'aerde slozen.

Flavio.

En waer blijft dan de ziel ?

Kluyfen.

't Is moogh'lik zo boorzien.

Flavio.

Zo waent ghy dat God wil dit misval zoud' gheschien.

Kluyfen.

Gheschien/ja zoud' gheschien/'k gheboel het moet zo wesen.

Flavio.

Dit oorzdel is upt uwen boosen wil gheresen.

Kluyfen.

En niet upt Gods boorzicht ?

Flavio.

God nimmer wil den t quaet.

Kluyfen.

Maerom is 't dan dat God my 't quaet en boos toe-laet ?

Flavio.

Helaes u't erf-zond' doet u in het boos verhetten.

Kluyfen.

En als 't God niet en wil kant God irp niet beletten ?

Flavio.

Wien God hert-grondig bid/want God en wepghert niet.

Kluyfen.

Hoe komt dan datter daegh'lix zo veel quaets gheschiet ?

Vermits

Kluyfen. Vermits de menschen laes/God en heur zelfs vergaten.
 Flavio. Zo zijn de menschen daer door ook van God verlaten.
 Kluyfen. Onwiffelik 't is zo/want God gheen quaci begeert.
 Flavio. Zo ist de nicker die de willen overheert.
 Kluyfen. Daer hebt ghy 't reghe ghecrest/dus wilt u byzandt bedaren.
 Flavio. Dat ghy/helaci/wist wat dat my is erbaren.
 Kluyfen. Wat ist? ick bid u zeght my d'cozzaeck uwz verdziet.
 Flavio. Ick lief/en die ick lief/helaes/en liefdt my niet.
 Kluyfen. En bindt ghy u zo zeer aen ydeltlike dinghen?
 Flavio. Helaes/zo ick mijn wil niet anders kan bedwingen.
 Kluyfen. Ghy antwoordt blyten reen/uw' zegghe niet en sluyt.
 Flavio. Zo ghy 't my door de kracht uwz redenen beduyt.
 Kluyfen. Is eyghen wil pet aers als wil? die ons doet leyden
 Blindt-reuck lofs zonder datmen 't goet van 't quade scepden/
 Maer zollebollen heen zo door de eyghen zin
 Dat wy op reenberaed niet zien/of meer of min.
 Wilt ghy het schynbaer-luck door 't kiesse waer-luck achten?
 Door dulle raserny/zo geef ghy wille krachten
 En eyghen zinne dus moedwillichlik verliest
 Waer door men reghte heur noodzakelik verliest.
 Ghy zeght dat ghy heur liefdt/en hoe zy is afkeerlik/
 Wicht nu of uwe neyghing spoot uyt liefde eerlik/
 Ist zo/zo zyt ghy licht door redens wyl vernoecht/
 Gheloobend' dat dees echt by God niet was ghevoecht:
 Maer ist een minne schicht die in uw' hert komt blaeken
 So zal de lock-lust u daer ghyraeghet nae doen haeken/
 Wiens darr'le dulle tocht uw' blees-lust meer verhet/
 En broede reenberading int verstant belet.
 Is u beraed bedachtsaem/langhsaem/reght en flechte
 Gheneghentheden heylsaem leyden u te rechte.
 Verbeelde lust door komt goe lust tot u beswaer/
 De volgh-lusts gaple hel naecht u een martelaer:
 Dus zo onaedacht u/of eyghen wil beheeren
 Licht zal u willekeur van heil tot onheil keeren.
 Wien is 't doch die ghy liefdt zo ick het weeten mach?
 Meer schoonheid in Florens men noyt door desen zacht.
 Kluyfen. Zo ist heur schoonheid die tot liefde deed beweeghen/
 't Is minne zo ik gis.
 Flavio. Daer heb ick gans niet teghen.
 Kluyfen. Hoe is de brout' ghenaemt die u in afkeer houdt?
 Flavio. Joffrouwe Laura.
 Kluyfen. Laura? die is langh ghetrowt
 Met Tyter, zo ick meen/of immer vast verboudt n/
 Hoe wel dat Tyter is na Arcadia ghezonden
 Zo blijft zy zyne vrou.
 Flavio. 't Schijnt dat hy heur verlaet.
 Kluyfen. Dat kan niet weesen/want de kerchelycke raed

Dooz komen zou die breeck/ 't bestaet niet in hun willen/
Ontgeeft u dat/en licht zult ghy uw' razing stillen/
Sp is een anders vrouw: dat Laura u af zept
Zijn reden/dies ist best ghy van uw' liefde schepdt/
En laet een peder zyne echte gap ghenieten.

Flavio.

D zegghe doet mijn hert in bloede tranen blieten
En moogh'lik ist/helaes/ik heur vergeten zou.

Kuyfen.

Hoe kunt ghy zijn ghenegen tot een anders vrou?
Wilt ober uw' bedrjff/en wat ghy hebt verkozen.

Flavio.

Kluyfen.

'k Dolherd in mijn verkieg/'k wil na uw' raed niet hoozen. Binnen

Helaes/hp niet bedoghe/of wertwerts luste strecht/
Of nepping/of berst and/natuur of lust hem trecht/
Maer holdt upt redens spooz/de lusten in hem leven/
En werdt dooz minnens mom/en misverstand ghedreht.
Da valske wille-heur die zijn beraen verdrucht/
Verbolghen moedewil reen upt zinnens hooze rucht.
Sijn epgen zinlik hepd/lust-iachtich int verkiezen/
Doet dooz heet-bloedichepd de rechte lust berliesen.
Dits dat de mensch beheert/zo lang de herten duurt
Heur aentwenst eelt ook/'t gheen dan eeuw'lik wert bezuurt/
So dat de mensch zijn hepl/zijn bree/zijn rust moet derben/
Die d'epghen zinnichepd dooz reden niet doet sterden.
Siet dat zijn dwael u allen u van dwaling keert/
En ghy dooz zyne dwaling het niet-dwalenleert.

Binnen

DERDE BEDRIEF.

Keyser Otto

Galdrada is dijn boest met weedhepd gheboest-weert?
Of heeft klypnachting' zo u vrouwen hert verheert/
Dat ghy de liefd' beboert eens keisers die verwonnen
Is dooz uw' ooghen glans? wat hebt ghy Ott' begonnen?
Wat doolhof zwiert ghy in? wat gril ist die u leydt?
Dat ghy dooz uw' verkieg uw' epgen dood bereydt?
Heeft willekeur verkracht een Saxons hert doozt minnen?
Dooz aecht ghy niet 't verbolg booz dat ghy zoudt beginnen?
Ondecten ghy uw' quel booz dat ghy zeker wist
D hertens teering booz Galdraed zou zijn gheslist?
Bedocht ghy niet een vrou vermoedicht dooz gheboden?
En de ghesmechte vrou verfoept de liefdens reden/
Gh'lijck aen gheboden dienst gheacht werdt baech onwaerde.
Galdrada, lief/mijn schoon/toont niet uw' vrouwe aert/
D'afkeerlichepd niet boecht d'upt minning uwes schoonhept/
In wiens herweende lonck nu Keyser Ottos troon leydt.
Hoe sijcht de minnens damp nae d'herf'nens hooghste toppe/
Hoe trilt nu Ottos ziel/ich voel het herte kloppen/
Hoe holge rasern/onnenschelijck ghewoel/
Hoe haffebassich/laes/ich deese boest gheboel/

Da

Da ooghen waerom hoofft ghy 't gheen niet om berwerben
 Is niet verwerben: lieft wil Otto deerlijck stercken/
 En planten op zijn tomb in een metaelen berck
 Afbeeldend' dat Galdraed een Kiepers ziele steelt.
 Gheen kroone wil ick dat ghy op mijn hoofft zult stellen/
 Maer eenen neetelen hirans hol stekelike quellen/
 Die binn' 't huyck len 't brayn met snarri ghe darust/
 Mits het furney's mijns hert Galdraed niet heeft gheblust.
 En laet uyt d'ooghens bliet mijn bloede traenen rupsen
 Met naer gemurmureer/gh'lych d'oberwelf de stuppen
 Die buld'ren m't ghehuyl door d'pselijcke pars/
 En schrijft op 's beeldens borst/Ott' was zijn leven wars.
 Hoe Otto: raest ghy Ott': laes/d'it ick om een vrouwe/
 In mimerende dwael updring mijn hertens rouwe/
 En donder uyt de bozn van dit beknelde hert
 Delupen ghezuchts/ ghequijn/ ghesmaeg/ ghesmert.
 't Is myne manne-moed' berwurghdt in kindsheyt blindlijck
 En zijn de reden nu in Ottos ziel niet bind'lijck?
 Iupijn is dijn boozzicht zo steetbaft van ghemunt
 Dat ghy een werelts God dus quackloos dwinghen kunt?
 Gheschietter Hemel hier pets bupen uw' booz-weeten?
 Heeft uw' Orakel al ons doent niet afghemeten?
 Gheschicht/bepaelt/bestemt/en moet het al gheschien?
 Zo kan ick dan dit waer inbeking niet ontblien.
 Richtans verschijckt mijn ziel int aengrijp bant ghelooben/
 Dat 's Hemels boozzicht tracht mijn Kiepers eer te roben.
 Dijn aert streckt al tot goet/en mynen wil tot quaet/
 Zo rupcht mijn oordel dat ghy nepghing wel toe laet
 Doch niet by u besteme/maer boos door my verhooren/
 Zo gaet de ziele dan door eyghen zond' verlooren/
 Mits toeval mijns berlies (een nickerlijcke schicht)
 Da Hemel/opper-heyl/braldt uyt uw' heid. re lichte
 Ontnebelt 's vleesche schadu/laecht heur wulpzich terghet
 Op dat de loch-lust Otto om geen minne verghen.
 Strijft Otto teghens lust/ghy werdt heur meester haest/
 Ist om een vrou: een vrou: dat ghy dus buld'ig raest?
 Bezadicht Kieper demt d'opstygging deses zathed't/
 Mits dees herwoestheyt u uyt rooghe nwees God leyt:
 Miens gh'nadens boznens lieft u Kieperlijcke kroont.
 Is dit de danchbaerheyt daer d'Hemel ghy weed: loont?
 Is dit de danch waer weed: ghy knielende zoudt buyghen?
 Zijn dit uw' ziels ghebeen die u oormoedt ghetuyghen?
 Dat ghy door vleesche lust/de heem' lens g'ft becnieldt?
 In plaets ghy booz uw' God/nu booz een vrouwe knieldt.
 Al de minuten van u leven ghy behoorden
 In heylheyt te besteen/en 't zijn de minne woorden
 Die uwe asen uyt uyt godeloofse doent/

Da Otto ghy verwelcht u glozys Lauriers groent.
 Breekt uw' gheblechte kranz daer Saxen in verheughden/
 Waerom? vermits ghy valt in poele der ondeughden/
 Ondeughden? hoe? ondeughd? Galdradra zijt ghy niet
 De Doozdens adamant diet al trecht wien u ziet?
 Verobert niet uw' lonck? vermoorden niet uw' gluuren?
 Verkracht niet uw' ghezicht? dupst jaren zijn de uren.
 Die Otto toest tot dat die hepl'ghe stonde ghenaecht?
 Dat Otto 't zoerste zoet uw' zoerste zoetheyt smaecht.
 Octavio.

Octavio.

Octavio. Mijn Heer!

Keyser. Octavio.

Octavio. Mijn Heer.

Keyser. Ghy hebt verstaen mijn zegghe/
 Ziet dat ghy met Galdraed mijn wille kunt belegghen/
 Ghy weet wat ramp my plaeght/'t is nu tijt dat ghy gaet/
 En spreek 30 dupd'lik dat 3p het gheheym verstaet.
 Heur eerbaerheyt dooz't eerst moet ghy op't hoochste prisen/
 En heufelik ontsich behendichlik bewijzen/
 En dus met langher handt ondecken wat ghy meent/
 Op dat 3p 30 int laest by komst' will'ch verleent.
 Doozlichtelike spreek/en geest heur dese keeten/
 In myne naem/waer dooz 3p myne liefd' mach weeten.

Octavio. Mijn Heer het zal gheschien/en doozt aen mijn belepd'
 En zalt ghebycken niet.

Keyser. Eer dat ghy van heur schepdt
 Beweeght heur tot mijn wil/waer in bestaet mijn leven.
 Octavio.

Octavio. Mijn Heer.

Keyser. Dees ring zult ghy heur gheben/
 Die nimmer ick af stont/en in mijn naem heur zwerdt
 Dat 3p van Otto gh'lych keps'rin zal zijn gheeert.

Octavio. Ich heb zijn Maestespt ghetrouwelijck veel jaren
 Ghedient/en al mijn diensten eerelike waren/
 Vergroot heeft hy mijn staet/die ick dooz dienste won
 Dat van een edelman hy maecten my Baron.
 Wat sterre nu verschiet? dat hy my wil ghebyucken
 In zijn boelaeghs/het schijnt myn glozpen nu dupcken
 Van schaemt; en immer moet het heym'lyck zijn gheheelt/
 Hoe wel de heeler zondicht 30 veel als die steelt.
 Octavios onluch. Hoe zult ghy kunnen spreken?
 Als ghy u boodschap zult oneerbaerlik upbycken
 Aen die eerbaere vrou? die/30 ick zegghe hooz/
 Om al het kepsers-ryck heur eere niet verlooze.
 Te meerder moedt ick neem/vermits 3p acht heur eere

binnen.

So zal zy wepgh'rich zyn/en ick boldoe mij: Heere.
Wel nu/noodt heeft geen wet/'k heb Flavio ghebeen
Dat hy my by Galdrada bzenghen zou alleen
Verzelt met Laura, waer hy meed' is in byage/
Een eerelik verzoek/maer mijne is belage.

Flavio.

Octavio. Hier komt hy wel te pas. Heer Flavio, wel ghemoet.

Flavio. Octavio/mijn Heer/zijt dienstelik ghegroet.

Octavio. Ist nu tijt omte gaen? Flavio. Jae 't Heer

Octavio. Zult my verbinden.

Om eens Galdraed te zien.

Flavio. Gheen schoonder zult ghy binden/

In al Florens, my Heer.

Octavio. Te meer my daer nae lust.

Flavio. Soot u gheliefst wy gaen.

Octavio. Op dat mijn wenske rust.

Beide binnen.

Tyter.

Nopt dacht ick dat de liefdens straele binn'gher schiet
Int af-zijn dan als liefd' zyn weer-gheliefde ziet/
De waeromt dypster schijnt/doch d'oozsaek is te binden/
Zo wy het onder-zoek (reen wickend) -onderwinden:
Neemt dat een leutens loot ziel-smaeck'lik is bedoubt/
Verquickende herts-pit, zo tijdt hem dat onthoudt/
En't teere spruytten treurt/dooz lasheyd moet verdozen/
Zal dat bocht-derbend'-lot de na-smaeck dan niet porren
Te quijnen/sae berwelcken mit de laebinghs noodt?
Waerom? om dat de spruyt eens liebe douwt ghenoot.
Zo ist oock met het hert't welck liefde eens verkrachten/
Ontrobende de rust/dooz beelden der ghedachten/
Waerom? om datmen/laes/het zielen-aes niet heeft
't Welck is het boedster-licht waer trouweliefd' op leeft.
Dien die de spreuck eerst' bond' uyt d'ooghen uyt het herte,
Heeft zinneloos gheraest/verstond' niet liefdens zmerre.

Ma Laura, waerde nymph/hier hupst uw' liebe beeldt/
Hoe wel 't onluk des tijdt uw' by-zijn my onsteelt/
Ontsteelen zalt my niet de nepghing mijnes zinnen/
Maer zult u zelven steets verzeldt met Tyter binnen.
Arcadia, helaes/en heeft niets 't welck beweeght.

Dat Tyters hert en plicht van trouwichheid ontleeght.

De lauber-minner kost op d'Arna nopt uyt bzenen/
Noch Petrachael ghedicht trouhertigher uyt spreken.

Den spaenschen rym-heer-zinnich-kunstighen-Boscan
Gheen meerder liefdens murg in vaers afbeelden kan.

Den Albeonsen Sydneys zupd're-kloethe-dichte
In zyn Pembroex Arcaed byocht nimmer in het lighte.

Den Lusitacn Camuyns op zijne haber-riedt

Nopt

Doyt meerder passie toonden in zjn liefdens licht.
 Doch Portes en Marot op Sein, Simoon, en Loore
 Vermochten gheen ghetrouwer liefd' te laten hoozen
 Als Tyters hert ghetupcht/ waerom? vermits ich zie
 Ich alle liefds gheterch om Laur' alleen asolie.
 Wech wispeluur' ghe min/ mits ghy niet zult bebinnen
 Dat Tyters repne liefd' verwisselt in uw' minne.
 Thesalia my terghyt/ en tot bedes-luste bid/
 Maer qualich weet zy Laura in mijn herte zit/
 En dat natuurens ghaeght na gheen blees-luste haectent/
 Mits Lauraes liefd' my doet all' ander minn' verzaeken.
 Thesalia houdt rust/ ghy doelt in uw' berhies/
 De bandt mijns liefdens plicht om u ich niet verlies.
 Uw' oozdel/ weet ich/ zal my booz ondanchbaer schelden
 Mits ich my liefde met uw' minn' in oozloch stelden.
 Ich antwoord op uw' bries/ die Venus heeft ghedicht/
 We dees ghy zult verstaen mijn reen-berweer zeer licht.

*Hy leest Zjn brief, binnen-mont Cupido
 comt wyt, en spreekt de vryl hy leest.*

Cupido.

Waent ghy Tyter dat ghy kunt
 God Cupido dus ontwroet'len?
 'k Weet uw' zinnen zo te troet'len
 Int ghedacht
 Door mijn kracht
 Dat ick tref het middel-punt
 'Vwes herte en uws zinnen
 'k Dwing u tot het zoet beminnen.

Waer ick myne schichten stuur
 Doe ick wis 't ghemickte raeken,
 En de herten dart'lich blaeken
 Door de kuur
 Mijns natuur

Vindt ick wel my minne uur
 Vwes herte, en uws zinnen,
 'k Dwing u tot het zoet beminnen.

Tyter ghy ontvlucht my niet
 Kunt mijn krachten niet ontspart'len
 'k Zal u doen in minne dart'len
 Mits dat ick

Goet

Goon bestrik,
Wat ick wille-flux gheschiet,
Vwe herte en uw' zinnen
Dwing ick tot het zoet beminnen.

Nu *Thesael* u heeft bezind
Heure vlammen zult ghy koelen,
'k Zal u doen de brand ghevoelen
Die de maeght
Om u draeght,
'k Wil dat ghy *Thesael* bemint
Vwe herte en uw' zinnen
Dwing ik tot het zoet beminnen.

Tyter.

Ich hoert niet uw' gheweldt. Wat waent ghy loose wiche
Thesalia niet zal doort minnelik ghezicht
Beweghen *Tyters* hert zijn *Laura* te vergeeten.
Nu zult ghy kindse-God de kracht mijns liefde weten.
Cupido weet ghy wel dit gouden snoer heurs haer
't Plecht-anker is waer meed' ik *Tyters* hert belwaer
Dooz' t'slippen inde stormmen uwes razernpen?
De anchor-grondt en laet de Cabel niet ontglen:
Gaest/bulderd/woeldt/en stormt ik hreese gheen onweer?
Mijn liefde blijft stantvast ghy wert gheen overheer.
Arcadia en zal die glozi niet ghenieten
Dat ghy u roemt/*Cupijd*, my herte kost beschieten.
Ich gheef heur myne reën
En antwoordt niet een neen.

Hy leeft, en Cupido spreeckt.

Kent ghy wel *Cupijds* gheweeren?
Weet ghy dat ick ooghen vin
Daer ick zielen door verwin?
En schoon haer
Dat ick daer
Al de herten in kan woelen
Die slechts myne schicht ghevoelen.
Roose-monden laet ick vlayen,
Met een lodderlik ghesneek
Daer ick 't stoutste hert door breek
Als het woord'
Werdt ghehoord
Die de minne-monden uyt
Doet mijn krachte d'herten zluitten.

G 2

Zluitten

Sluytē vaste in mijn boeyen,
Door een poefel-hande-druk,
Godens zielen wel ontruck,
Zou myn wensck'
Niet een mensck'
Kunnen door mijn schichten trecken
Zo ick Goden kan verwrecken?

Iupiter moet voor my zwichten
Waerom zou dan *Tyter* niet?
Zoo't natuure zelfs ghebiect)
Op mijn zoet
Zijn ghevoedt
Ik Zal de afkeer uwes zinnen
Wisslen doen in gayl beminnen.

Iupstert *Tyter* naet ghespeel/en 't gheen u de min zal zin ghen
Al de pfe-koude bzoft zal ik upt uw' herte dwinghen.

Cupido speelt en zinght.

Minne-God diet alles hier beheert,
En kan niet zijn verweert
Door krachte zijns gheweldt,
Hy doet, 't ghemoet, doort bloed, verwoedt, steeds haecte
Nae wulpsē tocht die uw' natuur vermaect.

't Lips ghedruk de lieve narmens ring
Ick minne-lust door dwing,
Mits dartelheydt des jeughd',
En doet 't ghemoedt door &c.

Eens ghesmaect die na-smaek meerder terght,
Ick stedich werd gheverght
Doort prickelend ghedacht
En doet ghemoedt door, &c.

Dies my acht de opper Hemels-heer,
Want niemant en kan meer
Weerstryven myne macht,
En doet ghemoedt, door't bloed, verwoedt, steets haecte
Na wulpsē tocht die uw' natuur vermaect.

Tyter.

'k Gheboel wel dat natuur verboden gaet de leer
Doch inde grootste strijt betrefmen grootste eer.
Wystweert u *Tyter* nu/laet minne niet in dzinghen/
Het oberwin ghy krijcht wacht ghy u boozt beginnen.
Ach stomme beeldt/ha beeldt/nae boosling mijnes lief

Belet

Hy ziet op Belet ghy dat mins-God/die wispeluur'ghe dief/
 Lauraes Schilderpe. Zijn wille niet en treft/bol quackeloose grillen/
 Beneemt ghy my mijn wil booz dat ick zoude willen
 Dooz zinneloose schicht onteeden mijne eed'/
 Die ick uptrouw' pds plicht aen liebe Laura deed'.
 Verweende beeldt hoe vaech ick booz u heb ghebooghen/
 En meenich-werf ghekuft de liebe berw' uwz ooghen/
 En op u roof-lippen erenslike bloog/
 Hoe wel 't robijne schoon int weesen my bedroog/
 Als schaduw' van de perel die ick acht mijn eeghen.
 Ha schoonste alder schoonen/ tiende tot de neghen
 Der Helicons Goddinnen/waerde/liebe beeldt
 Hoe wel de kribb'ghe tijdt mijn zonne my ontflee't/
 Ontstellen kan hy niet dat stedich mij' ghedachten/
 Op d' Afgoddin mijns ziels steets en gheduurig wachten/
 En wercken zullen trouw'lik tot hy-comstengs-tijt/
 Ach gloziense beeldt ghetupghe hier van zijt.

Camillo.

Camillo. Mijn Heer/zijn Mapesteyt wil daed'lik met u spreken,
 Cupido. Dooz dees tijt ick bertreck/ich zal dooz mijne trecken
 Noch binden wel mijn wensh. Binnen.

Tyter. 't Hof is steets bol onrust.
 Camillo zal ick nimmer hebben mijne lust
 Om Laura weer te zien?

Camillo. Tijt moet/my Heer/berwachten.

Tyter. En voeden mildertijt op d'oebighe ghedachten.

Beyde binnen.

Laura. Bedil al.

Zonder dat Laura Bedil al zijt.

Laura. Benaude bozt zucht upt/ontloft u bitter knaghen/
 Dit teere herte kan de strijt niet langher draeghen.
 Beraedt/berkies/ besluyt/wat ist dat u beswaert?
 't Derwiff len/wiffelt niet/want onstantbaste aert
 Beschandtebleck: ha helaes/ hoe kan dan ebenaeren
 Mijn wensh' en trouwepds plicht? 't schijnt dees blon de haeren
 Begrepen dooz de schrick dat ick verlaeten zou
 Mijn Tyter, die ick gaf/ mijn herte/ mijn ziel/ mijn trou.
 Ha af- zijn wat vermach de naerichheid uwz duster?
 't Schijnt dat het tintel-licht van liefd' verliest zjn luster/
 Mits al 't berkiesen spoot eerst upt het heur ghe oog/
 En waer heur 't beelde derft, die liefdens tepel zoog/
 Flaewo: heur in weesen fluert/ lafwerdt d'oozpronghs berkiesen/
 Dus doet het af- zjn vaech berhooren liefd' berkiesen.

Ha Tyter die wel eer
 Swoor dat ick nimmermeer
 Wt zjn ghedacht zou weesen,
 Ghedachten over zoet,

G 3

Die

Die hipp'len int ghemoedt,
Hoe zoud' ick 't af zijn vreesen ?

Maer 'tkeurighe verschiet
Dat 't ooghe stedich ziet
Vaeck terghen tot verkiesen,
En doet de eerste trouw'
Gheswooren aen zijn vrouw'
Vergheten, of verliesen.

Ha wispeltuurghe jeughdt
Ist misbruyck uwe vreughdt ?
Hoe tobb'len dus uw' zinnen?
Als reden hun ontvleyn
De laste die zy zien
Is d'erst die zy beminnen,

Is uwen aert zo licht
Dat terging vant ghezicht
Laet liefdens borne ledich,
Wat is dan uwen eed
Die stedigh is ghereed
Tot boerting dus meenedich?

Gheheugh'nis is zo zoet van al de zoeticheden/
De lodd're boertierp/de smekende ghebeden
Die inde byperaeghs zo heus'lik werdt ghepleecht :
Ha Tyter kan uw' hert tot ontrouw' zijn beweecht ?
So ghy herdenckt de liefd' die ick u heb beweesen ?
De woecher die ick gaf/upt mijn weer-liefd' gheresen/
Is die ghewezen upt bedencking t wasser pet
In Laura, Tyter, 't was het uw'/en 't mijne niet.
Als ghy dees haeren met uw' lieve handen sleghten/
En ghy de streng'len noemden uwe goude vlechtien/
In pder lockhengs krul ghy zwoozde dat uwe hert
Daer was ghegrift/en inde liefdens supck herwert.
Mijn ooghen zepden ghy twee Hemels polen waeren
En upt de sickering ghy Nectar kost vergaeren.
Mijn lippens roering zwoozt ghy was ambzoos'lik zoet/
En byocht een blaegsken grils in uw' min-heete bloedt.
'k Ghedenck noch hoe ghy nae dees haeckhengs hebt ghehengek
Als u 't robijne rood daer inne scheen ghemengelt.
Hoe troetelden ghy 't bel met uwen roosen mondt/
Dat ick het beeldt uws herts steets inde douwe bond'/
Als at hem uwes ziels/op uw' kus-plaetsken legghen/
Met zulcken afterf-maech dat ick 't niet al kan segghen.
Hoe lief was u dees narm als die u had bevat

't Schijnt

't Scheen dat ghy de triumph uws hoogste glozi had/
 En als ghy met ghewelde mijn will' ghe hert verkrachte
 En uwe lippen op dees uwe lippen brachte
 Hoe klopten dan uw' hert/hoe smaeklik was dat zoet
 Als uw' at hem mijn hert en my t'uw' had gheboedt.
 Ha tijd' ghy weede tijdt/waerom doet ghy gheheugen
 't Ghesmaecte zoet/en brenghet de tijt wop't niet vermeughen
 Verhaelen? oter waert dat ghy't noyt had vergunt
 Zo ghy baldaed'ge tijdt ons 't weer ontroven kunt.
 't Zoet is te zoeten zoet als t'wee ghelieven paeren.
 Ha Tyter wens'lik waert wop't noyt ghebozen waeren.
 Ach liefde ghy verkracht te deerlik onse lent.
 'h Beklaech de uir ich eerst u Tyter heb ghekent.
 Niet/lief/om dat ich u in echte heb t'erhozen/
 Maer/laci/om 't onluch dat Laura heeft verlozen
 De Afgod heuet's ziels/of immer upt 't ghesicht.
 En als men mompelt dat ghy breekt uw' echte plicht
 Mijn herte barst/ich zweert/al kan ich 't niet ghelooen
 Ghy my vergeten hebt. Ha Tyter is verschoben
 Uw' Laura npt uw' hert? dencht ich uw' echte ben/
 En dat ich u alleen booz mijn echts-epghen ken:
 Ghetrouw booz God/ghy weet de echts plicht ons beuden/
 Gheen toe-bal als de dood kan u en Laura schepden.

Bedil-al. Me-bron hoe dus bedroeft? 'h acht ghy van Tyter sprecht.
 Laura. Het schijnt helaes mijn hert upt deese boesem breekt.
 Bedil-al. 'h Ghelooft dat ghy zitt verzet/waerom wilt ghy u quellen?
 Laura. Om dat ich Tyter upt mijn zinnen niet kan stellen.
 Bedil-al. Zo Tyter u verlaet/waerom ghy niet vergeet?
 Laura. Vergheet hy my? 't is meer/helaci/als ich weet.
 Bedil-al. 't Verlanghen zijns weer-komst' is pzoec zijns ontrouweydt.
 Laura. En is dat blijt ghenoch dat Tyter van zijn vrouw' schepde
 Bedil-al. 't Blijkt dat hy u niet liefet/mits hy u laet alleen.
 Laura. 'h Ghelooft niet dat hy is verschepden bande reen.
 Bedil-al. Van reen/en bande liefd' die hy u heeft ghedraghen.
 Laura. Het af-zijn moet hy al zo z'er als ich beklaghen.
 Bedil-al. 't Vertrouwen u bedrieght/ 't is best ghy hem verlaet.
 Laura. 't Is lichter raed te geven als te nemen raed.
 Bedil-al. Arcadia, zo't schijnt/bzinghet u upt zijn ghedachten.
 Laura. Nachts zo meen ich noch tij's wercking te weeten.
 Bedil-al. En midlerijdt de lent uws jeughe ghy verliest.
 Laura. Barmhertich is 't mijn neyghing ander liefd' verliest.
 Bedil-al. 't Schijnt Laura dat ghy caest/lelt Tyter upt uw' zinnen.
 Laura. Ongodlijck waert dat ich een ander zou beminnen.
 Bedil-al. Waerom? om dat ghy hem ghegeven hebt uw' trouw?
 Laura. Mijn trouwen dat ich acht te wesen zijne vrouw'.
 Bedil-al. Zo hy een ander kiest zo zitt ghy oock ontbonden.
 Laura. Die valsheidt kan in Tyter nimmer zijn bevonden.

Bedil-al. Die lichtelik vertrout/zeer licht bedrogghen werdt.
 Laura. Van Tyter oozdel ick recht na mijn eeghen hert.
 Bedil-al. Van Flavio ghy meught reghebaerdich oozdel gheben.
 't Is deerlick dat ghy hem dus hoopeloos laet leben/
 En zo ondanchbaer zijt dat ghy zijn liefd' niet loont.
 't Is Flavio die u oprechte liefd' betoont/
 Maer Tyter met u boert/ t blyckt aen zijn lang wech blyben.
 Laura. Beght anders ick verstaen upt d'ernsticheydt zijns schryben.
 Bedil-al. Het schryben/laci/komt upt mildtheit zijns pen.
 Laura. Als ick droeff lich begog zijn schilder 30 ben
 Ich meer verzekert van 't geen ick van hem verwachte/
 't Schijnt ick int beelde zie de liefde zijns ghedachten/
 De deesticheydt zijns weesen my zijn trouw beloofte.
 Bedil-al. Ja watten zotten gril daer Laura in gheloofte/
 Het weesen meest bedziecht/wech met de schilderpe/
 Wech met het zotte beelde/op zolder/aen d'een zpe/
 Rucht Tyter upt uw' hert/en 't beelde op het pier.
 Ich zweer u dat het oock niet meer zal hanghen hier.
 Ztoot Tyter met de boedt.
 Laura. Zacht laet het beelde hier blyben.
 Bedil-al. Wat wilt ghy met het beelde van zulcken doch bedryven?
 Weenedich/en ontrou/beziet uw' droeve staet.
 Laura. Ich bid u dat ghyt beelde my doch behouden laet.
 Bedil-al. 't Is Laura al te kindts/ k en mach van hem niet hoozen/
 Dooz wien ghy uwen tijt/en ruste hebt verloozen. Binnen. Met de schil-
 Laura. En of hy brack zijn trouw? en dat het mocht geschien/ dery
 Vrouwv's Trouw breken? k zweer de Goon dat Tyter eerst zal zien
 schielike Zijn onwil/beter hy bespot als ick bedrogghen.
 Verande- Delaci zing de tijt hy van my is ghetoogghen
 ring. In watten naeren quelling heb ick steets ghezolt/
 Hoe meeninch dupst gherraen is jammerlik gherolt
 Mt dese ooghen laes/die upt herts tochten quamen/
 Dat ick die ooghen niet maer blieten wel mach namen.
 Mijn hert nen zijn versuft/de moedicheydt ick mis/
 Als ick bedenck dat Tyter, Laura, ontrou is.
 Weendt eens de tochten leech/ha alderdroeffste ooghen/
 Die upt mijn hertens spzing uw' bochte hebt ghezogen/
 In pder traene pzynt u liebe Tyters beelde/
 En zo de overbloet van traenen hem verbeelt/
 Barst ghy dan zuchten upt vermengt u met mijn weenen/
 Wilt pder nae uw' macht u hulp aen my verleenen.
 En zo u Tyter bracht waerom ghy bepde komt/
 Niet anders zeght als dat mijn tonghe is verstomt/
 't Deel spreken met my zelfs ghenieticht heeft tonghs krachten/
 Zo dat ick niet meer specck maer boed op mijn ghedachten.
 Ghedachten al te fel
 Die in een naere hel

Zte

Steets mennelofich dolen;
 Ontschakers mynes rust,
 Verwurgers mynes lust,
 Die al myn vreughde stolen.
 Ghedachtens bitter roet,
 Ha knaging myns ghemoedt,
 Ach cost ick eens vergeeten,
 Maer 't mollighe ghewroet
 't Verleden woelen doet
 Int diepste myns gheweten.
 't Gheweeten al te heyl
 Waer 't wisslen is onveyl
 Die hemels Wet beletten,
 Het eens gegeven woordt
 Mach niet weer zyn vermoordt
 Door plicht van Liefdens Wetten,
 Zo ghy myn roosen hoedt
 Verstoot, Laes, met de voedt
 Gaet dat de liefd' niet teghen?
 Die qualick inne meet
 Moet ook tot zynder leet
 Valsch inne zyn ghemeeeten.

Verschoont zyn d'wael mijn sael: kan een zond' d'aer verschoonen?
 Zo mach ick zyn misbrypck met mijn misbrypck wel loonen.
 Zo Tyter my vergeet/ en ick hem oock vergat
 Zoudt redelofich zyn? maer hoe begin ick dat?
 Hoe ruck ick upt mijn hert 't geen liefd' zo grondich heyden?
 Ghetweelinght waren d'herten/ hoe kan tijt die scheyden?
 Na Flavio 'k en weet/ 'k en weet niet wat ick doe/
 Verlaet ick Tyters liefd' / en Flavios liefde voe/
 Misdoe ick myne eedt en bindt ick Tyter trouwe
 En quam hy upt Arcaed, en bond' my Flavios vrouwe/
 Wat waert ghy Laura dan? hoe? Flavios gheboel.
 Na Hemel watten strijt ick in mijn hert gheboel/
 De grootse schanden dan op my en mynen vielen.
 En zal ick oock mijn jeughdt dus bychteloos vernielen?
 Myn zelven ick niet ben want ben my zelven quijt.
 Daer hoem af wat het wil/ nu Tyter 't uwer spijt
 Ich Flavio lieben wil het gheen ick nopt doen konde/
 Bequamen tijt berzupmt werdt zelden weer ghebonden.

Galdrada.

Galdra, Spiendinne Laura, lief.

h

26c

Laura. Sijt welcom.
 Galdrad. Dus alleen?
 Laura. Galdrada niet alleen/helaes/'k heb groote reën
 In eenighepdt mijn hert int heym'lik uyt te spreken.
 Het schijnt Galdrada dat mijn herte pooght te bzeken
 Als ick mijn staet bedenck.
 Galdrad. Wel Laura waerom dat?
 Laura. Om dat ick niet heb het gheen ick garen hadt.
 Galdra. Id Tyter meent ghy.
 Laura. Jaeh.
 Galdrada dat ghy wiste
 Dat doef hepdt my omhels/en watten buit'ren twiste
 Ick in dees boezem boel/Galdrada zegghen zou
 Dat in Florens niet leeft/so ongheluck'ghen vrou/
 Helaci/'t is te hard.
 Galdrad. Wat hebt ghy dan gheen tyding
 Nu hoorts van hem ghehad? nae doefhept komt verblpding/
 Stelt Laura u gherust/of is u lief niet wel?
 Wat ist?
 Laura. Galdraed ick leef in een bedroefde hel.
 Galdrad. Waerom?
 Laura. Vermits men zepdt hy my gans heeft berelaeten.
 Galdrad. Dits/'zeggen/Laura van dien die uw' Tyter haeten/
 Gheloofst het zegghen niet/wel anders ghy bevondt/
 Want zedert zijn vertreck hy immer/Laura, zondt
 Zo meenighen Tuweel/zijn Liefd' blijft uyt zijn schryben.
 Laura. Wien weet/Galdrada, of hy oock standvast zal blyben?
 Galdrad. Ho ho Wantrouwe is de Liefdens evenaer.
 Laura. 't Gheen al de Wereldt zept dat is ghemeen'lik waer.
 Galdrad. En oft de Wereldt zept/zoudt ghy 't gheloobe geven?
 Laura. Verandering van tijdt/verandering van leven.
 Galdrad. Hoe Laura, meent ghy dat?
 Laura. Het af-zijn kan veel doen.
 Galdrad. Dat hy zijn trouwe breecht?
 Laura. Men doet my zulcx vermoen:
 Galdrad. Om dat hy lang vertoeft/zeer langzaem zijn de hoven.
 Gheen schuldt uw' Tyter heeft/ghy mooght dat niet ghelooben
 Dat zijne epgen doen/maer dienst zijns Vaderlandt
 Hem in Arcadia houdt/sp/Laura, 't is u schant
 Ghy u wantrouwich toont. Laura, Galdraed', 't is wel te zeggen
 Waer al de druck en pijn die hier verburghen legghen
 Draeght Laura, laes/alleen/'t is al te wreeden stryft.
 Galdrad. Comt/Laura, zyt te bzedden/tijdt verzoet de tijdt.
 Laura. 't heeft al te lang gheduurt/het doet mijn liefde bzeken/
 Ja zo dat ick by na my van zijn doen zou wzeken.
 Galdrad. Waer mede doch? ick bids. Laura, Waer meed? dat ik hem laet.
 Galdrad. Hoe? zyt ghy beyde niet in echtelike staet?

't Schijnt

't Schijnt/Laura, dat ghy raest/komt komt laet ons eens schaken/
 Stelt dit upt u ghedacht/en wilt u hert vermaken.
 Laura. Galdrada liebe nymph. Galdrad. Meer niet van uwe quet/
 Stelt ghy u stucken/lief/gh'lijck ick de myne stel /
 En drijft gang upt uw' zin dees woelende ghedachten/
 Want die wel schaken wil moet zich booz sullen wachten.
 Laura. Wel nu de mijne staen/zoot u ghelieft begint.
 Galdrad. Waerom? wat kost het spel? Laura. Galdrada die het windt
 Met eenen kus betaelt.
 Galdrad. Ha mocht het zijn uw' Tyter.
 Laura. Ondankbaren/sp hem/mijn jeughdens lent berispter/
 Ha Hemel.
 Galdrad. Wel hoe dus? zwijght/zwijght komt speelt u spel.
 'k Wed Laura ick ter baert u Coning schaken zel.
 Laura. Mijn Coning? Neen Galdrad dat meen ick te beletten.
 Galdrad. Dat roert/klapt/gaet dat staet.
 Laura. Ghelijck het schaekspels wetten.
 Galdrad. Wel nu daer staet de eerst. Laura. En daer stel ick de mijn
 Galdra. Nu Laura nae de kunst wien winnere zal zijn.

*Binnen de gordynen wert ghemusikeert
 en gezongen, en midlertijdt schaken zy
 zonder spreken.*

Flavio en Octavio.

Flavio. Joffrouwen zijt ghegroet/'k breef wy u oeff'ning streuen.
 Laura. Waer welcom is daer kan heen oeff'nings fleur ghebeuren.
 Octavio. Ons welcom Joff'ren gang in u beleefsheidt staet.
 Galdrad. In u berdiens ghy meent. Flavio. Zulcx reden niet toe laet.
 Octavio. Minst welcom die berdiens die welcom zich acht waerdich.
 Laura. 't Goed-duncken na ghyp dupdt breekt dan de welcom baerdich.
 Flavio. Want diet zich waerdich acht geen achten waerdich is.
 Octavio. Maer die zich minste acht berdiendt meest.
 Galdrad. Dats ghewis/
 Dies ghy liens welcom zijt recht dooz u eyghen zegghen.
 Octavio. Hoe kunt ghy met bewijs/me Joffrou/ dat belegghen
 So ick het minst berdien?
 Laura. Om dat ghy minst verwacht.
 Flavio. Heeft in uw' liebe hert de oodmoedt zulcken kracht?
 Die in zich zelden kleent is zou uw' gunst dan winnen.
 Laura. Meer gunste zoud' hy als de dwaese-goed-dunck binnen.
 Octavio. Wist ick/me-brou/wien booz 't auter uw' ooghen knielt
 Ick luysterdent hem in.
 Laura. Dan niet. Flavio. Waerom?
 Galdrad. Ghebielt
 Niet upt zijn herts beweeg men achtent pluymstrijck rpe.
 H 2

Stact

Orazio. Staet dan d'oortmoedicheydt een pder mensch niet by?
 Laura. 't Is gheen oortmoedicheydt zoot raden hem beueghe.
 Galdrada. 't Is beynzing om ghenot die hem daer toe beleeghe.
 Laura. Waer goed-dunch eerste plaetst kan d'oortmoed qual'k in dringen.
 Flavio. Kan een gedunchent hert-zich zelden niet bedwingen?
 Galdrada. Dwang-deughd' geen deughde is maer eene schijn van deughd/
 Dan als de byz ziel van zels in deughd' berheughde
 Zo ist een waere deughd' dan heeft oortmoedet vermoghen.
 Laura. De beynzende oortmoedet heeft lust-giers bofst ghezogen/
 Miens lasse schalcke kracht niet zo beschad'wen kan
 t hert/of aen 't werck men ziet de schalckheyt van de man.
 Orazio. De onderbinding leert. Gualdr. Neen Laura sprecht na gissen.
 Laura. Het zwopghen boeght ons best die beel sprecht beel mach missen.
 Orazio. Dat sprechtwoord' Joffrou / kan u niet zyn toe ghedupde/
 Want u boozsichtricheydt niet als de reden upt.
 Maer gh'lyck ich eerste zepd' wilt onse komst' verschoonen/
 En meest de mijn vermits ich meerder stoutheyt toone
 Vermits de kleine kennis die men aen my heeft/
 Doch Joff'ren gh'p my mooght wel oord'len onbeleest/
 Maer zo gh'p d'oozsaech wist die myne wensche terghden
 Dat ich aen Flavio om gheselschap hierwaerts berghden
 'k weet dat my gheen verschoon van u ghebzeken zou.
 De fame uwes deughds. Laura. Wijns deughds?
 Orazio. Ws deughds Joffrou
 Heeft my doen haecken steets om mijne dienstbaerheden
 Aen u te off'ren op/want zins ich hier ter stede
 Met 's kepers' Mapestet quam heb ich beel ghezicht
 Ghenoten in Florens, die ich nae waerd' en plicht
 In mijne Vaderlandt opt dapperst mach verhzeden/
 Picuschericheydt die doet de repz-ghezellen leden
 Meest nae 't geen meest uptimunt/ dus was ich niet ghepaep
 Booz dat mijn Flavio ook by 't schoonste had ghelept.
 En zo beel heeft de tijt my niet belooben moghen
 Of noch beel meerder bind' ich als boozbeeldinghs ooghen.
 Afpapden/ mits Florens als 't pupck van dit ghewest
 In u me Joff'ren gh'heel uptimuntich heeft bevest.
 Gald. 't Is hobelingen doen/rijs u beleestheyt zegghe.
 Orazio. 't Gheen d'herten boelen steets op onse tonghen legghen.
 Laura. En zo de schalckheyt 't hert inwendelik beroert/
 Zo moet de upspzaech dan oock schalck'lik zyn gheboert.
 Galdr. 't Misbzupck is inde mensch.
 Flavio. Maer niet alle menschen.
 Laura. Na waert eens upt gheroopt.
 Orazio. 't Waer zeker wel om wenschen.
 Flavio. Vermits de tong behoort des hertens toelck te zyn.
 Ich acht me Joffrou dat het is een groote pijn.
 Die teghen 't herte sprecht.

On

Laura. Gewoonte kan veel wercken/
 Doch tans my dunckt men upt' t' ghezicht behoort te merken
 Waer dat bebensthepdt heert.
 Galdr. De Jongmans zyn te loog/
 Doch dit ghesprek/me Heer/is met u noodeloog/
 En steurt u niet door 't geen bymoedichepdt doet spreken/
 Ongaerne wy met u beleefsthepdis witten byken.
 Ich spreek alleen van dien die hier zyn van gheboort.
 Italia is schalck/in Dupdlandt/acht ich/'t wooyde
 Met daden werdt bebest dus dupdt 't ghezegh ten goede.
 Octavio. 't Blijckt wel/me Joffren/dat beleefsthepdt u op boeden.
 Flavio. D'schaekspel schijnt by ons in boortgang werdt belet.
 Octavio. Ich bid u dat ghy u weer in u plaetsen zet.
 Flavio. Vergaet ons dat wy zien wien winnares zal blyben.
 Laura. Helaes/hier is geen kunst/'t is slechts om tijt verdryben.
 Galdr. Verstaet me Heer het spel? speelt mede/verkieft een zy.
 Octavio. Ik hier zo't u gelieft. Flav. Ik hier. Laura. Durst ghy met my?
 Flavio. D'spel is half ghespeelt.
 Laura. Galdrada wie moet spelen?
 Galdrad. 'k Meen dat het is mijn beurt/Heer wilt my nu medeelen
 D'oordel/welck is best? dees doet kinaep/of dat stuch?
 Octavio. Doozichtighepdt is baechen moeder vant gheluck.
 Galdr. Gheeft die boetknecht geen plaets want daer gaest ghy een open.
 Octavio. Zeer lichtlik werden dan Galdrada daer eer bekroopen.
 Galdr. Zet daer de Keeser schaech.
 Octavio. De Coning meent ghy Heer.
 Octavio. 't is waer de Keeser is op myne tonghe eer/
 Vermits hy my ghebedt. Gald. Gewoonte stelt wel witten.
 Maer zeght my waer u dunckt ik dit stuch best zal zetten?
 Octavio. Zet daer. Galdr. Het staet/nu boort.
 Laura. Siet ghy wel wat hy meent?
 Flavio. Dat stuch te slaen zo ghy hem geen boort weer verleent/
 Doch al verliest ghy d'een ghy windt daer weer een ander.
 Laura. Dat niet/ich gaerne hou de stucken by malcander/
 Ich schep daer zo niet af/nu weet ich wat ich heb.
 Flavio. Dit spel is recht ghelijck de bloedt en hooghe ebb'/
 Als heel onzienlik is zo werdt het noch ghewonnen.
 Laura. De waegers baechen oock hun wel bedrogghen bonnen/
 'k Zet my in geen ghebaer/'k schepd' bande ridder niet.
 Flavio. De zot zal hem noch slaen zo ghy niet boort u ziet.
 Laura. Van waer? Flavio. Van daer.
 Laura. 't is waer.
 Galdra. Ghy neem te lang berade.
 Laura. Die haestelik beslupt wercht baech zyn opghen schabe.
 Nu Flavio wats best? Flavio. Dat ghy dat stuch verliest/
 En in zyn plaets daer nae dit ander stuch verliest/
 So blijft ghy vrou vant spel/dat anders staet ghebaerlijck.

Laura. En spreekst ghy gh'lyck ghyt meent? Flavio. 'k Zeg sae.
 Laura. Maer meent ghyt? Flavio. Maerlijck.
 Laura. Wel nu het gaet/en schaech/Galdrada boet u schaech.
 Galdrad. Hoe Laura drepgh ghy my? hoe wacker dat ich waech?
 Octavio. 't Is Joffrou ver dan mat. Galdrad. Hoe na ist maer heur tergen?
 't Is nochtans stout ghedaen Galdrada dus te verghen/
 Wel Laura meent ghy lief? Laura. Het werdt op u ghemeent/
 Ziet hoe ghy nu de boedt booz dese schaech verleent.
 Octavio. 't Was kunstelik ghespeelt.
 De biscop kan het boeten/
 De geestelike doch bedruchten helpen moeten.
 Maer/Joffrou/daer werdt dan uw' Coningin ghebloet.
 Galdrad. So lang de krijchsinan becht en is hy noch niet dood.
 De-heer/zacht/zacht/De-heer/al staet de wach nu open
 Zo is de Coningin daerom noch niet bekroopen/
 Slaet zy mijn Coningin/zo balt zy daer in schaech.
 Laura. Doorszichtich want ich daer in groot ghebaer gheraech.
 Flavio. Die boet-knecht acht ich best.
 Laura. Wel nu ich zal hem spelen.
 Galdrad. B langzaemhepdt die zou my 't spel wel doen verbelen.
 Dit spel is mijn. Octavio. Nu schaech.
 Flavio. Boet ghy het met dat stuck.
 Galdrad. Dit spel vereyskt veel meerder wijshepdt als gheluck.
 Wel nu daer noch eens schaech. Octavio. En mat.
 't Is vast ghebonnen. Laura. Gheen boet?
 Galdrad. Ich zieder gheen.
 Octavio. Het spel is u ghewonnen.
 Laura. Galdrada noch een spel.
 Galdrad. Neen ich en speel niet meer.
 Flavio. Ich speel.
 Laura. Zoot u ghelieft.
 Flavio. Waerom? Laura. Alleen om d'eer.
 Laura en Flavio spelen zonder spreke, en
 Galdrada met Octavio gaen aen d'een
 zyde vant toonneel, en sprecken.
 Octavio. Me-Joffrou veel vernuft ghy in 't spel hebt beweesen.
 Galdrad. De slechten int ghemeen in by-zyne/zyne ghepreesen.
 Octavio. Die spreuck en boecht u niet/'k hebt daerom niet ghezepdt.
 Galdrad. Neen pder spreucke heeft zyn reden en beschepdt.
 Octavio. Ich bid u wilt u dan van dat ghespreck niet belgen.
 Galdrad. Ach neen/wp kunnen hier een boerting wel berzwellghen.
 Octavio. Ten was gheen boerting want de reden 't niet ghehenght.
 Galdrad. In by-zyne pzyning mozt wat boerting zyn ghemenght.
 Octavio. Myn will'ghe dienstbaerhepdt die boerting kan beletten.
 Galdrad. Ich danck u booz de wil 'k byg onder danck 'k chepts witten.
 Octavio. 'k Verwacht/Joffrou/gheen danck so ghy mijn dienst aenbaert.

v. 113

Galdrada d' Ondankbaren en is gheen dienst/ noch wel daed waerd.
 Octavio. De dienst bereysht geen danck/ want dienst is dienaers plichte.
 Galdrada Ick deed u onghelijck acht ick u dienst zo lichte/
 Waer geen herkenning is/werdt dienst niet wel besteed/
 Dien dienst ontfanght behoort tot danck te zijn ghereedt.
 Octavio. 't Zal myne glozi zijn zo ghy my gh lieft te stellen
 In't tal ws dienaers.
 Galdrad. 'k Meen/Heer/ dat het u zoud' quellen
 Van zo gheringen plaets/ die Keysers zijt ghewendt
 Te dienen/ doch ick wet ghy Hobelingen bent
 Ant antwoordt zeer ghereedt/ dus laet ons dit nu staken/
 Ick hen dat u vernuft my vaerdich stom zoud' maken/
 My vrouwen zijn te zwak/ ghy liens te beek weet.
 Octavio. Op my zeer qualik is die oordeling besteed/
 Goedronis is mijn ghemoedt/ in my en is geen berusen/
 Zo t u Jecrou ghelieft ick up te mijn ghepeynsen/
 En d'oorzaeck mynes komst/ de mare die ick breng.
 Galdrad. 't Zou onbeleefthepdt zijn zo ick het niet gheheng
 Octavio. 't Is zuler/ Jecrou/ dat zing mijn kindtsche teere Jaren/
 Ick in het Keysers hof veel toebals heb erbaren/
 En zyne Mapstept my immer had bezindt/
 En ghelijck de welbaed zeer d'ontfangers hert verbindt/
 Heeft myne plicht betracht zo dienstelik te werken
 Dat zyne Mapstept mijn danckbaerhepdt moght mercken/
 En door mijn dienste tot zijn Camerling gheraecht.
 Zo dat zijn Mapstept my baerken doelbaer maecht
 't Gheheymste zijns ghemoedt: ghelijck alle Princen houwen
 Steets peimant waer zy hun secreten aen betrouwen.
 't Hof uws vermaerde deughd/ uw generouse naem/
 d'Wymunting uwes schoon/ uw' eerbaerlike sijn/
 De eelhepdt uwes bloed/ de ruchtichepdt uwes leven
 Heeft aen zijn Mapstept een wenskinghe ghegeven/
 Met graeg verlanghen/ dat hy u eens spraken mocht/
 Om zien het beelde waer in natuur op 't schoonste wrocht/
 Menschierig/ int ghemeen/ zijn dese groote Heeren.
 Galdrad. Zijn Mapstept zou my/ belaes/ te beel bereeren.
 Octavio. De eer zal hy ontfangen zo 't Me-vrou behaeght/
 Tot dien eynd' zoud' hy my om u te zijn ghebraght
 Of zyne komst/ Me-vrou/ doch aenghenaem zal wesen.
 Galdrad. Mijn luck en is tot noch zo hooge niet gheresen
 Een Keysers hy my komt/ de Heer hy zijn bassal?
 Octavio. Me-vrouwe/ dit gheschiedt alleenlik hy toe-bal.
 Galdrad. Hy toe-bal? dies waert breekt de Keysers my bezochte
 Vernedert zich een Keysers? nimmer ick en dochte
 Het Saxons bloed zo schielik hunlien waerd bergeet.
 Zoud' ick de oorzaeck zijn? waer my hert-grondich leet/
 Melaci/ waer doch dat zijn Mapstept beweeghen

Kan ? niet/om my te zien/daer zijn beel reden teghen.
 Te zien zijn Vassalin ? zijn minste onderdaen ?
 Stond' ick het toe het waer mijn Prins te hoort ghedaen.
 Dat ick de Keyser zoude by my laten komen
 Octavio, gheloofst/wijn herte zoude schroomen
 Zijn Maesteyt te zien.
 Octavio. Mijn Heer zou zijn verheught.
 Galdr. Ach/neen/en daerom aen de Keyser zegghe mencht/
 Ich 't my ontwaerdich acht/en zal oock niet ghehengen
 't Gheen zijne Maesteyt oneer aen mochte bzinghen.
 Zijn Maesteyt by my ? 't zal nimmer doch gheschien.
 Octavio. By kan wel komen dat hem niemant en zal zien.
 Galdr. Doch arger: nu verstaet ick waer mijn Heer nae hengele.
 Octavio. 'k En kan niet zien dat hier ghebaet in is ghemengelt/
 De Princen die bezoeken elck een/zomen ziet.
 Galdr. Hun meerders of ghelijck/maer hunliens minder n et/
 Ten ynder oozzaeck is.
 Octavio. De oozzaeck ick verclaerde.
 Galdrad. Dooz zulcken oozzaeck ick my immer wel bewaerd.
 Octavio. 'k Weet niet hoe ghy 't verstaet.
 Galdrada. Ghenoeght dat ick het gis.
 Octavio. Zo ghy 't/Me-vrou/hem wepgert houdt dan dooz ghewis/
 De ongheneught verwurght zijn leven dooz zijn tpde.
 Ich bid/Me-vrouwe/ sielt 't ghebaere aen een ypde/
 Het teken ynes liefds hier by ghy wel verstaet/ Hy gheeft heur een
 De Keyser zend het u. keren met een ring.
 Galdrad. En daerom ick het haet/
 Wat waent zijn Maesteyt ? dat ick pets zoud' aenbaerden?
 Octavio ick acht my zelven van die waerde
 Dat ghene gift of gaef my eenichzing en terght.
 'k Bid u zijn Maesteyt my zulck doch niet en verght/
 Want die ontfanght die blijft dooz 't gheben zeer verbonden.
 'k Verwonder dat de Keyser my dit heeft ghezonden/
 Ghelijck of ick dooz de gift ghelepd waer in behoort/
 Ach/neen want dooz d'ontfanging ick zeer veel verloor.
 Octavio. Verloort Galdrada ? hoe ? 't is maer zijn liefdens teken.
 Galdrad. Gheen gift noch gabe kan Galdradas herte bzeken.
 Octavio. Niet bzeken ? dies ick bid ghy u ghezegghen laet.
 Galdrad. 'k Gh'loef dat ghy niet en wilt/maer my zeer wel verstaet.
 Octavio. De giften van een Keyser geen terbeking bachten ?
 Galdrad. Dooz die ontfanging zou u Heer my minder achten.
 Octavio. Eer meerder/want daer dooz ghy toont het u was lief.
 Galdrad. De gifte vaechen is een heymelijcke dief ?
 Octavio. Een heymelijcke dief ? hoe zal ick dit dan dupden ?
 Galdrad. 'k Weet wat de gifte wercht van gister noch van huyden.
 Octavio. Me-vrou/een Keyser's gift behoort te zijn gheacht.
 Galdrad. Ich wepger den ontfang met reden en doozdacht.

Met

Octavio. Met reden niet/een Keysler mach het u wel gebeit.
 Galdrad. h Onsfing nopt giste van een Prince mpnes leven.
 Octavio. Laet dit de eerste zijn/'t is van uw Prins en Heer.
 Galdrad. Octavio, noch waerder acht Galdraed heur eer.
 Octavio. Uw eer blijft niet ghequeth/laet redenen n sluuren.
 Galdrad. De gisten byken herten/'kzwijg verstaelde muuren.
 Octavio. Ich bid onsfange het gheen zijn Majestept u zendt.
 Galdrad. Octavio 't schijnt ghy Galdrada niet en kent.
 Octavio. Ich ken u dooz het pupch der Florentijnsche brotwe.
 Galdrad. Dooz 't pupchlen daerom wil ich mp dooz 't pupch oock houwen.
 Octavio. So ghy de gift ontfangt de Keysler ghy verbindt.
 Galdrad. Ghelooft/Galdrada/is niet werelddike blindt.
 Ich weet wat Princen doen om lusten te verwerben.
 Ghelooft/Galdrada/zou veel eer ghebzeeklik sterben/
 Dooz dat ich mpne eer dooz goudt of haef verhocht.
 'h Verstaet de meening wel/'h weet wat de Keysler zocht/
 Maer hy niet binden zal 't gheen hy in mp vermoeden.
 Ich acht mijn eere meer als al de Keyslers goeden.
 De scepter die hy zwaert/de kroon die hy bezit
 Acht ich niet machtig t m te hoopen 't minste lit
 Mijns lichaems/in ontucht. 'k wil zyn waerd' niet verhozen/
 Want ich zeer graeghlik zou mijn bloed dooz hem verstozen/
 In dienst zijns Majestept/gelijc zyn onderdaen.
 Octavio/ich bid/gherst hem dit te verstaen.
 De grond die hy betreedt/ich bughzaemlik wil kussen/
 Maer mpne lichaem is niet om zyn lust te blussen.
 Galdrada is een vrou/de Keysler heur niet niet ken/
 Want met de hulp van Godt ich vrou mijns zelven ben.
 Veel meer ich zeggen zou/maer wepnig woorden beste/
 De Keysler nemmer zal hier maecken 't minne neste.
 'h Spreeck niet tot zyn verkleen/want acht mp zyn slavin
 In onderdanicheydt/maer niet in gale min.
 Ich zweer u/ich veel eer wil zyn een herders vrouwe
 Eer ich zyn Majestepts gheboele werden zouwe.
 De eerbaerlike armoed' ich veel meerder acht
 Als dooz de vuple min tot staet te zyn ghebracht.
 Verschoont mp/ na u reen/wilt mp aen hem ghebieiden.
 Octavio. Galdrada mach niet zyn? Me-vrou zalt niet gheschieden?
 Galdrad. Ik zeg 't gheen is gheseydt.
 Octavio. 'h Bidd' u houdt mp dooz goed.
 Galdrad. Delaeg/ich weet dat ghy de Keyslers bootschap doet.
 'h Verschoon u.
 Octavio. Na/me vrou/Florenca mach wel terten
 De wereldd van het vromst' en eerbaerlikste herte/
 Want meer ich in u bind als ijdt mp had beloofst.
 Octavio. Het gheen men ziet mach dan rechtbaerdich zyn ghelooft.
 Galdrad. Me-vrou ich gae/en zeg de Keysler 't gheen ich hoorde.

Hoewel ick weet dat dit zjn herte zal vermoorden. Binnen.
 Caldrad. Octavio ten zal/hier in ghy u bedrieght/
 Zo licht de minne konit/zo licht zy weer ver blieghe.
 De Keeser na mijn eere? hoe dat de Princen doelen.
 Was ick zo reed als hy/mijn eere waer gh'stolen.
 Wel duurt het spelen noch? wien van u was schaek mat?
 Laura. Het scheelden wepnich dat ick het ghewonnen hadt
 Maar Flavio die speelt te kunstich met boozdachte.
 Flavio. Zeer kunstich want ick u noch niet een schaek en brachte
 Caldrad. Ich laet u beyde 't zaem/'t is ijt booz nipt te gaen.
 Flavio. Zo haestich?
 Galdl. Ik hoorn weet/speelt ghy uw' spel booztaen. Binnen.
 Flavio. Ik speel. Dit acht ick best.
 Laura. Daer mede moet ick winnen.
 Flavio. Schaek/ want ghy booz die schaek gheen boet en kunt ghebinnen.
 Flavio. 't Is mat. Laura. Zo meen ick oock.
 Flavio. 't Is waer ick hen ghemat/
 'n Oecwonder dat ghy 't spel niet eer ghewonnen hadt/
 Want Laura/laes/ghy weet hoe myne zinnen zwerden.
 Laura. Waerom?
 Flavio. Vermits ick uw' weer-liefd niet kan herwerben?
 Vermach gans niet 't ghesmeek? vermoghen niet ghebeend?
 Is u gentile hert/mijn Engel/van zo rotzich?
 Dat ghy afkeerlijck blyft/afgunstich/en zo trotzich?
 Waer is u lief ghedacht?
 Laura. W'zelven ghy misdoet.
 Ich heb u baet. Thezede hoe dat ick mijn ghemoedt
 Niet oberlasten wil/laet redenen u stillen.
 Flavio. Dit antwoorde/Laura/doet mijn arme herte trillen.
 Laura. Ich bid u zprecht niet meer van liefd zo ghy my acht. Binnen.
 Flavio. Keert Flavio/helaes/na uw' bedroefde klacht.
 Ha Laura/wreeste schoon/ha liebe Diandinne/
 Vermoorderinn' mijns hert/ha onrust mijnes zinnen.
 Blucht/Laura/blucht/wyl ick dit droeve hert verscheur/
 En niet zo bittere klacht en schijchelike ghetreuc
 De aerde barsten doe/om Flavio in te sloeken/
 Nu my de hoopens troost dus schielich werdt ontrouwen.
 Ha wurchster mijnes hert/beuliane mijnes ziel/
 Mijn lebens roberin/hoe onmedooghlik bael
 Dit uwe' berweende mond dit antwoorde al te wreede.
 Schweeght u niet mijn smeeking/beed'ling/en ghebeede?
 Kan in zo lieven boest hupbesten zo veel quaet?
 Is 't zoerste uwes hert verheert in binne ghe haet?
 Ha/Flavio/tot wat onluk zyt ghy ghebooren?
 Wat uw' zo trouwe liefd' weer-liefd' loos gaet verhooren?
 Oech hoe zeer dat Wantrouw' dit arme herte dreght
 Het aenstaen/daek men zach/'t gewenschte noch verkright. Binnen.
 ARETA

ARÆTA de Goddinne der deughde

In d'hepl'ghe gouden eeuw' / de deughd-zame ghemoeden/
 Hun neyginghs-erenst-lust op my alleenlich boeden:
 Mijn scepter zwayden doen/mijn eyghenschap bezat
 De hertens teughels die ick in bedwanghe had/
 Dooz willighe ghezinde des boede goede menschen.
 Niet als na mijn verzelling trachten hunliens wenschen.
 De wille-heure was in mijn ghebied ghestelt.
 Montzack mijn heerschappp / ik had alles in gheweld.
 Het reedlick dier is nu baldaedich en moedtwillich/
 Derwoest/wanschicklich/trots/wanlaeten/gapl/en grillich.
 De blinde waen booghdijt/mijn heplhept is gheschent.
 Dies larp myne waerd' men niet na waerde kent.
 Ziels eerste hoost-grond-brachte doet mijn bestuur na neyghen/
 Zulcx om te werben hepl is ellik schepsel eyghen.
 Maer/larp / t reedlick dier het onhepl / t quell'ke quaet/
 Nu acht het hooghste goed. Ja menich willich laet
 Zijn lust/zijn rust/zijn staet/zijn eer/zijn lijf/zijn leven/
 Verreucheloosen/laes/dooz gaple schicht ghedzeben.
 De eyghenschap mijns weesen is gang uptgherucht/
 Ich leef beracht/verschoben/deerlich/berdzucht.
 Gheen hupf-best ick en bind/men laet my suffich treuren/
 Ghebannen ben ick upt des menskens wille-heuren.
 Men nimmer heeft ghehoort van zulcke tyrannij
 Het redelich verstant is gang in slavernij.
 Wat heerscht in u? zegd mensch/wat doe u dus berleyden?
 Dat ghy van my/uw' hepl/berachtelich wild' scheyden?
 Kunt ghy te recht mijn aert? beooght wel wien ick ben.
 Tot 't opperst' uwes hepl mijn doen u leyden ken.
 Onzichtbaerlich kan ick u Tiercelikst' vertieren.
 Bezadicht u/bedaerd/stilt u baldaedich tieren/
 Want nimmer ick berveel/die my eens recht'lik smaekt
 Ontfonck zijn hertens blam/en meerder na my haekt.
 Ich ben het upterst' eynd van alle ding begheerlik.
 Dit eynde waenen zom te zijn rijckdommen heerlik /
 Welluste/moghenthept/vermaertheyd/hooghe pracht:
 Maer alle wyze menschen hebben opt gheacht
 De oorsprong upt de alderschepper eerstlik reesen/
 Dies moet de schepper meer als schepsteng waerde weezen.
 Zo is dan Gode zelfs 't allwaerde hooghste goed/
 En dooz de schepsels mild zijn goedhept straelen doet.
 Tot Gode zelfs men komt die my te recht hanteren.
 Ich leyde u tot God/en doe uw' lust vermeeren.
 Mijn eyghen aerd is lustich/en licht ghy die leert/
 En zy uw' zondens eelts ghewoont u daer afkeert.

Gheen erfgoed ik en ben/ghp moet mp zelben winnen.
 Van goede Ouders wy wel quade kind'ren binnen.
 Van quade Ouders ooh men goede kind'ren ziet.
 G'hebt mp niet upigheboort/maer God mp u aenbiedt.
 En bp de menschen ick bypwillich werd' verkooren.
 De moogblikhepd is alle menschen anghebooren
 Om deughdelik te werden/die daer graec na pooght.
 Doch zonder godlik stuur int minste niet vermooght.
 Dw' God is steets ghcreed uw' wille te verstercken/
 Die wil moet oock alleen dooz Goeds ghenade wercken.
 Dws zelben niet vermooght/maer niemant/laes/mp zoekt/
 't Schijnt dat de wereld gang de hepl' ghe deught verbloecht.
 Dies treutelike dool in dees vergheete weeghen/
 Want niemant is/Helaes/tot waere deughd gheneghen.
 De wereld mp berdziet/hoe lang ick heb ghezocht
 Ick qualik pemand bind die om de deughde docht.
 De wereldt is berwoest/en acht schijn-lust hooghwaerdich.
 De praelster 't zo beheert dat ick werd gang onaerdich.
 Op me, wat ramp mp naekt.

Zy gaet
 zitten.

Kluyfenaer.

Kluyfena. Wien ist doch die dus treurt ?
 Arata. 't Schijnt mp benaude hert weemoedelike scheurt.
 Kluyfena. Ick moet heur spreken aen. Wat deert u doch O'ndinne?
 Arata. Int Veldt ik mp onthoud mits ick gheen hupsueft binne.
 Kluyfena. Verschoben en veracht? Arata. hoe wel ick hemels heu.
 Kluyfena. Seght mp doch wie ghp zijt/want ick u niet en ken.
 Arata. Arata.
 Kluyfena. Na Goddin/Goddin/Goddin der deughde /
 Hy knielt. Ick hupchzaem dooz u kniel/uw' weezen mp verheughde.
 Na loots Vrouw' onzes hepl/met redenen ghp klaecht.
 Arata. Vermits men mp verstoot/berdzucht/verbluft/veriaecht
 Dooz balsche-schijn-bedzoch dolzinnich int verkiezen/
 Moet ick/verschobeling/ mijn hepl' ghe zeet verliezen
 In d'albedurben mensch;dit/lacp/ik beween/
 Verbluffen mp/vergeten Gode en de reen.
 Kluyfena. De Lies-heur smeecht ghelijck het dreed ons' eerste Vader.
 Arata. Dats eyghen-wil / die erf-zond treft ons' allegader.
 Niet een/niet een en isser (al zyn zal berwend)
 Die ziet of waekt/of bid/die zich of Gode kient'.
 Kluyfena. Wie volght na't uur-Gods-leg? wie gaet recht op den huebels
 Tot hepl? zy raken al by eyghen-wil in znuebel
 Dooz een bermomde waen/en boozgang slim ghebacht
 Is elck verrokt/verblind/eer hy tot kennis racht.
 De lust-voed doet de mensch aenlochelich verkooren/
 Dits d'oorzaeck/waerde vrouw'/uw weezen gaet berlozen.
 Arata. 't Is wel ghezeydt/mijn vriendt/ach waert zo al ghemeen

laes

Laes onder dupsent menschen bindmer qualik een.
Wien komt daer zo bedrucht 't schijnt of hy ganslik zuste?

VERSTANT.

Kluyfena. **I**ch weet niet wie het is. Verstant. **H**a edele vernusfe/

Opmuntende begaest/ **H**a werckelike geest/
Hoe lang hebt ghy onbruthtbaer/en onnut gheweest.
De rijpheid uws verstant/ waer redenen in groepen
Bot upt/en knopt/maer nimmer raekt aen 't wenslik bloepen.
De telgskens blyben dor/hoe zeer uw' nepping woeld/
Om baren zwang're gh'raeght die gh' in u hert ghevoeld/
En teelen her's nens stof upt booz-berade zinnen/
Maer/lacp/nimmer host ik haerings ipde binnen.
Wijn langhe d'aghens eyndt steets eyndicht in misval.
Of dese wzebel strijt noch langhe duuren zal?
Zal nimmer het verstant verstandicheden teelen
Der redens beelden die in redens kooze spelen?
Zal nimmer het verstant ghelucklik b'enghen boozt/
Ha zielighe herts-tocht hoe werdt ghy steets bermooxt/
Beraed/beslupt/betracht om 't al int werck te zetten?
Maer 't af-zijn bande wil kan u de daed beletten:
Bus raz'aecht het verstant bermits de wille zwerft/
Onnutbaer ist verstant zo hy de wille derft.
Wat lieden zie ik daer?

Kluyfena. **'t** Schijnt hy nae ons komt treden.

Arata. **V**riendt/waerom klaecht ghy dus?

Verstant. **B**elaes met groote reden.

Ich zoek maer binde niet het gheen ik langhe zoekt/
En dooxt niet-binden/laes/ik nopt pers goeds en wzoegt.

Arata. **W**at zoekt ghy?

Verstant. **W**at ik zoek? 't gheen ik nopt heb verloozen.

Kluyfena. **'t** Gheen nopt verloozen was?

Arata. **V**reemdt ist gheen wy nu hoozen.

Verstant. **'t** Gheen nopt verloozen was mits ik het nopt bezat.

Arata. **Z**o tracht ghy dan te hebben 't gheen ghy nopt en had?

Verstant. **V**ermits ik dooxt niet hebben gang verdomt moet leven?

Kluyfena. **I**ch bid u zeght/wat ist 't wilt ons uw' reden geben.

Arata. **I**st gheestlik of lichaemlik daer ghy dus na tracht?

Verstant. **I**chamelik ist niet/'t is gheestelycke kracht.

Kluyfena. **D**ie in u zelfs bestaet?

Verstant. **'t** Is niet in myn vermoghen.

Kluyfena. **'t** Is mogh'lik na **W**e-brouw' zyn neppinghe doet pooghen.

Verstant. **H**oe? na **W**e-brou?

Kluyfena. **W**e-brouw. **Z**p is de deughd. Verstant. **I**s zij?

Ich Hemelse Goddin/helacp/al de tijt

Mijns weezens ik verstonde uw' heple hooghe waarde.

Arata. **Z**eer gaeren ich u inde troon mijns hepls aenbargde.

Verstant. **H**elacp/ich en kan niet komen tot die staet.

Aræta. Sijck u willich in mijn reye komen laet.
Verstant. Laes/had ich 't gheen ik zo ek.
Aræta. Du hebt ghy my ghebonden.
Verstant. Ghebonden/als ich u na waerde eeren konde.
Aræta. Berstant ghy wien ich ben/en wilt ghy my nu niet?
Wie zyt ghy?
Verstant. Het verstant. *Kluyfenaer, zo silt ghy uw' berdziet*
Aræta. Verstant zyt ghyt?
Verstant. Ik bent.
Aræta. Ghy acht my in uw' oordel.
Verstant. Hoe waerdich ik u acht/het is tot wepnich boordel.
Aræta. Waerom? ghy weet dat ik uw' wensch zeer garen stil
Verstant. Helacp my ghebzecht.
Aræta. Wat ist?
Verstant. Wil moet ik verben/
Maer door de vruchten bant verstant/helacp/verben.
Ik zoek de wil.
Aræta. De wil? wil is uw' onderdaen.
Verstant. Nochtans wil wille nu 't verstant te hoben gaen.
Aræta. Wil hoben het verstant?
Verstant. Wil 't gaet verstant te hoben.
Aræta. Vvil hoben het verstant? 't is qualik te ghelooben.
Verstant. Vvil wil wat wille wil/ tverstant men niet en acht.
Aræta. wil zonder het verstant noyt pets ten goede w'acht.
Verstant. wil ziet niet op het goed/ wil ooght alleen op lusten.
Aræta. De reden van verstant die wille wel uptblusten.
Verstant. Zo wille gaf ghehoor/maer wille is rebel.
Kluyfena. Zo leeft helaes 't verstant in een bedroefde hel.
In reen berading goed/maer macht'loo zint volbrenghen/
Wits dat de wil 't verstant int minst niet wil ghebengen.
't verstant zo ober heerscht.
Verstant. Dits/lacp/dats my quelt.
Aræta. Waer is de wil?
Verstant. De wil die is met lust verzelde.
Aræta. Met lust? en zonder na verstandens reen te hoozen
Verstant. Helacp wille heeft 't verstant ende reen verlozen.
Aræta. Ist moogh lijck dat de wille dus zich zelfs vergeet?
VVille. Lust.
Kluyfena. Hier komt de wil met Lust.
Verstant. Ziet nu wat luste deed.
VVille. Zast/laet ons hoozen eerst wat wil an lust zal zegghen.
Ik wille inde lust/nae lust ghenuegh'lik legghen/
Wat gater hoben lust? 'tis 't leven vande mensch.
Lust. Ghy zult u wille hebben nae uw' lust en wensch/
't Vermaeckelijck' ter werelbt laet ich u ghenieten.
Aræta. Verstant ik zie de gronde van alle uw' berdzieten.

Verstant. De wille is ghesketent aen baldaed' ghe luf.
Lust. Want als ghy by my zyt zo hebbe ghy vzeughd' en rust.
Arzta. Laet ich heur spraken aen. **Kluyfen.** Zp zal niet willen hoozen.
Arzta. Wais d'orze ek wil dat ghy't verstant dus hebt verlozen?
**En u herzelbe niet lust, die schalk'lik u berleydi/
 Want eelste uwezen mezen ghy d'olhoofdtich scherdt:
 Ziet hoe treurt het verstant.** **Lust.** Wat wil dees yzaelster zeggen?
Vvil. Wat home nu anden dach?
Arzta. Dat wille niet zoud' legghen
Ghesketent aende znoode tochten uws bedyff.
Vvil. Wel wat bzeughd ons hier boort dit zotte dwaze wyff?
**En heb alles wat my lust/wat kan ich meer begeeren?
 Wat wilt ghy?** **Kluyfenaer.** Dat ghy bande luste af zoudt heeren.
Arzta. En volghen het verstant. **Vvil.** Verstant ghebzeekt my niet.
Arzta. Te grooter is de dwaling diemen in u ziet.
Mercht hoe't verstant steets treurt in deerlike quellen.
Verstant. Ha wille wilt u doch in mijn ghebeden stellen/
Want ik het eelste ben des redelik ghemoe.
Lust. Verstant ontgeest u dat/ wil op in myn lusten boedt
Arzta. En dit veroorzacht/laes/ dat ich ben gang verschoben.
Ghy doet het held're licht in myn Hemels glans verdoben.
Maer zyn uw' reden wil? ich die het lofbaerst' ben.
Leef in veracht.
Vvil. Ghy raest mis ich u niet en ken/
Wie zyt ghy? **Arz.** Wie ich ben? **Ich ben de ware deughde.**
Vvil. De deughde de deugd. **Lust.** De deugd daer niemant in verheugde.
Arzta. Mis lust hun meer behaecht/helaes/de eyghen wil.
Ghegrond op eyghen zin. **Lust lebert wil de byl**
Des valsche schijns bedzych/dat wil het ding een waerde
**Gheeft dattet niet en heeft/dit doet de mensich veraerden/
 En dwinghet tot slaverny vant heyle avontuur/
 Ha heerscht dan als een God/verbystert de natuur/
 Dooz ommaets lust ghezoek/quist goed/en vleyerp/
 Och onderzacht heyd: bree als met toberp
 Men byn verkiezing-heten houden vast ghebonden/
 Als slaef onschepdelik/aen beel verseherben zonden.
 Ach/wil bebager uw' wil volghet een-beraet-verstant.**
Vvil. Verstant ik doe ghelijc de meesten hoep ons is landt.
Verstant. De groeten/jae de yzinten leven nae hun wenschen.
**Volght ghy de deughd/en niet de God vergeren-menschen/
 Des anderliens misbyrtich/helaes/verschoon u niet.**
Lust. Verstant/hout byz uw' rust/wil is in myn ghebied/
De deughde wil vernieldt/home wille laet ons wand'len. **Binnen.**
Vvil. Verstant ghy moogt met deughd' van deughdens wzen hand'is/
Ik houd' my aen de lust/ want die behaecht my best. **Binaen.**
Verstant. **Arzta.** waerde byz wat zalt noch zyn int lef?
Hoe machteloos/helaes/ik zonder wille blyve.

Arcta. Op me/Verstant/helaes/wat zullen wy bodypben?
Klayse. Mistroostich doolen/ach/het deert my u te zien.
Verstant. Vermits de menschen deughde en 't verstant afblen.
Arcta. Ik moog'lik dat natuure en reden dit kan lyden?
 Dat teghen het verstant en deughd' de will' wil streyden?
 De volg-lusts-smaer bekooz de herten oberwindt/
 En doet de menschen doolen reuckloos mollich blindt.
 Waer is mijn ziele-dwang? waer is nu mijn booghdp?
 Waer is mijn Hemels-kracht? waer is mijn heerschappye?
 Ghy band my upt uw' hert/ghy haet my/waerom doch?
 Ik hoefte u/en smeek/'k geef u mijn heyl-speun-zog.
 Ik leyd' u tot uw' heyl/'k gheef u mijn Lauriers gloyp/
 Ik doe u triumpheren in d'alhepts victoyp.
 Waer om ontolucht ghy my? wat ist dat u berwerdt?
 Mijn eyghenschap behoort te heerschen in uw' hert.
 Uw' zinnens kooz betaemt alleen nae my te luyf'ren.
 Gelaes/ghy doet de glans mijns Hemels licht verdupst'ren.
 't Verstant u niet ghebreect/maer zog-leeg ghy hier woeld/
 De lust uwz wils/helaes/mijn liefde niet gheboeldt.
 Wat heerschster in uw' ziel? ist neyging/reen of wille?
 Wat ist? waer spruyt het upt? wat ist? hoe? zwijghdp stille?
 Kent ghy geen eyghen wil? de grond van al uw' quel/
 Doelt ghy dooz aenwenst eel de byand niet heures hel?
 Doelt ghy gheen slaverny des eyghen-willens boepen?
 Gooyd upt de nikkerin/laet lust die niet doen groepen.
 Schupldt onder my berwulst/en onder uw' verstant.
 Verstant 't staet u ten dienst/en ik geef u de handt/
 Zo sterft de Lust-vrou haest/hebt deernis niet zyn treuren:
 Niet hoet verstant beweent mits hem niet mach ghebeuren
 't Beheerschen uwes wils. BEDIL-AL VVT.

Verstant. Arcta waerde Drouw/
 't Is wonder dat ick/laes het leven noch behou.
Kluyfena. Mits't verben bande wil. Binnen.
Arcta. Ghy hoorden wat de wil en lust ons bepde zeyden. Binnen.
 't Is byuchteloos geklaegt. Bedil. Wel meent ghy't zeggen/bynd/
 De wil dooz lust 't verstant en deughde oberwindt.
 Ho ho ghy komt te laet/meent ghy de Keysers lusten
 Nu dooz verstant of deughd' int willen zouden rusten?
 Hoe? Ottos herte blamt en in lusts tochten zweeft
 Tot dat Galdraed aen Otto het verzochte gheeft.
 't Schijnt zy ontziet heur eer/doch 't blayen en schoon spzeken
 Daek kosten wel booz dees een eerbaer boozneem byken?
 En waerom zoud' Galdrada ook niet zyn bekoozt?
 Zeer licht men windt de vrou die zlechts het beed'len hoozt
 Bekoozt in minnekuur en volghden nopt reens rade.
 Hier eyndicht 't eerste deel van Otto ende Galdrade.

F I N I S.